

VARHAISMURROSIKÄISTEN POIKIEN MUKANA PYSYMINEN
JALKAPALLOHARRASTUKSESSA

Tapaustutkimus pääkaupunkiseudulla toimivasta jalkapalloseurasta

Kari Kukko
Risto Viertola

Liikuntapedagogiikan

pro gradu -tutkielma

Syksy 2013

Liikuntakasvatuksen laitos

Jyväskylän yliopisto

TIIVISTELMÄ

Kukko, Kari & Viertola, Risto 2013. Varhaismurrosikäisten poikien mukana pysyminen jalkapalloharrastuksessa. Tapaustutkimus pääkaupunkiseudulla toimivasta jalkapalloseurasta. Liikuntakasvatuksen laitos. Jyväskylän yliopisto. Liikuntapedagogiikan pro gradu -tutkielma. 99 s.

Tämän pro gradu-tutkielman tarkoituksena oli etsiä vastauksia kysymyksiin, mikä saa varhaismurrosikäiset nuoret jatkamaan liikuntaharrastustaan (jalkapallo) urheiluseurassa ja toisaalta miksi osa nuorista lopettaa harrastuksen? Mitä ovat ne tekijät, jotka edesauttavat harrastuksessa mukana pysymistä? Minkälaisia asioita löytyy harrastuksesta luopumisen taustalla? Nuorten vapaa-ajan tarjotin on vuonna 2013 jo niin monivalintainen, että oli kiinnostavaa perehtyä niihin syihin, jotka tästä huolimatta saavat nuoret pysymään mukana oman harrastuksensa parissa. Aikaisemmat aiheeseen liittyvät tutkimukset ovat painottuneet enemmän harrastusten lopettamisen syihin.

Olemme itse liikunnanopettajina huolissamme yhteiskunnassa tapahtuneesta liikuntaaktiivisuuden vähenemisestä. Kuinka voisimme itse olla tukemassa nuorten harraste-toimintaa? Nuorten fyysinen kunto on useiden tutkimusten mukaan selkeästi laskenut viimeisen kahden vuosikymmenen aikana. Tilastojen mukaan nuoret harrastavat kuitenkin liikuntaa urheiluseuroissa yhä enemmän. Mikä selittää tämän ristiriidan?

Tulkitsimme tutkimustuloksiamme aikaisemmin Kansallisista liikuntatutkimuksista saamiin tuloksiin. Valtion liikuntaneuvoston (VLN 2013) julkaisu antoi tutkimustulosten pohdinnassa meille myös hyvän kosketuspinnan.

Miten nykyhetken nuorisokulttuuri ja puberteetti näkyvät nuorten tapakäyttäytymisessä? Pyrimme kuvaamaan nuorten harrastuskäyttäytymistä ennakkoon rajattuihin teemoihin tukeutuen. Tutkimuksemme keskitymme nuorten liikuntaharrastuneisuuteen liittyviin seikkoihin yleisen harrastuneisuuden, motivaatioilmaston, nuoruus-/murrosiän ja drop outin näkökulmasta.

Kohderyhmän muodostivat neljä jalkapalloa pääkaupunkilaisessa seurassa harrastavaa tai harrastanutta varhaismurrosikäistä poikaa. Kaksi heistä oli edelleen mukana aktiivisessa seuratoiminnassa ja kaksi nuorta oli luopunut omasta aktiiviharrastuksestaan.

Tutkimuksemme oli luonteeltaan laadullinen tapaustutkimus. Laadullisen aineiston keräsimme teemahaastatteluja hyväksi käyttäen. Haastattelut oli jaoteltu ennalta rajattuihin teemoihin. Teemojen sisälle olimme tehneet nuorten puhetta tukevia apukysymyksiä. Litteroimme kaikki haastattelut. Käsittelimme ja tulkitsimme aineistoa metodologisesti temaattista lähilukua sekä hermeneuttista kehää hyväksikäyttäen.

Haastattelujen mukaan kavereiden merkitys ja vanhempien aktiivinen rooli joukkueen organisaatiossa olivat keskeisiä positiivisia vaikuttajia toiminnassa mukana pysymisen kannalta. Seuraharrastuksen taloudelliset kustannukset ja omien näyttömahdollisuuksien vajavaisuus nousivat esiin harrastuksesta luopuneiden nuorten kokemusmaailmassa.

Avainsanat: liikunnan harrastuneisuus, motivaatioilmasto, nuoruusikä, murrosikä, drop out

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO

2	LIIKUNNAN JA URHEILUN HARRASTUNEISUUS SUOMESSA	7
2.1	Lajien harrastettavuus	8
2.1.1	Lajien samanaikainen harrastaminen	9
2.1.2	Missä lapset ja nuoret harrastavat urheilua	9
2.1.3	Urheiluharrastamisen intensiteetti	10
2.1.4	Urheiluseurojen ulkopuolella oleva potentiaali	11
2.2	Mielipiteet urheiluseuratoiminnasta	11
3	MOTIVAATIOILMASTO	12
3.1	Sosiokognitiivinen motivaatioteoria	12
3.2	Tavoitesuuntautuneisuusteoria	12
3.3	Target-malli valmennuskulttuurissa	13
4	NUORUUSIKÄ	16
4.1	Nuoruusiän kehitykselliset tehtävät	16
4.2	Nuorisokulttuuri	17
5	MURROSIKÄ	19
5.1	Murrosiän historia	19
5.2	Murrosiän määrittely	20
5.3	Aivoissa tapahtuva puberteetin alkaminen	21
5.4	Ryhmän ja kavereiden merkitys murrosikäisen kasvuprosessissa	22
5.5	Riippuvuussuhteille altistuminen	23
6	DROP OUT -ILMIÖ	25
6.1	Nuorten drop out	25
6.2	Drop out -tutkimukset urheilussa	26
6.2.1	Drop out -tutkimukset Suomessa	27
6.2.2	Drop out -tutkimukset jalkapallossa	28
6.3	Erilaisia syitä liikuntaharrastuksen lopettamiseen	29

7 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	31
7.1 Laadullinen tutkimus.....	33
7.2 Tapaustutkimus.....	34
7.3 Teemahaastattelu.....	36
7.3.1 Haastattelun toteutus.....	37
7.3.2 Haastattelujen käsittely: lähiluku.....	41
7.3.3 Hermeneuttinen kehä.....	41
8 HARRASTUKSESSA MUKANA PYSYMISEEN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT.....	44
8.1 Perheen sosiaalistava vaikutus liikuntaan.....	44
8.2 Motivaatioilmaston merkityksellisyys.....	48
8.2.1 Tehtäväsuuntautunut ja minäsuuntautunut motivaatioilmasto.....	49
8.2.2 Target-malli valmennuskulttuurissa.....	50
8.2.3 Nuorten osallisuus seuratoiminnassa.....	55
8.3 Nuoruusiän tuomat muutokset.....	57
8.3.1 Murrosiän tuomien muutosten vaikutus harrastustoimintaan.....	57
8.3.2 Kavereiden merkitys varhaismurrosikäisen kasvuprosessissa.....	58
8.3.3 Nuorten kulutuskäyttäytyminen.....	60
8.3.4 Nuorten päihdekäyttäytyminen.....	61
8.4 Drop out.....	63
8.4.1 Nuorten drop out.....	65
8.4.2 Erilaisia syitä liikintaharrastuksen lopettamiseen.....	66
8.5 Koululiikunta.....	69
8.5.1 Koululiikuntakokemukset.....	70
8.5.2 Liikunnanopettajan toiminta liikuntatunneilla.....	70
9 POHDINTA.....	73
9.1 Tutkimusmenetelmän analysointi.....	75
9.2 Tutkimustulosten analysointi.....	76
9.3 Mikä oli tämän tutkimuksen tapaus?.....	81
9.4 Jatkotutkimusaiheita.....	81
LÄHTEET.....	83
LIITTEET.....	88

1 JOHDANTO

Nuorten aktiivisessa seuratoiminnassa mukana pysyminen on nyky-yhteiskunnassa joillakin tasoilla muuttunut. Aikaisempiin kansallisiin liikuntatutkimuksiin pohjautuen nuorten liikuntakulttuuri on muuttunut. Perinteikkäimpien lajien rinnalle on noussut uusia liikuntamuotoja. Yhteiskunnan teknillistyminen ja median luoma sosiaalinen paine ovat muuttaneet nuorisokulttuuria. Liikunnan opetustyössä peruskoulun yläluokilla pitkään toimineina on meitä henkilökohtaisesti jo pidemmän aikaa kiinnostanut ne syyt, jotka saavat nuoret tänä päivänä pysymään aktiivisesti jonkin tietyn liikuntalajin parissa. Toisaalta haluaisimme saada vastauksia kysymykseen, miksi nuoret lopettavat aktiivisen harrastamisen urheiluseurassa. Tilastojen mukaan nuoret harrastavat tänä päivänä enemmän liikuntaa kuin ennen. Samalla kuitenkin nuorison keskimääräinen fyysinen kunto on selkeästi laskenut. Mikä selittää tämän ristiriidan?

Yleisesti ollaan huolissaan tulevaisuuden kansanterveydellisestä aikapommista. Johtaa-ko muutos vääjäämättä siihen suuntaan? Aiemmat hyvinvointitutkimukset ovat osoittaneet koulutuksen ja tuloerojen vaikutuksen terveyteen. Onko vanhempien sosioekonomisella asemalla ja varallisuudella keskeinen vaikutus nuoren seuratoiminnassa pysymiseen? Puhutaan paljon nuorten drop out-ilmiöstä. Onko nykyisessä seuratoiminnassa jokin vialla, jos varhaismurrosikäiset nuoret pojat eivät enää viihdy seuroissa?

Elämme entistä teknistyvämmässä ja mediakeskeisemmässä yhteiskunnassa, joka muuttaa ihmisten fyysistä arkea. Virtuaalisuus ja siihen liittyvä osallistava vuorovaikutteisuus ovat yhä enemmän läsnä. Sosiaalinen media tuottaa jatkuvasti uusia mahdollisuuksia. Se osallistaa nuoret mukaan. Ovatko pihapelit ja leikit yhteiskunnan teknillistymisen myötä hävinneet kokonaan nuorten toimintaympäristöstä? Onko kuvatun kaltainen kehitys nuorten kannalta myönteistä?

Ihmisen kokonaisvaltainen kehitys ja kasvu muuttuvat melko hitaasti. Toisaalta yhteiskunnan muutos on ollut viime vuosikymmeninä poikkeuksellisen nopeaa. Mikä on nuorisokulttuurin ja puberteetin vaikutus tämän päivän nuoren kokonaisvaltaisessa kasvussa ja kehityksessä? Puhutaan paljon murrosiän aikaistumisesta.

Edellä mainituilla tekijöillä on mitä todennäköisimmin heijastevaikutuksia nuorison vapaa-ajan käyttäytymiseen. Olemmeko aikuisina kasvattajina ja liikunnan ammattilai-

sina osanneet riittävästi huomioida tämän muutoksen? Osallistaako urheiluseura tämän päivän nuoret vuorovaikutteisesti mukaan? Onko asuinalueella toimivien urheiluseurojen keskinäinen yhteistyö yksi mahdollistaja seuratoiminnan kehittymiselle? Nuoret ovat oletettavasti itse parhaita asiantuntijoita tässä keskustelussa. Haluamme omassa tutkimuksessamme osallistaa nuoret mukaan keskusteluun. Tavoitteena on löytää yhdessä joitakin vastauksia tähän monisäikeiseen kokonaisuuteen. Pro gradu - tutkimuksemme tarkoituksena on selvittää, mitkä kaikki eri osatekijät vaikuttavat lasten ja nuorten vapaa-ajan liikuntaharrastukseen.

2 LIIKUNNAN JA URHEILUN HARRASTUNEISUUS SUOMESSA

Uusimman kansallisen liikuntatutkimuksen (2009–2010) mukaan 3–18 -vuotiaista 92 % kertoo harrastavansa urheilua tai liikuntaa. Liikuntaa harrastavia lapsia on tutkimuksen mukaan noin 898 000. Luku on pysynyt kutakuinkin samana kuin 2005–2006, jolloin vastaava tutkimus tehtiin edellisen kerran. Tulosten mukaan nykyajan lapsista paljon useampi harrastaa liikuntaa kuin viisitoista vuotta sitten. Vuonna 1995 liikuntaa ilmoitti harrastavansa 76 % kaikista lapsista ja nuorista (Kansallinen liikuntatutkimus 2009–2010, 6.)

Muutos herättää monia kysymyksiä. Lasten ja nuorten liikunnan harrastaminen on tutkimuksen mukaan yleistynyt kattamaan miltei koko 3–18 -vuotiaiden ikäryhmän. Samanaikaisesti arvioidaan lasten ja nuorten olevan huonokuntoisempia kuin ennen. Ristiriitaa voidaan selittää sillä, että arjessa tapahtuva fyysinen aktiivisuus on vähentynyt, mitä tiettyjen urheilulajien harrastaminen ei pysty korvaamaan. Lasten ja nuorten liikunta on muuttunut päivittäin pihalla ja lähialueilla leikkimisestä ja pelaamisesta enemmän määrätyn ajon tapahtuvaksi eri lajien harjoittelemiseksi (Kansallinen liikuntatutkimus 2009–2010, 6).

Uusimman kansallisen liikuntatutkimuksen (2009–2010, 6.) mukaan vain 8 % lapsista ja nuorista ei harrasta liikuntaa tai urheilua lainkaan. Tämä tarkoittaa 83 000 lasta ja nuorta. Vuosina 1997–98 urheilua harrastamattomia oli vielä noin 166 000. Tyttöjen ja poikien välillä ei ole harrastajamäärissä juurikaan eroja. Lapsen ikä on keskeisesti yhteydessä liikunnan ja urheilun harrastamiseen. Alhaisinta harrastuneisuus on alle kouluikäisten, 3–6 -vuotiaiden keskuudessa (87 %). Aiempaan tutkimukseen verrattuna harrastusluvut ovat pysyneet eri ikäluokkien keskuudessa melko lailla ennallaan. Vuoteen 1995 verrattuna on liikunnan harrastuneisuus eniten lisääntynyt 3-6 -vuotiaiden keskuudessa (Kansallinen liikuntatutkimus 2009–2010, 7).

Alueelliset erot ovat liikuntaharrastuneisuuden suhteen vähäisiä. Lähes yhtä suuri osa lapsista ja nuorista harrastaa liikuntaa maan eri osissa. Kaupunkien ja maaseudun välillä ei tässä suhteessa ole merkittävää eroavaisuutta. Uudellamaalla päivittäin liikuntaa harrastavia on hieman vähemmän kuin muualla Suomessa. Sen sijaan Uudellamaalla nuoret liikkuvat keskimääräistä enemmän urheiluseuroissa (Kansallinen liikuntatutkimus 2009

–2010). Sukupuolta, ikää tai asuinpaikkaa selittävämpi tekijä liikunnan harrastamisen suhteen on koulunkäynti. Peruskoulua ja lukiota käyvät lapset ja nuoret harrastavat liikuntaa enemmän kuin ammatillisissa oppilaitoksissa tai työelämässä olevat nuoret. Ammatillisissa oppilaitoksissa olevista nuorista 15 % ei harrasta lainkaan liikuntaa (Kansallinen liikuntatutkimus 2009–2010,7.)

2.1 Lajien harrastettavuus

Liikuntatutkimuksen 2009–2010 tulosten mukaan 3–18 -vuotiaiden suomalaisten lasten eniten harrastamia lajeja ovat jalkapallo ja pyöräily. Muita suosittuja lajeja ovat uinti, juoksulenkkeily, hiihto ja salibandy. Varsinkin perusliikuntamuotoja harrastetaan seura-toiminnan ulkopuolella. Suosittuja harrastuksia ovat myös luistelu, kävelylenkkeily, jääkiekko ja voimistelu. Eri lajien harrastajamäärät ovat pysyneet jokseenkin ennallaan, koska 3–18 -vuotiaita on vajaa 20 000 vähemmän kuin vuosina 2005–2006 ja noin 50 000 vähemmän kuin vuosituhaten vaihteessa. Juoksulenkkeily ja kuntosaliharjoittelu ovat ikäluokkien pienentymisestä huolimatta lisääntyneet. 16 000 nuorta harrasti juoksua vuosina 2009–2010 enemmän kuin aikaisemman Liikuntatutkimuksen 2005–2006 tulosten mukaan. Kuntosalilla kävijöiden ja salibandyä harrastaneiden määrä on kasvanut 13 000 harrastajalla. Myös ratsastus ja tanssi ovat lisänneet suosiotaan.

Suosiotaan ovat menettäneet perinteiset liikuntamuodot kuten hiihto, pyöräily, yleisurheilu, voimistelu ja jalkapallo. Jalkapallo on kuitenkin ylivoimaisesti harrastetuin liikuntamuoto Suomessa. Vuosina 2009–2010 jalkapalloa harrasti 217 000 nuorta, jotka kuuluivat ikäluokkaan 3–18 vuotta. (Kansallinen liikuntatutkimus 2009–2010, 8.) Salibandyn harrastajamäärien voimakas lisääntyminen selittää osaltaan lievää jalkapallon suosion laskua. Tyttöjen ja poikien harrastamat liikuntalajit poikkeavat selvästi toisistaan. Tytöt suosivat ennen kaikkea voimistelulajeja, ratsastusta, tanssia ja taitoluistelua. Poikien suosiossa ovat jalkapallo, jääkiekko ja salibandy. Viidentoista vuoden otannalla voidaan todeta, että poikien keskuudessa ovat suosiotaan kasvattaneet jalkapallo, salibandy, pyöräily, hiihto, juoksulenkkeily, luistelu, kuntosaliharjoittelu, kävely, voimistelu ja golf. Tähän listaan on lisättävä vielä lajit, jotka eivät olleet mukana lainkaan aiemmissa tutkimuksissa, kuten lumilautailu ja rullaluistelu. Suosionsa ovat pitäneet lähes muuttumattomina etenkin koripallo, pesäpallo, sulkapallo ja yleisurheilu. (Kansallinen liikuntatutkimus 2009–2010, 11.)

2.1.1 Lajien samanaikainen harrastaminen

Valtaosa (69 %) urheiluvista lapsista ja nuorista (3–18 -vuotiaat) harrastaa vähintään kahta liikuntalajia. Lajien samanaikainen harrastaminen on pysynyt lähes samansuuruisena viimeisen noin 10 vuoden tarkastelujakson aikana. Ikä on keskeinen selittävä tekijä, kun tarkastellaan useamman liikuntalajin samanaikaista harrastuneisuutta. Kaikkein nuorimmistakin lapsista (3–6 -vuotiaat) yli puolet (59 %) harrastaa enemmän kuin yhtä lajia. Toisaalta joka viides (19 %) nuorimmista lapsista harrastaa liikuntaa, mutta ei erityisesti mitään tiettyä urheilulajia. Ikäluokissa 7–18 -vuotiaat vähintään kahta lajia harrastaa kolme neljästä nuoresta. Keskimäärää enemmän lajeja on ikähaarukassa 7–11 -vuotiaat. Tähän ikäluokkaan kuuluvista likimain puolet (49 %) harrastaa vähintään kolme lajia. Iän karttuessa harrastettavien lajien määrä alkaa vähentyä. Alueellisilla eroilla ei ole kovinkaan suurta eroavaisuutta tämän tyyppisessä tarkastelussa. Pääkaupunkiseudulla on hieman enemmän (28 %) yhden lajin harrastajia kuin muualla maassa (Kansallinen liikuntatutkimus 2009–2010, 12–13.)

2.1.2 Missä lapset ja nuoret harrastavat urheilua

Lähes puolet (43 %) 3–18 -vuotiaista lapsista liikkuu urheiluseurassa. Tämä tarkoittaa 424 000 lasta ja nuorta. Urheiluseuroilla on merkittävä osuus lasten ja varhaisnuorten keskuudessa. Muita organisoituja liikuntapalveluja tarjoavat toimijat eivät edes yhteenlaskettuna yllä tälle tasolle. Omatoiminen yksin tai kaveriporukassa liikkuminen on selvästi vähentynyt verrattuna edelliseen tutkimukseen (2005–2006,13.) Myös koulujen ja oppilaitosten urheilukerhoissa harrastaminen on vähentynyt viimeisten neljän vuoden kuluessa. Maksullisen liikuntatarjonnan lisääntyessä ovat yksityiset kuntosalit ja tanssikoulut lisänneet harrastajamääriään.

Pojat harrastavat liikuntaa seurassa useammin kuin tytöt. Tytöt kompensoivat seuraharrastamista käyttämällä enemmän kunnallisia ja yksityisiä liikuntapalveluja. Pojat puolestaan urheilevat tyttöjä enemmän omatoimisesti kaveriporukassa. Noin 15 vuoden aikana poikien osallisuus urheiluseuratoimintaan on lisääntynyt 11 % ja tyttöjen 8 %. Suhteellisesti eniten liikuntaa harrastavat 7–14 -vuotiaat. Tämän ikäisten keskuudessa enemmän kuin joka toinen harrastaa jotakin lajia urheiluseurassa.

Liikuntatutkimuksen tulokset osoittavat, että noin 15 vuoden iässä urheiluseurojen vetovoima alkaa vähentyä. 15–18 -vuotiaista nuorista urheiluseuratoiminnassa on mukana

enää reilu kolmannes. Yksin tai kaveriporukassa tapahtuva harrastaminen alkaa lisääntyä 15 vuoden iässä. Korkeimmillaan seuroissa harrastaminen on 9–12 -vuotiaiden keskuudessa. Lähes 60 % tämän ikäisistä nuorista on mukana seuratoiminnassa. 12 ikävuoden jälkeen seuroissa harrastavien osuus laskee tasaisesti. 18 -vuotiaista enää noin neljännes (25 %) on mukana urheiluseuratoiminnassa (Kansallinen liikuntatutkimus 2009–2010, 13 – 14.)

Uudellamaalla harrastetaan enemmän liikuntalajeja urheiluseurojen puitteissa. Tämä johtuu monipuolisemmasta tarjonnasta. Varsinkin Pohjois-Suomessa korostuvat oppilaitosten urheilukerhot sekä omatoiminen liikkuminen kaveriporukoissa. Vaikka seuraharrastaminen on koko maata kattavasti lisääntynyt, on se Uudellamaalla ja pääkaupunkiseudulla pikemminkin vähentynyt. Yksityisten palveluiden lisääntynyt tarjonta selittää osaltaan tätä muutosta (Kansallinen liikuntatutkimus 2009–2010, 15.)

2.1.3 Urheiluharrastamisen intensiteetti

Seuroissa harrastavista likimain kolmannes harjoittelee vähintään kolme kertaa viikossa. Kaksi kertaa viikossa harrastavia on valtaosa. Kansallisen liikuntatutkimuksen (2009–2010) mukaan lapset ja nuoret harjoittelevat myös omatoimisesti. Lajia tukevia harjoitteita tehdään vapaa-ajalla yksin tai ryhmässä. Seuroissa harrastavat pojat urheilevat tyttöjä useammin. Tätä asiaa selittävänä tekijänä voidaan pitää sitä, että pojat harrastavat sellaisia lajeja, joissa on keskimäärin enemmän seuraharjoituksia (jalkapallo, jääkiekko). Iän perusteella aktiivisimmat seuraharjoituksissa käyvät ovat 13–18-vuotiaita. Heistä enemmistö harjoittelee seurassa ainakin kolme kertaa viikossa. Tulokset kertovat, että 13 ikävuoden jälkeen on oma laji useimmiten löytynyt ja siihen halutaan panostaa keskimääräistä enemmän.

Nuoret haluaisivat harjoitella enemmän kuin mitä monet seurat ja lajit pystyvät heille resurssiensa kautta tarjoamaan. Aktiivisimpia harjoittelijoita ovat palloilulajien ja taitoluistelun harrastajat. Palloilulajeista kärkeen kuuluvat jääkiekko, koripallo ja jalkapallo. Toisaalta tuloksista ilmenee, että oman ajan puute on eräs selittävä tekijä harjoitusten lisäämiselle (Kansallinen liikuntatutkimus 2009–2010, 20–21). Varsinkin pojat harrastavat palloilulajeja, joissa on paljon otteluita ja turnauksia. Näihin tapahtumiin osallistuu kalenterivuoden aikana lähes kolme neljästä lajien harrastajasta. Määrä on lähes sama kuin aikaisemmassa vastaavassa tutkimuksessa.

2.1.4 Urheiluseurojen ulkopuolella oleva potentiaali

Kansallisessa liikuntatutkimuksessa (2009–2010, 23–26) selvitettiin niiden lasten ja nuorten toiveita eri lajien osalta, jotka eivät vielä ole mukana seuratoiminnassa. Tulok-
sista käy ilmi, että noin 258 000 nuorta olisi kiinnostunut aloittamaan jonkun liikuntala-
jin harrastamisen seurassa. Kiinnostus urheiluseuroista on hieman lisääntynyt edelliseen
tutkimukseen verrattuna. Vuonna 2005–2006 tulos oli 43 % ja neljä vuotta myöhemmin
46 %. Eniten seurakiinnostusta kohdistuu jalkapalloon, yleisurheiluun ja salibandyyn.
Jalkapallo ja salibandy ovat myös lisänneet hieman kiinnostuneisuutta aiempaan tutki-
mukseen verrattuna. Sopiva harjoittelumäärä on tässä potentiaalissa 1–2 kertaa viikossa.
Iän lisääntyessä halukkuus useampaan harjoittelukertaan kasvaa. Seurojen ulkopuolella
olevista kiinnostuneista teini-ikäisistä nuorista enemmän kuin kaksi viidestä (45%) ha-
luaisi käydä harjoituksissa ainakin kolme kertaa viikossa. Tämä kolme kertaa harjoitte-
lua kaipaavien nuorten joukko on noin 32 000 potentiaalisen seuraharrastajan suuruinen.

2.2 Mielipiteet urheiluseuratoiminnasta

Kysyttäessä urheiluseuratoiminnassa mukana olevilta lapsilta ja heidän vanhemmiltaan
valmentajien ja ohjaajien toiminnasta, ovat tulokset kauttaaltaan erittäin myönteisiä.
Valmentajia ja ohjaajia kehuaan niin osaamisesta kuin kannustamisesta. Kuudesosa
antaa kritiikkiä siitä, etteivät ohjaajat ja valmentajat vaadi valmennettaviltaan riittävästi.
Myös kannustusta omatoimiseen harjoitteluun toivottiin lisää. Lasten vanhempien mie-
lipide 3–11-vuotiaiden lasten ohjaajista ja valmentajista on hieman kriittisempi kuin 12–
18-vuotiaiden lasten vanhempien. Alle 12-vuotiaiden lasten vanhemmista on noin nel-
jännes sellaisia, jotka ovat enemmän tai vähemmän tyytymättömiä valmentajien ja oh-
jaajien toimintaan (Kansallinen liikuntatutkimus 2009–2010, 27).

Tutkimuksemme avainkysymyksiin kuuluu seuran tarjoaman ohjauksen laatu ja sisältö.
Miksi niin moni murrosikäinen jalkapalloa harrastava poika lopettaa aktiivisen seura-
toiminnan, kun samanaikaisesti heidän vanhempansa kehuvat ja ylistävät seurojen val-
mennustoimintaa? Kuuluuko nuorten oma ääni tässä kehityksen vaiheessa? Osalliste-
taanko heidät mukaan seuratoiminnan sisältöjen ja painopistealueiden suunnitteluun ja
arviointiin? Useat nuoret osaavat verkostoitua. Miten on seurojen verkostoitumisen lai-
ta? Onko alueellinen seurayhteistyö oman lajin sisällä (jalkapallo) vielä ”lasten kengis-
sä?” Minkälaista yhteistyötä alueella toimivat urheiluseurat tekevät keskenään?

3 MOTIVAATIOILMASTO

3.1 Sosiokognitiivinen motivaatioteoria

Sosiokognitiivisen motivaatioajattelun mukaan ihminen kykenee arvioimaan käyttäytymistään, kognitioitaan ja ympäristön tapahtumia vastavuoroisella tavalla sekä muokkaamaan tulevia tapahtumia näiden arviointien perusteella (Nikander 2007, 19). Motivaatio on monimutkainen ja dynaaminen kognitiivinen prosessi, joka perustuu omaan subjektiiviseen arviointiin tilanteen tavoitteesta ja sen merkityksestä itselle. Motivaatio on siis persoonallisuustekijöiden, sosiaalisen ympäristön ja kognitioiden vuorovaikutuksesta syntyvä tila. Motivaatio syntyy, kun ihminen osallistuu johonkin tehtävään tai suoritukseen, jossa häntä arvioidaan tai hän yrittää saavuttaa jonkin tietyn normin tai standardin. Tämä tilanne tuo esiin yksilössä tiettyjä motivaatiotaipumuksia tai itsearviointeja, jotka vaikuttavat yksilön käyttäytymiseen suorittamistilanteessa. Taipumukset voivat olla lähestymis- tai välttämistäipumuksia, arvoja, odotuksia tai arviointeja yksilön omasta onnistumisesta tai epäonnistumisesta. (Nikander 2007, 19).

3.2 Tavoitesuuntautuneisuusteoria

Keskeisiä tavoiteorientaatioteorian kehittäjiä ovat kasvatustieteilijät Carol Ames ja John Nicholls. Edellä mainittujen tutkijoiden kanssa yhteistyötä tehnyt Glyn Roberts, on soveltanut lähestymistapaa liikuntapsykologiaan. Nicholls (1984) havaitsi, että ihmisellä on enemmän kuin yksi käsitys omasta kyvykkyydestään. Nichollsin (1989) mukaan tavoiteorientaatio voidaan määritellä tehtävä- ja minäsuuntautuneisuuteen. Duda (2001, 129–182) on pyrkinyt yhdenmukaistamaan käsitteisiin liittyvän terminologian ja määrittelyt Nichollsin (1984) työn pohjalta nämä käsitteet tavoitesuuntauksiksi. Yksilön oma tavoiteorientaatio voi olla joko tehtäväsuuntautunut tai minäsuuntautunut. Ihmisellä voi olla näitä molempia, jompaakumpaa tai ei kumpaakaan (Duda 1988, 95–106).

Tehtäväsuuntautuneet ihmiset kokevat pätevyyttä, kun he oppivat jonkin uuden tehtävän tai jokin heidän ominaisuutensa kehittyä. Minäsuuntautuneille ihmisille on tärkeää pätevyyden ja paremmuuden osoittaminen muihin verrattuna. Amesin (1992) mukaan tehtäväsuuntautunut käyttäytyminen liittyy myönteisimpiin motivaatiomalleihin kuin minäsuuntautunut käytös. Minäsuuntautuneen ihmisen motivaatio pysyy korkealla niin kauan kuin ihminen on varma kyvyistään. Minäsuuntautuneen ihmisen motivaatio on

kestoltaan lyhytaikaista ja haavoittuvaa, koska korkeat kyvykkyyden kokemukset ovat koko ajan uhattuina. Tehtäväsuuntautuneella ihmisellä on taipumus kovempaan yrittämiseen. He suoriutuvat tehtävistä taitojensa mukaisesti. Heillä on taipumus valita haasteellisempia tehtäviä ja he jaksavat yrittää paremmin kuin minäsuuntautuneet ihmiset. (Ames 1992, 161–197.) Sekä minä- että tehtäväsuuntautuneet ihmiset haluavat kokea pätevyyttä (Nicholls 1989). Kyky kohdata tappio on erilainen tehtävä- ja minäsuuntautuneilla ihmisillä. Tehtäväsuuntautunut ihminen kohtaa ja käsittelee tappion helpommin. Pohjimmiltaan on kysymys siitä miten ihminen kokee urheilun merkityksen omassa elämässään. (Roberts 1992, 3–29.) Niillä urheilijoilla, joiden tavoiteorientaatio on sekä minä- että tehtäväsuuntautunut, on enemmän mahdollisuuksia saada myönteisiä kokemuksia ja elämyksiä urheilusta (Duda 2001).

3.3 Target-malli valmennuskulttuurissa

Valmentajan luomalla motivaatioilmastolla on etenkin nuorten urheilussa suuri merkitys. Urheilevat nuoret ovat aikuisia herkempiä motivaatioilmaston vaikutuksille (Treasure & Roberts 1995, 478). Tutkielmassamme on tarkoituksena kartoittaa motivaatioilmaston vaikutusta nuorten jalkapalloharrastuksen jatkamiseen tai sen lopettamiseen. Aikaisemmissa tutkimuksissa on keskitytty ensisijaisesti niihin syihin, mitkä saavat nuoret luopumaan harrastuksestaan. Itseämme kiinnostavat yhtä lailla ne syyt, mitkä vaikuttavat jalkapalloharrastuksen jatkamiseen. Tutkielmamme kohderyhmänä ovat varhaismurrosikäiset nuoret. Tämän ikäisten nuorten motivaatioilmastoa on aikaisemmin tutkittu Target-mallia hyväksi käyttäen.

Target-mallin ovat luoneet Epstein (1989) ja Ames (1992, 173). Se on alkujaan kehitetty kouluopetukseen. Siihen on kerätty tekijöitä, joiden oletetaan liittyvän oppimisen motivaatioilmastoon ja sen muokkaamiseen. Target-mallissa kuvataan tehtävä- ja minäsuuntautuneen oppimisen motivaatioilmaston tunnuspiirteitä. Malli koostuu kuudesta toimintaympäristöön liittyvästä rakennetekijästä, jotka ovat:

Tasks eli tehtävät. Tehtävät ovat monipuolisia, vaihtelevia ja osallistujan edellytysten mukaisia eriytettyjä tehtäviä, jotka tukevat oppimista ja edistävät tehtäväsuuntautuneisuutta. Erilaiset tehtävät vähentävät oppilaiden tarvetta vertailla niitä toisten kanssa. Mikäli kaikki suorittavat samaa tehtävää, arvioinnin kriteeriksi tulee suorituserojen tulkitseminen oppilaiden väliseksi taitoeroiksi. Täten minäsuuntautuneisuus lisääntyy.

Authority eli vallankäyttö. Oppilaiden koettu pätevyys ja autonomian kokemukset lisääntyvät, kun heille tarjotaan aitoja päätöksentekomahdollisuuksia. Monipuoliset ja haastavat tehtävävaihtoehdot ovat suotavia. Oppilaan kiinnostus tehtävään määrittää valintaa ohjaavan kriteerin. Olennaista on, ettei oppilaan tarvitse suojella omaa koettua pätevyyttään.

Recognition eli tunnustuksen antaminen. Motivoinnin avulla oppilaille annetaan tunnustusta ja heitä palkitaan. Tunnustuksen antamiseen ei saisi liittyä lahjontaa eikä kontrollointia. Mikäli tunnustus annetaan julkisesti, siihen liittyy sosiaalista vertailua. Sen sijaan henkilökohtainen palaute lisää tyytyväisyyttä omaan suoritukseen ja oppilaiden keskinäinen vertailu jää taka-alalle.

Grouping eli ryhmittely. Suositaan pienryhmiä, jotka mahdollistavat oppilaiden tasapuolisen huomioimisen. Samalla ne tarjoavat oppilaalle enemmän mahdollisuuksia vaikuttaa ja tuottavat samalla onnistumisen kokemuksia. Tällöin huomiota saavat kaikki, eivätkä ainoastaan lahjakkaimmat oppilaat. Suositaan vaihtelevia tapoja jakaa oppilaat ryhmiin.

Evaluation eli arviointi. Oppilaan itsearviointin rooli korostuu. Oppilas arvioi omaa oppimistaan, omia tavoitteitaan ja omaa yrittämistään. Oppilaiden keskinäinen vertailu ja julkinen arviointi laskevat motivaatiota, koettua pätevyyttä sekä sisäistä motivaatiota ja tukee täten minäsuuntautuneisuutta.

Time eli ajan käyttö. Oppimiseen varataan riittävästi aikaa. Laaditaan henkilökohtaisia oppimisaikatauluja. Pyrkimyksenä on, että oppilaat voivat itse määrätä harjoitteluun käytettävän ajan. Oppilaita tuetaan ja heille annetaan riittävästi ohjeita. Minäsuuntautuneessa motivaatioilmastossa harjoitusaika on kaikille sama.

Taulukossa 1 esitetään tehtävä- ja minäsuuntautuneen motivaatioilmaston keskeisimmät piirteet.

Taulukko 1. Target-malli oppimisen motivaatioilmaston tunnuspiirteistä, sovellettu Amesin (1992, 173) ja Epsteinin (1989) mallista.

	Tehtäväsuuntautunut motivaatioilmasto	Minäsuuntautunut motivaatioilmasto
Tehtävät	Tehtävät eriytetty osallistujien edellytysten mukaisesti, valmentaja auttaa pelaajia asettamaan realistisia lyhyen tähtäimen tavoitteita	Samanlaiset kaikille
Vallankäyttö	Pelaajien vastuuta ja valinnan mahdollisuuksia korostava. Yhteistyötä arvostetaan	Kontrolloiva, joukkueen sisäistä kilpailua rohkaiseva
Ryhmittely	Joustavia / erilaisia mittelytapoja	Kilpailullisiin ryh-tehtäviin perustuvat ryhmitykset
Arvostus	Yksilöllistä edistymistä arvostetaan, yritystä arvostetaan	Kilpailu-menestykseen perustuvaa
Arviointi	Kriteerinä käytetään yksilöllistä edistymistä ja oppimista, ohjataan itsearviointiin, virheet osana oppimista	Huomio julkista, virheistä rangaistaan
Ajankäyttö	Varataan aikaa kehittymiseen, autetaan laatimaan harjoittelu-aikatauluja	Rajattu suoritus aika

4 NUORUUSIKÄ

Nuoruus voidaan sijoittaa ikävuosien 12–22 väliin. Nuoruusikä on rajallinen ajanjakso, eikä kehityksellisesti pitkittynyttä nuoruutta ole olemassa. Nuoren psyykkinen kasvu on voimakasta kehittymistä, mutta samalla myös ajoittaista psyykkisten toimintojen taantumaa. Lapsuusiän onnistumiset ja epäonnistumiset sekä mahdolliset traumat tulevat uudelleen mieleen työstettäväksi. Nuorella on mahdollisuus ratkaista ja korjata monet lapsuuden ajan häiriöt. Nuori pystyy kohtaamaan ne aikaisempaa kehittyneemmin ja henkisiltä ominaisuuksiltaan valmiimpana. Nuoruus on mahdollisuuksien aikaa, jolloin nuoren persoonallisuus rakentuu ratkaisevalla ja lopullisella tavalla. (Aalberg & Siimes 2007, 67.) Nuoren kehityksellisenä päämääränä on pyrkiä itse hankittuun autonomiaan. Itsenäistymisen prosessi on jatkuvassa kehityksen tilassa, eikä sitä koskaan saavuteta täydellisesti.

4.1 Nuoruusiän kehitykselliset tehtävät

Nuoruusikään liittyy sisäisistä ja ulkoisista syistä muodostuva jännite, jota nuoren on käytettävä hyväkseen omassa kasvuprosessissaan. Saavuttaakseen autonomian on nuoren pystyttävä irrottautumaan lapsuuden vanhemmista ja löydettävä heidät uudelleen aikuisella tasolla. Puberteetin mukana tuoman seksuaalisen identiteetin jäsentyminen on eräs keskeinen kehityksellinen tehtävä. Ikätoverit nousevat tässä kehityksen vaiheessa merkittävään rooliin ja heidän apunsa on nuoren pystyttävä turvautumaan. (Aalberg & Siimes 2007, 68.)

Nuoruusikä voidaan jakaa karkeasti kolmeen eri vaiheeseen: varhaisnuoruus 12–14 -vuotiaat, varsinainen nuoruus 15–17 -vuotiaat ja jälkinuoruus 18–22 -vuotiaat. Varhaisnuoruus kytkeytyy alkavaan murrosikään. Nuoren ruumiissa tapahtuvat muutokset aiheuttavat epätietoisuutta ja levottomuutta nuoren käyttäytymisessä. Nuori pyrkii itsenäistymään ja eroon vanhempensa holhouksesta. Toisaalta hänen tekee ajoittain mieli palata aikaisempaan riippuvuussuhteeseen. Itsetietoinen käyttäytyminen korostuu, koska nuoren itsetuntemus on vasta kehitysvaiheessa. Nuori tulkitsee myös ympäristöään helposti väärin. Varsinkin vanhemmat tuntuvat olevan nuoren kasvun esteenä. Monet nopeat mielen muutokset lyhyessä ajassa ovat täysin normaaleja ja ne kuuluvat kehitysvaiheeseen. (Aalberg & Siimes 2007, 69.)

Varsinaisessa nuoruusiässä, joka sijoittuu ikävuosiin 15–17, on seksuaalinen kehitys keskiössä. Hämmentävät seksuaaliset käsitteet alkavat jäsentyä ja saada oikeanlaisen merkityksen. Aikuiseksi kasvaminen alkaa näyttää todelliselta. Nuori joutuu kuitenkin erilaisten mielikuvien, itsetyydytyksen ja kokeilujen kautta etsimään omaa seksuaalista minuutta. On normaalia, että nuori on vielä epävarma omasta seksuaalisuudestaan. Kelpaanko juuri tällaisena kuin olen ja onko minussa jotakin vikaa. Nämä kysymykset ovat monen tämän ikäisen nuoren mielessä. Ikätoverit ovat keskeisessä asemassa seksuaalisuuden rakentamisessa. Hämmentyneestä ja epätietoisesta nuoresta kasvaa aktiivinen ja kykyjään etsivä ja käyttävä yksilö. (Aalberg & Siimes 2007, 70.)

Jälkinuoruus on 18–22 vuoden ikään sijoittuva ajanjakso. Nuori on edennyt kasvussaan siihen vaiheeseen, että hän pystyy hyväksymään ja ymmärtämään paremmin omien vanhempiensa käyttäytymistä ja heidän elämänsä kulkuaan. Toisaalta nuori saattaa olla ylpeä omatessaan itsessään omien vanhempiensa kaltaisia piirteitä. Jälkinuoruudessa eletään niin sanottua identiteettikriisiä. Nuori tekee valintoja, jotka vaikuttavat hänen aikuistumiseensa. Nuori sijoittaa itsensä laajempaan kasvuympäristöön. Ammatilliset päämäärät alkavat selkiintyä, nuori alkaa pohtia perheen perustamista ja hän ottaa vastuuta seuraavasta sukupolvesta. Hänestä tulee yhteiskunnan jäsen. (Aalberg & Siimes 2007, 71.)

4.2 Nuorisokulttuuri

Puberteetista aikuisikään on noin kymmenen vuoden matka. Tuossa ajassa nuoret eivät kuulu lasten eivätkä myöskään aikuisten joukkoon. Puberteetti-ikäisiä nuoria yhdistävät samat kehitykselliset haasteet. Lapsuuteen ei ole paluuta ja samanaikaisesti aikuisuus koetaan oman kehityksen esteenä. Murrosikäisillä on tapana erottautua valtakulttuurista. He haluavat kokeilla erilaisia asioita sekä luoda ja etsiä jotakin uutta. Nuorisokulttuuri koostuu useista eri osakulttuureista, joilla on samankaltaisia piirteitä. Tatuoinnit ja varhaisen lävistyksen ovat kasvattaneet koko ajan suosiotaan. Nämä symbolit linkittävät nuoret samaistumaan tiettyyn joukkoon ja ryhmittymään. Ne ikään kuin suojaavat yksinäisyydeltä ja syrjäytyemiseltä. Tärkeätä on erottautua aikuiskulttuurin ulkopuolelle. Huomionarvoista on, että aikaisemmin tatuoinnit ja lävistyksen liitettiin huonoon itsetuntoon, rikollisuuteen ja ongelmakäyttäytymiseen. (Aalberg & Siimes 2001, 89–90.)

Puhuttaessa nuorisokulttuurista on musiikki aina ollut siinä keskeisessä asemassa. Populäärimusiikin kiinnostuksen lisääntyessä 1960-luvulla alettiin nuoruuteen suhtautua en-

tistä vakavammin. Jos 1960-luvulla nuoruus näyttäytyi vielä melko eksoottisena, alkoi kuva nuorisosta todenteolla vahvistua 1970-luvulla. Alettiin puhua sukupolvikuilusta, joka liittyi nuorten vaatimuksiin erilaisesta arvokäsityksestä sekä heidän elämäntyyliinsä valintoihin. (Aapola & Kaarninen 2003, 489.) Suomessa vallitsi 1970-luvulla ylipoliti-soitunut ilmapiiri, joka omalta osaltaan loi pohjaa niin rokkareiden kuin myöhempien nuorisokulttuurin sisällöntuottajien käyttäytymiseen. Siirryttäessä jälkiteolliseen yhteis-kuntaan 1980-luvulla, asettuivat nuoret yksilöä korostavaan ja mahdollisuuksia tarjoa-vaan viitekehykseen. Nuorisokulttuuri jakaantui yhä moninaisempiin osiin.

Suomen kielellä on ollut vahva asema puhuttaessa suomalaisuuden peruspilareista. Se on ollut identiteettimme pohja. Suomalaiset ovat näyttäneet perinteisesti reiluin ja rehellisinä ihmisinä. Vuosituhannen alussa, 2000-luvun alkupuoliskolla syntyi suoma-lainen hip-hop-kulttuuri. Sitä voidaan pitää hyvänä esimerkkinä suomen kielen, kulttuu-rin ja arvojen esille tuojana. Näinkin epätyypillisen suomalaisen lajityypin laaja suosio osoittaa, että suomalaiseen nuorisokulttuurin on aina sisältynyt vahva kansallisen perin-ne, joka alkoi 2000-luvun alussa kukoistaa. (Aapola & Kaarninen 2003, 492.)

5 MURROSIKÄ

Nuoruus on hetkessä elämistä. Murrosikäisen elämä on intensiivistä ja täyteläistä. Oma ruumis muuttuu. Paineita tulee joka suunnasta. Opettajat teettävät paljon koulutöitä ja arvosanoja tulisi korottaa. Vanhempien mielestä koulutehtäviin tulisi käyttää enemmän aikaa. Kiinnostus pitkäaikaiseen seurassa tapahtuvan liikuntaharrastukseen alkaa hiipua. Aivotoiminnan ollessa vielä kehitysvaiheessa on nuoren mieli epävarma ja ajatukset saattavat harhailla moneen eri suuntaan. Nuori pyrkii irtaantumaan omista vanhemmistaan ja kavereiden rooli nousee yhä tärkeämmäksi. Kaverit ovat pyytämässä milloin mihinkin rientoihin ja kavereilta saatu palaute ja arvostus ovat nuorelle elämän edellytyksiä. Nuori joutuu löytämään itsestään oman seksuaalisen identiteettinsä. Seurustelusuhteitakin tulisi solmia. Puberteetin aikana poikien toiminnoissa esiintyvä laaja-alainen taantuma on voimakkaimmillaan. Fyysinen kehitys tuntuu palkitsevalta ja se tyydyttää mieltä. Samalla nuori kuitenkin kokee muutoksen uhkaavaksi, koska se vaatii luopumista lapsuudesta. Poikien lapsenomaisuus ilmenee epävarmuutena ja pelokkuutena. Käyttäytymistään nuori pyrkii peittämään uhoamisella, karkealla kielenkäytöllä ja äänekkyydellä. Puberteetin aiheuttamiin yllyke- ja ärsykepaineisiin eivät enää riitä aikaisemmin hankitut mielen keinot. Mieli pyrkii hallitsemaan käyttäytymistä turvautuen yhä lapsenomaisenpiin keinoihin, jotka johtavat psyykkiseen taantumaa. (Aalberg & Siimes 2007, 118.)

5.1 Murrosiän historia

Murrosiän isäksi on yleisesti nimetty kasvatustieteilijä ja psykologi George Stanley Hall. Hän vakiinnutti murrosikää kuvaavan adolescence- käsitteen kehityspsykologisiin keskusteluihin. Käsite on lanseerattu latinan kielen termistä adolescentus. Hall toimi eräänlaisena sillanrakentajana aikaisemman filosofis-spekulatiivisten murrosikäkäsitteiden sekä myöhemmän tieteellisen, empiirisen lähestymistavan välillä. (Aapola & Kaarninen 2003, 88.) Hallin mukaan nuoruuteen kuuluivat sisäänpäin kääntyväisyys, unelmointi, itsetietoisuuden lisääntyminen, impulsiivisuus, hulluttelu, hyväksynnän tavoittelu, muiden matkiminen sekä yksilöllisyyden korostaminen. Hall määrittää murrosiän fyysisen ja henkisen muutoksen ajaksi. Se on riskialtis elämänvaihe, josta ponnistetaan korkeampaan inhimilliseen kehitykseen. (Aapola & Kaarninen 2003, 89.) Määritelmät ovat pitkälti sovellettavissa myös nykyhetken käsitteisiin.

Suomalainen kasvatustieteilijä Aksel Rafael Rosenqvist korosti seksuaalisuuden ja sukuvietin kehittymistä puberteetissa. Hän määritteli murrosikää epävakana ja levottomana ajanjaksona, joka valtaa koko yksilön ruumiin- ja sielunelämän. Rosenqvist käytti murrosiän, murrosajan ja puberteetin käsitteitä toistensa synonyymeina. Tämä osoitti suomalaiskulttuurista ajattelutapaa. (Aapola & Kaarninen 2003, 90–91.) Rosenqvistin näkemykset myötäilivät paljon Hallin ajatuksia. ”Murrosiässä olevat nuoret määriteltiin hämmentyneiksi olennoiksi, jotka saattoivat tarvita psykologista ja kasvatuksellista ohjausta”. (Aapola & Kaarninen 2003, 94).

5.2 Murrosiän määrittely

Murrosiän käsitteen sisältö näyttyy eri tavalla eri ammatillisissa viitekehyksissä. Suomalaiset nuorisopsykiatrit puhuvat puberteetista murrosiän synonyyminä. He viittaavat tällä nuoren psykologiseen, sosiaaliseen ja fyysiseen kehitykseen. Yhtä lailla lääketiede määrittää murrosiän puberteetin synonyymiksi, sukukypsyuden saavuttamiseksi. Yleiskielessä murrosiän merkitystä käsitellään kahdella eri tavalla. Toisaalta murrosiällä tarkoitetaan nuoren fyysistä kasvuprosessia, erityisesti sukukypsyuden saavuttamista. Toisessa merkityksessään murrosikä mielletään nuoren siirtymisenä lapsuudesta aikuisuuteen ja tähän kehitysvaiheeseen liittyviin fyysisiin ja psyykkisiin muutoksiin. Tämä kaksimerkityksisyys-asetelma vaikeuttaa murrosiän kääntämisen muille kielille. Toisaalta tämä osoittaa sen, että murrosikä mielletään eri tavoin useissa eri kulttuureissa.

Murrosikä on määritelty nuorison omaksi erityisryhmäksi. Kohderyhmällä on ollut jonkinasteinen negatiivinen lataus. Murrosikäiset on asetettu yhteiskunnan taholta tarkkailun ja toimenpiteiden kohteeksi. Useat toimet ovat olleet hyvää tarkoittavia, mutta samalla ne ovat myös alistaneet ja rajoittaneet nuorten toimintakenttää. (Aapola & Kaarninen 2003, 97.)

Toisaalta murrosiän määrittely on tuonut nuorten kannalta positiivisiakin seurauksia. Erilaiset kokeilut ja ylilyönnit katsotaan kuuluvan tiettyyn ohimenevään ikävaiheeseen. Nuoret ikään kuin saavat anteeksi tietyt erheet. Yhteiskunnan taholta nuoret samaistetaan helposti yhdeksi tasapäiseksi ryhmittymäksi, jolloin heidän yksilölliset eronsa ja persoonallisuutensa ikään kuin tukahdutetaan. (Aapola & Kaarninen 2003, 98.)

Murrosikä on määritelty ensisijaisesti nuorten fyysisillä muutoksilla. Universaalisesti siihen ei kuitenkaan liitetä enää suoria psykologisia tai sosiaalisia seurauksia. Nuoruus

on murrosikää selkeämmin nykypuheessa yhteiskunnallinen ja kulttuurinen ilmiö (Aapola & Kaarninen 2003, 101).

5.3 Aivoissa tapahtuva puberteetin alkaminen

Lastenpsykiatri Jari Sinkkonen (2010) käsittelee kirjassaan Nuoruusikä nuoruusiän kehitysvaiheita ammattilaisen perspektiivistä. Sinkkonen (2010) toteaa, että poikien otsa- ja ohimolohkojen kuorikerrokset kehittyvät myöhemmin kuin tytöillä. Pojat ovat näin ollen rakenteellisesti alttiimpia impulsiiviselle ja asosiaaliselle käytökselle. ”Aivojen kehitys on Sinkkosen mukaan epälineaarinen prosessi, jossa geenit koodaavat harmaan ja valkean aineen jatkuvaa, monimutkaista järjestäytymistä ja jäsentymistä,” (Sinkkonen 2010). Viime vuosien tutkimuksissa kyse on ennen kaikkea murrosiän merkkien aikaistumisesta. Endogrinologian erikoislääkäri Marja-Terttu Saha esittää näkemyksensä V. Luoma-ahon kirjoittamassa Helsingin Sanomien artikkelissa Pysy vielä tyttönä (15.4.2012) ”Biologisesti puberteetti on aivolisäkkeestä alkuun lähtevä muutos. Sukupuolirauhasiin vaikuttavat hormonit, gonadotropiinit, alkavat erittyä ja saavat sukupuolihormonitoiminnan kiihtymään. Signaali, joka aloittaa gonadotropiinin erityksen, on yhä arvoitus”. Nuorena tapahtuva biologinen prosessi hypotalamuksessa, aivolisäkkeessä ja sukurauhasissa ei mitä todennäköisimmin Sahana mukaan tapahdu yhtään aikaisemmin kuin ennenään. Äänenmurros tai rintojen kasvu ei siis välttämättä tarkoita varsinaisen puberteetin aikaistumista.

Useat tutkijat perustelevat murrosiän merkkien aikaistumisen syiksi ruuassa olevia kemikaaleja. Nykypäivän valmisruuat sisältävät paljon lisäaineita. Nuorten tyttöjen rintojen kasvun aikaistuminen voi selittyä ylipainon lisääntymisellä nuorten keskuudessa. Nykypäivän hektisessä maailmassa useat vanhemmat turvautuvat kyseisiin valmisruokiin. Yhdeksi syyksi murrosiän merkkien aikaistumiseen on arveltu hormoneja muistuttavia kemikaaleja, jotka kulkeutuvat ihmisen kehoon esimerkiksi erilaisista torjunta-aineista ja muoviesineistä. Nämä ovat Marja-Terttu Sahana mukaan vahvoja epäilyjä, mutteivät kovaa tieteellistä faktaa. Tutkimukset toisaalta ovat osoittaneet, että murrosiässä aivojen rakenteelliset muutokset ovat yhtä suuria kuin varhaislapsuudessa. Tämä mahdollistaa aikaisemman varhaislapsuuden kehitysvaiheen mahdollisten epäonnistumisien ja rikkonaisuuksien korjaamisen murrosiässä. (Sinkkonen 2010, 44.)

5.4 Ryhmän ja kavereiden merkitys murrosikäisen kasvuprosessissa

Sinkkosen mukaan aikaisemmin lapsi oli riippuvainen vanhempiensa tuesta ja positiivisesta palautteesta. Tullessaan murrosikään nuori alkaa vahvasti kritisoida vanhempiensa näkemyksiä ja hän pyrkii itsenäistymään ja irtautumaan omista vanhemmistaan. Irroutumisesta on seurauksena yksinäisyys. Tämä johtaa siihen, ettei nuori pysty käyttämään enää vanhempiaan aikaisemmalla tavalla. Seurauksena voi olla ihmissuhdetyhjiö. (Aalberg & Siimes 2007, 71.) Tässä kehityksen vaiheessa kavereiden merkitys nousee tärkeään rooliin. Mikäli nuori ei saa tukea tai arvostusta omille pyrkimykselleen kavereiltaan, ei vanhemmilta saatu kannustus riitä mitenkään paikkaamaan tuota vajetta. Ikätoverit muodostavat ryhmittymän, joka korvaa vanhemmat ja he ovat täten keskeisessä asemassa nuoren minuuden rakentamisessa. Ryhmään kuuluminen on välttämätön nuoren kehityksen kuuluva välivaihe. (Aalberg & Siimes 2007, 72.) Varhaisnuoren yleisönä ovat kaverit, eivät omat vanhemmat. Kaikki nuoren elämässä esillä olevat asiat käyvät läpi ikätoverien testin: vaatteet, hiusmuoti, mielipiteet, musiikkielämykset, elokuvat, pelit, seurusteleminen, opettajat ja koulunkäynti (Sinkkonen 2010, 57).

Varhaisnuori kokee kahdenkeskisyyden liian intiimiksi. Hallitakseen ahdistuneisuutta ja yksinäisyyttä nuori tarvitsee ryhmän tukea ja turvaa. Ryhmässä nuoret kokevat olevansa irti lapsuuden siteistä ja he käyttäytyvät tavalla, jolla eivät yksilöinä uskaltaisi. Ryhmässä nuoren itsevarmuus lisääntyy, joka on osaltaan seurauksena siitä, että nuori luopuu omasta yksilöllisyydestään. Samalla nuori hyväksyy myös ryhmän muiden jäsenten kanssa jaetun identiteetin. Ryhmä erottautuu ulkoisin tuntomerkein ja omalla ideologiallaan. Nuoren on lunastettava paikkansa ryhmässä samaistumalla sen tunnuspiirteisiin. Halu kuulua ryhmään on niin voimakas, etteivät omat kriittiset ajatuksetkaan estä nuorta liittymästä siihen. (Aalberg & Siimes 2007, 72.)

Varhaismurrosiässä ryhmä on ratkaisu riippuvuusongelmalle. Ryhmässä nuori etsii ratkaisuja sisäisiin ristiriitoihin ja muodostaa suhdetta ulkoiseen maailmaan. Seksuaalisuuden ollessa yksilötasolla pelottavaa, lähestytään sitä ryhmässä varsin ronskilla ja karkealla tavalla. Tyypillisesti ollaan suvaitsemattomia pienillekin erikoisuuksille. (Aalberg & Siimes 2007, 72.)

Kehittyäkseen psyykkisesti tasapainoiseksi persoonaksi, nuori tarvitsee ikätovereitaan ja ryhmää. Jäädessään ryhmän ulkopuolelle yksinäisyyteen, psyyken kehitys häiriintyy. Ryhmien sisäinen kehitys on etenevää ja taantuvaa liikehdintää. Ryhmän jäädessä taan-

tuman tilaan ei se palvele nuoren kasvuprosessia, vaan toimii sitä tuhoavasti. (Aalberg & Siimes 2007, 72–73.)

Nuorisoryhmät muodostuvat eri tavalla nuoruuden eri ikävaiheissa. Varhaisnuorten ryhmät ovat usein massaryhmiä, jotka kokoontuvat spontaanisti sovittuihin paikkoihin. Ryhmässä on voimakas yhteenkuuluvuuden tunne ja siellä nuori voi kokeilla omia rajojaan, ilmaista tunteitaan ja ajatuksiaan, sekä purkaa eroottisia ja aggressiivisiä tunnetilojaan. Tällaisesta ryhmittymästä ovat rock-konsertit hyvinä esimerkkeinä. Varsinaisessa nuoruudessa ryhmät ovat jo eriytyneempiä ja niitä yhdistää jokin yhteinen ideologia tai harrastus. Ryhmät ovat myös kooltaan pienempiä. Ryhmän jäsenten alkavat seurustelusuhteet pienentävät asteittain ryhmän kokoa. (Aalberg & Siimes 2007, 71–72.)

Sporttisuus on nykypäivänä nuorten keskuudessa suuri myönteinen tekijä. Huomio keskittyy nimenomaan oman ruumiin kasvuun ja sen toimintoihin. Ne nuoret, jotka hallitsevat kehonsa liikkeitä ja lihastensa voimaa, saavat myönteistä arvostusta niin tytöiltä kuin pojilta. Ulkonäön merkitys on kasvanut nopeasti suhteessa pari vuotta aikaisempaan vaiheeseen, kun nuori oli vielä niin sanotuissa lapsiporukoissa (Sinkkonen 2010, 58). Sinkkosen mukaan varhaismurrosikäisen pojan on vaikea sanoa ei, kun hänelle tarjotaan päihteitä tai häntä yllytetään tekemään jotakin muuta kiellettyä. Paitsi keskushermoston kehityksestä johtuvista syistä, niin ainakin kaverijoukkoon kuulumisen perusteella nuori on valmis tekemään melko ajattelemattomia ratkaisuja ja valintoja. Mikäli nuori arvelee saavuttavansa valinnoillaan kavereiden hyväksynnän, on houkutus ajattelemattomien ratkaisujen tekemiseen suuri (Sinkkonen 2010, 44.)

5.5 Riippuvuussuhteille altistuminen

Ihminen on lähtökohtaisesti aina jostakin riippuvainen. Meidät on tarkoitettu olemaan yhteydessä toisiimme ja opettelemaan koko elinaikamme yhdessäolon edellytyksiä. Ihmisen ensimmäinen välttämätön riippuvuus syntyy vauvan ja äidin välille. Materiaalissa maailmassamme ihmisellä näyttää olevan voimakas taipumus tulla riippuvaiseksi erilaisista nautintoaineista, shoppailusta tai pakonomaisesta treenaamisesta (Sinkkonen 2010, 210–211.) Neurotieteilijöiden mukaan kaikkien riippuvuuksien taustalla on sama aivosysteemi ja neurokemiallinen järjestelmä jota nimitetään dopaminergiseksi palkitsemisjärjestelmäksi. Palkitsemisjärjestelmä on avainasemassa sekä emotionaalisen että fyysisen riippuvuuden synnyssä (Sinkkonen 2010, 211). ”Kaikkein pysähdyttävintä erilaisiin addiktioihin tukehtuvassa maailmassamme on ajatus siitä, että haemme niistä

samantapaista kokemusta kuin toisen ihmisen lähellä olemisesta” (Sinkkonen 2010, 213). Murrosikäinen nuori joutuu elämässään punnitsemaan suhdettaan erilaisiin riippuvuutta aiheuttaviin asioihin kuten tupakkaan, alkoholiin, huumeisiin, harrastuksiin ja seksiin. Aivotoiminnan ollessa vielä kehitysvaiheessa nuori ei pysty tekemään välttämättä aina järkeviä valintoja, vaan hän elää hetkessä, mikä saattaa aiheuttaa joidenkin osa-alueiden kohdalla riippuvuussuhteiden muodostumista (Sinkkonen 2010, 208–246).

Murrosiän mukana tuomat fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset muutokset ovat niin keskeisessä asemassa nuoren elämänkaaren kehitysvaiheessa, ettei niitä voi ohittaa tutkimusasetelmissämme. Nuorisokulttuuri on jatkuvassa muutoksessa ja sen seurauksena nuorille mahdollistuu uusia virikkeitä ja harrastusvaihtoehtoja. Nykynuorison vapaa-ajan viihdetarjotin on jo niin laaja, että liikunta joutuu omalta osaltaan kilpailemaan aktiivisista nuorista. Jalkapallo on edelleen harrastajamäärissä suosituin urheilulaji rekisteröidyillä harrastajamäärillä mitattuna (Kansallinen liikuntatutkimus 2009–2010, 8). Haluamme tutkielmassamme selvittää, miten nämä nuorisokulttuuriset muutokset vaikuttavat jalkapalloa harrastavien varhaismurrosikäisten poikien tapakäyttäytymiseen?

6 DROP OUT -ILMIÖ

Urheilun parissa drop out -käsitettä käytetään silloin, kun puhutaan lasten ja nuorten varhaisesta liikuntaharrastuksen lopettamisesta. Tästä ilmiöstä käytetään myös sellaisia termejä kuin poisjäänti, poisjättäytyminen sekä poisvetäytyminen. (Virtanen 1999, 15.) Kalliopuska, Miettinen ja Nykänen (1995, 1) tarkoittavat drop outilla nuoren urheiluharrastuksen ennakoimatonta ja eri tekijöistä johtuvaa lopettamista. Usean nuoren aktiivinen urheiluharrastus loppuu silloin, kun harjoittelusta tulee liian rankkaa, ei mahdu enää joukkueeseen eikä voi harrastaa muita lajeja tai koulunkäynti kärsii. Tällöin nuori joutuu eroon kavereistaan ja saattaa kadottaa liikunnan ilon, jolloin syntyy drop out -ilmiö. Ilmiötä tarkastellaan yleensä kahdella erilaisella tavalla: yksilön omiin ratkaisuihin perustuvalla tavalla tai urheilujärjestelmän puutteita tarkastelevalla tavalla (Lämsä & Mäenpää, 2002). Nuoren motivaatio, vanhempien tuki, elämäntilanne sekä fyysinen ja psyykinen kehitys ovat omiin ratkaisuihin perustuvia syitä lopettaa urheilun harrastaminen.

Tarkasteltaessa urheilujärjestelmää kritiikki kohdistuu yleensä kilpailun ylikorostuneisuuteen sekä liialliseen aikuisten urheilumallien matkimiseen. Drop out - ilmiössä on kyse myös arvojen muutoksesta. Arvomaailma on muuttunut merkittävästi muutamassa vuosikymmenessä. Kilpailuyhteiskunnan kovat arvot määrittelevät yhteiskunnassa vallalla olevan olotilan. Vain voittajia arvostetaan. Elämä on monellakin sektorilla kovaa kilpailua ja peliä. Pelissä on aina oltava myös häviäjiä. Kasvat sosiaaliset luokkaerot ja lisääntynyt syrjäytyneiden määrä kertovat omaa kieltään yhteiskunnan tämänhetkistä kehityksestä. Drop out -ilmiö voidaan käsittää nuorten osalta myös laajemmassa kontekstissa.

6.1 Nuorten drop out

Nuoren elämän kasvuprosessiin liittyy monia asioita kuten itsensä ja harrastuksensa etsiminen ja löytäminen. Nykyään harrastukset aloitetaan aina vaan nuorempana, joten on luonnollista, että ennen aikuisikää mielenkiinnon kohteet saattavat vaihtua moneen kertaan (Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2007:13, 22). Seuraharrastuneisuus kääntyy laskuun yleisimmin noin 13 vuoden iässä, juuri nuoruusiän alussa. Nimenomaan tuossa iässä liikuntaharrastuksen vakiinnuttamisen kannalta olisi tärkeitä

kehittää monipuolisia liikuntataitoja ja harrastusrutiineja. Koska minäkäsitys on alhaisimmillaan yleensä juuri tuossa iässä, niin se vaikuttaa myös liikuntamotivaatioon. Nuori arvioi itsensä turhan herkästi huonoksi, sillä hänellä ei ole aikuisen tietoja ja kokemusta, johon peilaisi omaa kehitystensä. Käsitys omasta itsestään ja liikunnallisesta lahjakkuudestaan ohjaavat merkittävästi liikuntaharrastusta ja -motivaatiota (Lintunen, 2004). Drop outin taustalla on monet tekijät yhteisvaikutuksineen. Joskus syrjäytyminen urheilun parista tapahtuu ennakoimattomasti ja vastentahtoisesti siten, että nuori haluaisi jatkaa, mutta ei voi, ei saa tai siihen ei ole enää mahdollisuutta. (Kalliopuska ym. 1995, 1.)

Monet urheiluseuroissa aktiivisesti urheilevat varhaisnuoret harrastavat useampaa kuin yhtä lajia, mikä on motorisen kehityksen kannalta vain hyvä asia. Jos nuori lopettaa jonkun lajin, niin se ei välttämättä tarkoita liikuntaharrastuksen lopettamista, vaan toiminta voi suuntautua johonkin toiseen lajiin. On tosin myös valitettavan paljon esimerkkejä urheiluseuroista, jotka eivät ymmärrä nuoren yksilön etua. Seuran ja valmentajien omat henkilökohtaiset intressit menevät kaiken edelle. Nuoria ohjaavien aikuisten ja valmentajien koulutustausta ja arvomaailma ovatkin keskeisiä tekijöitä, kun puhutaan laadukkaasta ja osaavasta valmennustyöstä. Nuorten liikuntaharrastuksen lopettaminen on yhteiskunnallisestikin merkittävä asia.

6.2 Drop out -tutkimukset urheilussa

Drop out -ilmiötä on tutkittu eniten liikuntapsykologiassa, jossa on ensisijaisena kohteena ollut lasten ja nuorten liikuntamotiivit ja urheilusta poissjättäytyminen motivaatioanalyttisestä viitekehyksestä tarkasteltuna (Virtanen 1999, 22). Virtasen (1999) mukaan McPherson (1984) on tutkinut huippu-urheilijoiden lopettamista elämänkaarinäkökulmasta liikuntasosiologisena ilmiönä todeten, että suurin osa huippu-urheilijoista lopettaa kilpailu-uransa joko vapaaehtoisesti tai pakosta noin 20 vuoden iässä. Hänen mukaansa nuori etsii tuolloin vaihtoehtoisia kokemuksia, joten elämänkaari-perspektiivistä katsottuna lopettamisprosessia tulisi arvioida luonnollisena roolisiirtymänä yksilön kehitysvaiheesta toiseen. Tästä syystä drop outin tutkimisen tulisi keskittyä etsimään vastauksia siihen, että miksi, miten ja milloin lopettaminen tapahtuu yksilön tai tietyn ikäluokan elämänkaarella. (Virtanen 1999, 22.)

Urheilun drop out -tutkimuksissa yksi tärkeimmistä asioista on selvittää keskeisen tekijän eli urheilun määritelmä. Patrikssonin (1988) mukaan drop out -tutkimukset eroavat

urheilun määrittelemisen laajuuden takia, sillä mitä kapeampi määritelmä on, niin sitä useamman katsotaan lopettaneen ja päinvastoin. Henkilön vaihtaessa seuraa kilpaurheiluseurasta sellaiseen seuraan, joka panostaa kuntosuoriteiluun, hänen voidaan kapean määritelmän mukaan katsoa lopettaneeksi. Laajemmalla määritelmällä kyseinen henkilö jatkaa urheilun harrastamista. (Patriksson 1988, 29–37.)

Patriksson (1988) viittasi drop out -tutkimuksissa ilmenneisiin tuloksiin, joissa urheiluharrastuksen lopettaminen ja jonkun uuden asian etsiminen koettiin positiiviseksi ja sellaisiksi asioiksi, jotka kuuluvat lapsen tai nuoren kehittymiseen. Toinen tärkeä tulos oli se, että lopettaneet olivat tehneet päätöksensä sisäisten ja ulkoisten tekijöiden summana. Tähän liittyvät sellaiset asiat kuin mielenkiinnon suuntautuminen johonkin muulle ja se, että koulu vie liikaa aikaa. Huomattavaa on, että suurin osa lopettaneista oli vaihtanut lajia, eikä ollut lopettanut urheilemista kokonaan. Jos nuori vaihtaa jalkapallon harrastamisen jääkiekkoon, niin hän on silti vielä yksilötasolla urheilua harrastava. Seuratasolla hänet kuitenkin luokitellaan lopettaneeksi. (Patriksson 1988, 29–37.)

6.2.1 Drop out -tutkimukset Suomessa

Drop outia on tutkittu lopettamislukujen takia lajiliittojen toimesta. Mika Sipi (1994; 1995) teki Suomen Palloliitolle tutkimuksen B- ja C-ikäisten jalkapalloilijoiden lopettamisen syistä. Tieteellisiä tutkimuksia ei ole Suomessa juurikaan tehty lukuun ottamatta Xiaolin Yangin (1991; 1997) liseniaatti- ja tohtorinväitöstyötä. Hän tutki suomalaisten nuorten liikunta-aktiivisuutta, liikuntaan osallistumista ja lopettamista 12-vuoden pitkäikäistutkimuksena. Pauli Vuolle (1988) on tehnyt tutkimuksia urheilijoiden elämänuurasta, joissa sivutaan lopettamiseen vaikuttavia asioita. Jari Lämsä ja Pasi Mäenpää (2002) keräsivät tietoja nuorten urheilijoiden aloittamisen ja lopettamisen syistä. Tämän lisäksi on tehty useita liikuntapedagogiikan ja -sosiologian pro gradu-tutkielmia, jotka sivuavat drop outia lähinnä yksittäisten lajien näkökulmasta, kuten hiihto, juoksu ja suunnistus (Forsman 1985), jalkapallo ja uinti (Kilpeläinen & Laine 1991), naiskäsipalloilu (Fri 1997), naisjalkapalloilu (Virtanen 1999) ja voimistelu (Lappalainen & Nissilä 2007). Motivaation tai tavoitesuuntautuneisuuden näkökulmasta drop outia ovat tutkielmissaan käsitelleet mm. Niemelä (1993), Ärling (2003) ja Haataja (2007).

6.2.2 Drop out -tutkimukset jalkapallossa

Jalkapallo on erittäin suosittu laji, jossa harrastajamäärät ovat korkeimmillaan 10–12 -vuotiaiden keskuudessa. Suurin poistuma lajin piiristä tapahtuu 13–15-vuotiaiden ikäluokista. Rekisteröityjen pelaajien määrä on kasvanut joka vuosi 1990-luvulla, mutta esimerkiksi 13–14-vuotiaiden poikien harrastajamäärä on laskenut. Joukkumäärien pienentyessä piirin tai alueen sisällä välimatkat pitenevät ja pelien määrä vähenee. Kummallakin asialla on negatiivinen vaikutus lajia harrastaviin nuoriin. (Kalliopuska ym. 1995, 4.)

Mika Sipi (1994; 1995) teki B- ja C-nuorille kyselytutkimuksen jalkapallon harrastamisen lopettamisen syistä. Vuonna 1994 hän teki sen Kymenlaakson ja Saimaan piirin seuroissa ja vuonna 1995 Helsingin piirin alueella. Tulosten mukaan suurin osa lopettaneista pojista oli pelannut 4–8 vuotta, minkä jälkeen harrastus lopetettiin. Tyttöjen tyypillisin lopettamisajankohta oli kahden vuoden (Helsingissä neljän vuoden) pelaamisen jälkeen. Tytöt aloittivat yleensä jalkapallon pelaamisen poikia vanhempina. Sipun (1995) kyselyn mukaan lopettamiseen vaikuttavia tekijöitä pojilla olivat muu urheilulaji (46 %), peliajan vähyys (32 %), muu harrastus (23 %), valmennuksen taso (23 %), joukkueen heikko menestys (21 %) ja huonot harjoitteluolosuhteet (17 %). Tyttöjen syitä lopettamiseen olivat muu harrastus (38 %), koulu (29 %), muu urheilulaji (26 %), loukkaantumiset (24 %), valmennuksen taso (21 %) ja se, ettei omalla seuralla ollut joukkuetta (21 %).

Lopettaneista nuorista 58 % oli sitä mieltä, että ainakin osittaisena syynä lopettamiseen oli valmennuksen taso (Helsingin piirissä 42 %). Nuorten joukkueisiin pätevien valmentajien saaminen on vaikeata, sillä yleensä he valmentavat edustusjoukkueita ja ylimmillä sarjatasoilla. (Kalliopuska 1995, 9.)

Skard ja Vaglum (1989) tekivät tutkimuksen 12–16-vuotiaille jalkapalloa harrastaville pojille. Syy tuon ikäisten valitsemiseksi oli se, että juuri tuossa iässä tapahtuu eniten lopettamisia. Tutkimuksessa selvisi, että kaverisuhteet, tyytyväisyys pelaamiseen ja jalkapallon ulkoiset tekijät vaikuttivat harrastuksen lopettamiseen huomattavasti enemmän kuin pätevyyden ja taitojen tunteet tai vanhempien asenne. Eniten yksittäisistä muuttujista lopettamiseen vaikuttivat jalkapallokaverit. Oletus, että suurimmassa riskiryhmässä lopettamiseen olisivat nuoret, joilla oli paljon elämänmuutoksia, ei pitänyt paikkaansa. (Skard & Vaglum 1989, 65–72.)

Ommundsenin ja Vaglummin (1997) mukaan alhainen koettu pätevyys on selkeästi yhteydessä lopettamiseen nuorella pelaajalla, varsinkin jos hän ei ole aloituskokoonpanossa. He tutkivat 12–16-vuotiaiden poikien koetun pätevyyden merkitystä lopettamiseen. Vanhemmilla pelaajilla aloituskokoonpanoon kuulumisesta huolimatta alhainen koettu pätevyys selittää lopettamisen. (Ommundsen & Vaglum 1997, 373–383.)

Virtasen (1999) tekemässä liikuntasosiologian pro gradu -tutkielmassa naisjalkapalloilun lopettamissyiksi nousivat joukkueen hajoaminen, kyllästyminen lajiin motivaation ja innon kadottua muiden intressien tullessa tilalle sekä monen eri asian summa, joka vaikuttaa lopettamispäätökseen. Näitä ovat pelaamisesta koituvien hyötyjen ja haittojen kokonaisvaltainen arvioiminen ja pohtiminen ja niistä syntyvä lopputulos, jossa kaikki vaikuttaa kaikkeen. (Virtanen 1999, 57–58.)

6.3 Erilaisia syitä liikuntaharrastuksen lopettamiseen

Murrosiässä fyysiset erot samanikäisten nuorten keskuudessa ovat suuria. Monet joukkuelajeja harrastavat nuoret ovat suuren haasteen edessä, sillä varsinkin varhaismurrosiässä vuoden viimeisellä neljänneksellä (lokakuu-joulukuu) syntyneet saattavat olla fyysisesti huomattavasti alkuvuonna syntyneitä pienempiä, jolloin peliajan saaminen on kovan työn takana. Lisäksi seuraurheilu on monesti kurinalaista ja koulumaista, eivätkä nuoret, jotka elävät vaihtoehtojen maailmassa, halua välttämättä sitoutua urheiluun niin täydellisesti kuin valmentajat haluaisivat. Urheilun tilalle löytyy nykyään paljon muitakin vaihtoehtoja. Huono viihtyminen urheiluseurassa saattaa johtua nuorelle asetetuista paineista, liian kovista vaatimuksista tai vastaavasti heikosti tai väärin asetetuista tavoitteista. Täytyy ottaa huomioon myös se, etteivät kaikki nuoret viihdy liian kilpailuhenkinessä ilmapiirissä ja silloin lopettamisen riskit kasvavat. Murrosiässä tapahtuvat sosiaalisen elämän muutokset voivat heijastua myös yksilön liikunnalliseen kehitykseen. (Nupponen 1997, 72). Osallistetaanko nuoria seurojen valmentajien ja vastuuhenkilöiden osalta toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin?

Monille nuorille urheilun harrastaminen seurassa onkin pääasiallisesti sosiaalista kanssakäymistä, sillä parhaat ystävät ovat yleensä seura- tai joukkueetovereita. Joissakin lajeissa nuorten rekrytointi lajin pariin on hoidettu hyvin, mutta varsinaisessa toiminnassa ei olekaan onnistuttu tyydyttämään mukaan tulleiden nuorten toiveita. Juuri tämä seura-toiminnan epäkohta on tutkielmamme yksi ydinalueista. Monet lopettaneet ovatkin olleet tyytymättömiä valmennuksen tasoon ja ovat siirtyneet joko toiseen organisaatioon

tai vaihtaneet kokonaan harrastusta. Urheilu-uran lopettaminen on yleensä helpompaa jos urheilija tuntee päässeensä tavoitteisiinsa. Hän voi helpottaa lopettamista siten, että ennen varsinaista lopettamista edeltää jähdyttelyvaihe, jolloin hän voi kilpailla alemmalla tasolla tai ainoastaan kuntoilumielessä. Urheilu-uran onnistunut lopettaminen koostuu monesta eri tekijästä, kuten työ, opiskelu ja ihmissuhteet. Urheilijan joutuessa lopettamaan uransa ennenaikaisesti ja vastoin omaa tahtoaan, on seurauksena usein jonkinasteinen kriisi. (Närhi & Frantsi 1998, 152–153.)

Teknologian kehittyminen varsinkin tietokonepelien muodossa on vienyt osan liikunta-harrastajista näyttöpäätteiden taakse. Tulisiko seurojen tarjota teknologian mahdollistamat rakenteet osaksi seuran omaa toimintakulttuuria? Tämä lisäisi mahdollisesti nuorten harrastajien osallisuuden ja pätevyyden tunnetta. Yksi syy lopettaa urheilu on elämäntilanteen muutos, kuten seurustelu. Ei jää enää urheilun jälkeen tarpeeksi aikaa seurusteluun, paitsi jos seurustelukumppani löytyy oman urheiluseuran tai -lajin piiristä. Monen varhaisnuoren kehitysvaiheeseen kuuluu seurustelukumppanin löytäminen. Sinkkosen (2010) mukaan rakkaus on kuin huume ja siitä voi tulla jopa riippuvaiseksi. Aluksi riittää seurustelukumppanin näkeminen silloin tällöin, mutta pian toleranssi kasvaa ja pienikin ero tuntuu tuskalliselta. Tämä ei ole sattumaa, sillä rakastuminen on tekemisissä keskushermoston dopaminergisen palkkiojärjestelmän kanssa. Se on sama järjestelmä, joka aktivoituu huumeiden käytön yhteydessä. (Sinkkonen 2010, 141.) Seurustelu on niin uusi ja ihmeellinen asia, joka monessa tapauksessa menee vuosia jatkuneen liikuntaharrastuksen edelle. Puberteetti on isojen myllerrysten ja tunnekuohujen aikaa. On erittäin haasteellista löytää yhtä ja ainoaa oikeata tapaa toimia nuorten parissa. Suurin drop out kynnys tapahtuu juuri noin 14 ikävuoden iässä. Olisiko se vältettävissä? Vai onko siirtyminen omatoimiseen liikunnan harrastamiseen itse asiassa nuoren oman elämänkaaren kannalta parempi vaihtoehto?

7 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Aloitimme tutkimuksemme kandytön merkeissä syksyllä 2011 tutustumalla tutkimus-aiheeseen liittyvään kirjallisuuteen. Lähtökohtana oli, että jatkaisimme pro gradu - työtämme kandytöstämme. Alkuperäinen ajatus nuorten lopettamisesta tai drop out- ilmiöstä täsmentyi heti tutkimusprosessin alkuvaiheessa. Totesimme, että on yhtä lailla kiinnostavaa tai melkein päi mielenkiintoisempaa tutkia sitä, mikä tai mitkä tekijät saavat varhaismurrosikäiset nuoret pysymään harrastuksensa parissa varhaismurrosiän ikävaiheessa.

Nuorten vapaa-ajan viihdetarjotin on nykypäivänä niin suuri, että ei ole vaikea kuvitella monen haikailevan uusia harrastuksia tai vapaa-ajan viettomuotoja. Uusia lajeja on syntynyt ja syntyy koko ajan lisää. Lopetetaanko seuroissa tapahtuva harjoittelu tänä päivänä herkemmin kuin ennen? Onko seuratoiminta liian kilpailuhenkistä? Mitkä ovat seurojen resurssit? Onko niissä tarjolla osaavaa ja ammattitaitoista valmennusta? Mikä on itse murrosiän tuoman fyysisen ja psyykkisen myllerryksen osuus? Mistä nuori löytää sen tarvittavan motiivin, eli intohimon, mikä saa hänet jatkamaan aktiiviharrastustaan? Voisimmeko liikunnanopettajina tukea nuoren vapaa-ajan aktiivista liikuntaharrastusta?

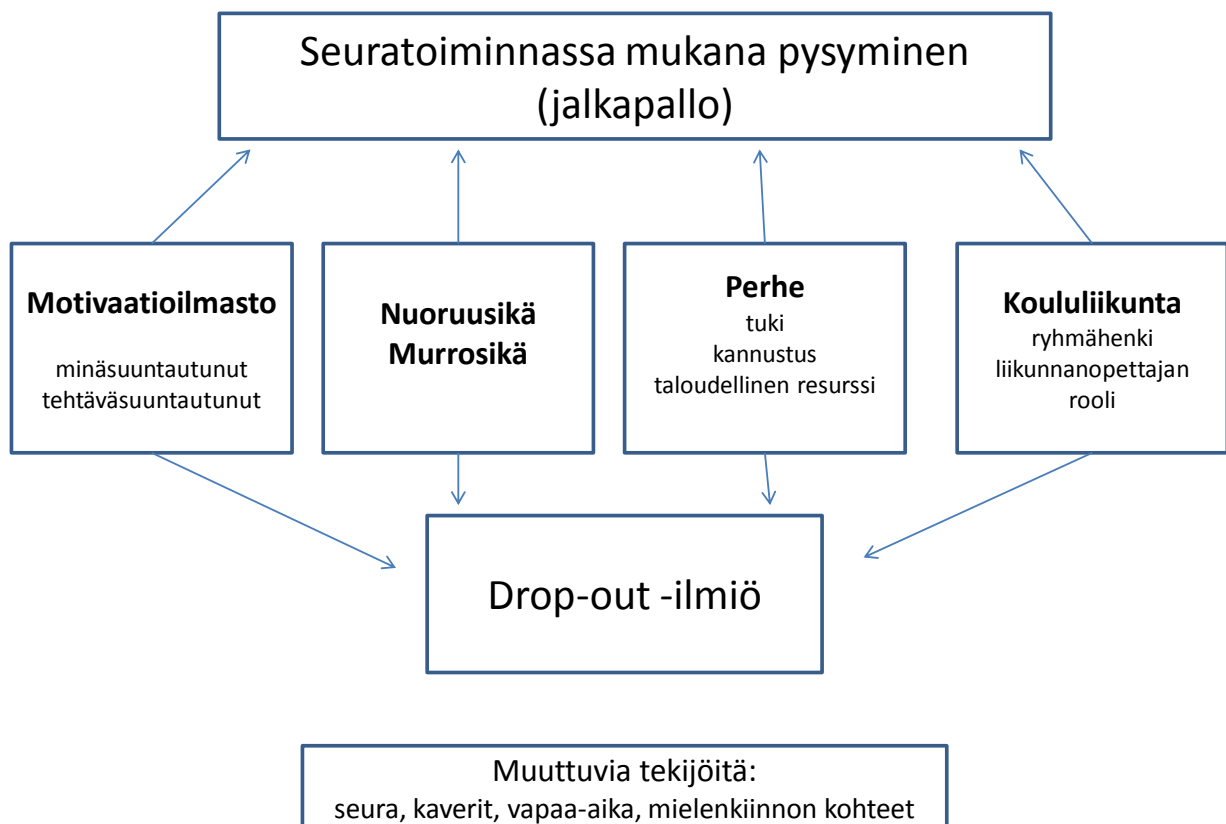
Miksi nuoret eivät enää murrosiässä viihdy seuratoiminnassa, kun vielä 10 – 12 vuoden iässä Kansalliseen liikuntatutkimukseen 2011 pohjautuen iso osa lapsista on mukana seuratoiminnassa. Tekijät aiheen taustalla ovat mielestämme kovin yhteiskunnallisia. Mikä yhteiskunnassamme on johtanut tähän muutokseen?

Tutkimustehtäväksemme muodostui selvittää mitkä tekijät saavat toiset nuoret pysymään mukana aktiivisessa seuratoiminnassa ja mitkä syyt saavat toiset nuoret lopettamaan aktiivisen seuratoiminnan. Valitsimme tutkimuskohteeksemme jalkapalloa harrastavat nuoret. Jalkapallo on harrastajamääriltään Suomen eniten harrastettu palloilulaji. Olemme molemmat harrastaneet itse aktiivisesti jalkapalloa seuratasolla koko elämäme ajan, joten tutkimuskohteen lajivalintana jalkapallo tuntui luontevalta. Oma henkilökohtainen lajituntemus on siis tuttua molemmille tutkijoille. Olemme liikunnanopettajan työnkuvassamme huomanneet yhteiskunnan eriarvoistumisen muutoksen. Voisimmeko itse tukea nuoren vapaa-ajan toimintaa?

Olimme olleet yhteydessä tutkittavan seuran junioripäällikköön ja esittäneet tutkimusaiheemme ja sen kohderyhmän hänelle. Pyysimme häntä kartoittamaan tutkimukseen potentiaalisia nuoria. Hän lupasi tiedustella seuransa junioreilta ja heidän vanhemmiltaan suostumusta tutkimukseen.

Meillä on lähes identtiset alan koulutus ja työtaustat, mikä asettaa meidät tutkijoina pro gradu - työssämme tasavertaisen asemaan. Tehdessämme kirjallisuuskatsauksen kandidatin edellyttämään muotoon oli meillä syksyllä 2012 valmiina noin kolmenkymmenen sivun katsaus teoriaan.

Tutkimuksen viitekehys on esitettyä kuviossa 1.

KUVIO 1. Tutkimuksen viitekehys.

7.1 Laadullinen tutkimus

Laadullisen tutkimuksen tyypillisiä aineiston keruun muotoja ovat havainnot, haastattelut ja päiväkirjan pitäminen. Tutkittavan kohteeksi valitaan usein harkinnanvarainen otos, jonka kautta tarkastelun kohteena olevaan ilmiöön ajatellaan voitavan perehtyä syvällisesti. Aineiston analysointi on aineistolähtöistä. Ei luokitella etukäteen muuttujia, vaan jäsennetään aineistosta käsin ne teemat, joiden uskotaan tutkittavan ilmiön kannalta olevan tulkittavissa merkityksellisiksi. Laadullisessa tutkimuksessa aineiston kerääjä on tutkija itse. Tämä tarkoittaa sitä, että aineistoon liittyvät näkökulmat ja tulkinnat saattavat muuttua tutkimusprosessin aikana. Tämän johdosta laadullista tutkimusta voidaan kutsua prosessorientoituneeksi tutkimukseksi. Tämä ominaispiirre johtaa siihen, että eri elementtejä kuten tutkimustehtävä, teorian muodostus, aineiston keruu ja aineiston analyysi limittyvät toinen toisiinsa tutkimusprosessin aikana. Samalla tutkijan tietoisuuden kehittyessä hän pyrkii koko ajan jalostamaan tutkimustehtävää. Tämä edellyttää, että tutkija tiedostaa oman tietoisuutensa kehittymisen ja hänellä on valmiuksia uudelleenlinjauksiin. Laadullinen tutkimus on eräänlainen oppimistapahtuma. (Aaltola & Valli 2001, 68–69.)

Laadullinen tutkimus on ongelmaratkaisusarja. Tutkimusongelma ei ole laadullisen tutkimuksen alkuvaiheessa täsmällisesti osoitettavissa, vaan se täsmentyy koko ajan tutkimuksen edetessä. Puhutaan johtolangoista, johtoajatuksista tai työhypoteeseista, joiden perusteella tutkimukseen liittyviä ratkaisuja tehdään. Näihin elementteihin pohjautuen tutkittavaan ilmiöön liittyvä arvoitus kirkastuu ja täsmentyy tutkijalle itselleen. (Aaltola & Valli 2001, 70.) Löytäessään tutkittavasta ilmiöstä uusia ulottuvuuksia, on tutkijan pidettävä mielessä ne johtavat ideat, joihin perustuen hän tekee tutkimuksellisia ratkaisuja. Puhutaan tutkimuksen rajaamisesta. Rajauksessa on kysymys mielekkään ja selkeästi rajatun ongelmanasettelun löytämisestä. Kaikkea kerättyä aineistoa ei kannata sisällyttää tutkimusraporttiin. Rajaamisessa on yhtä lailla kyse tulkinnallisesta rajaamisesta. Tutkijan omat intressit ja tarkastelunäkökulmat vaikuttavat siihen, minkälaista aineistoa hän tutkittavasta ilmiöstä valitsee tarkasteltavaksi. Rajaamisessa on kyse tutkimuksen tulkinnallisen ytimen hahmottamisesta. Tutkija pyrkii löytämään aineistosta nousevan ydinsanomman, jonka hän haluaa ensisijaisesti tulkintansa avulla nostaa tarkastelun keskipisteeksi. (Aaltola & Valli 2001, 71–72.)

Laadullisessa tutkimuksessa on keskeistä löytää teoreettiset ydinkategoriat. Ne auttavat pelkistämään ja jäsentämään kehittymässä olevaa teoriaa. Tämä auttaa kohdentamaan tutkittavasta ilmiöstä haluttua aineistoa. Tutkimuskohteen tarkentuessa ja selkeytyessä antaa se tutkijalle lisäviitteitä siitä, mihin teoreettisiin näkökulmiin hänen kannattaa vielä perehtyä. (Aaltola & Valli 2001, 74.)

Laadullinen analyysi sisältää kaksi vaihetta, havaintojen pelkistämisen ja arvoituksen ratkaisemisen. Kyseisen erottelun voi tehdä vain analyttisesti ja käytännössä ne nivoutuvat aina toisiinsa. (Alasuutari 2011, 39.) Erot ihmisten ja havaintoyksiköiden välillä ovat tärkeitä laadullisessa analyysissä. Ne antavat usein johtolankoja siihen mistä jokin asia johtuu ja mikä tekee sen ymmärrettäväksi. Sama sääntö pätee myös kvantitatiivisessa analyysissä. Eroja on helppo löytää, sillä jokainen yksilö on erilainen. Liialliseen moninaisuuteen ei ole syytä keskittyä, sillä muuten ilmiöstä ei saa minkäänlaista otetta. Laadullisessa analyysissä kannattaa erotella ja tyyppitellä harkiten, jotta pystytään muotoilemaan poikkeukseton sääntö, millä erot liittyvät toisiinsa. Raakahavainnot tulee pelkistää mahdollisimman suppeaksi havaintojen joukoksi. (Alasuutari 2011, 43.)

Valitsimme laadullisen tutkimuksen, koska halusimme vastauksia kysymykseen: miksi ja minkä takia. Henkilökohtaisesti meitä kiinnostaa enemmän tutkia ilmiöiden takana olevia syitä, kuin esittää numeraaliseen faktatietoon perustuvaa tutkimusta. Tutkimuksen laadullinen luotettavuus esitellään sivulla 74 taulukossa 2.

7.2 Tapaustutkimus

Tapaustutkimuksen ydintehtävä on tehdä tapauksesta ymmärrettävä (Laine, Bamberg & Jokinen 2007, 31). Laadullisessa tapaustutkimuksessa pyritään kuvailemaan, ymmärtämään ja selittämään tutkittavaa tapausta. Tutkimuksen tulokset eivät ole suoraan yleistettävissä, eikä niitä voi siirtää suoraan muille alueille. Tapaustutkimus on aika- ja paikkasidonnaista. (Laine ym. 2007, 63.) Tapaustutkimuksen erityispiirre on, että sen avulla pyritään ymmärtämään tutkittavaa tapausta kokonaisuutena. Tapaus on usein monimutkainen ja siihen liittyy erilaisia näkökulmia ja yhteiskunnallisia prosesseja. Yhteiskunnallinen viitekehys on osa tarkasteltavaa ilmiötä. (Laine ym. 2007, 42.) Tapaustutkimusta tehtäessä nousee yhdeksi keskeiseksi kysymykseksi, mitä voimme oppia tapauksesta? Se pyrkii vastamaan kysymyksiin miten ja miksi. Tehdessään päätöstä tutkittavasta tapauksesta, on tutkijan selvitettävä, mistä tapauksen puolista hän on erityisen kiinnostunut ja mitä osa-alueita hän haluaa siitä tutkia. (Laine ym. 2007, 10.)

Tapaustutkimus voidaan aloittaa periaatteessa kahdella eri tavalla. Voidaan valita jokin kiinnostava tapaus ja pohtia mitkä käsitteet sopivat sen analysointiin ja mikä on tutkimuksen kohde. Toisaalta tutkimuskohde voi olla jo selvillä. Tällöin etsitään tapaus, jossa päästään käyttämään ja kehittämään olemassa olevia käsitteitä. Käytännössä tapaus-tutkimus sijoittuu näiden kahden ääripään välimaastoon. ”Tapaus vaikuttaa käsitteiden valintaan, ja käsitteet vaikuttavat tapaukseen (Laine ym. 2007, 11.)” Tapaustutkimuksessa voidaan käyttää etukäteen teoriaa ja käsitteellisiä kategorioita ohjaamaan aineiston keruuta ja analyysia. Tämä piirre erottaa tapaustutkimuksen muusta laadullisesta tutkimuksesta. (Laine ym. 2007, 38.) Tutkijan olisi kirjoitettava tapaus niin avoimeksi ja läpinäkyväksi, että lukija voisi itse tulkita siitä haluamallaan tavalla (Laine ym. 2007, 56). Tapaustutkimusta ei voida yleistää, joten niiden tyypittely avaa yhden näkökulman yleistämisen kysymykseen. Tapaustutkimuksen tyyppejä ovat kriittinen, äärimmäinen, ainutlaatuinen, tyypillinen, paljastava, tulevaisuudesta kertova, pitkittäisotokseen perustuva tapaus. Kartoittaessaan sopivaa tapausta, on tutkijan hyvä harkita, minkä tyyppistä tapausta etsitään ja minkä tyyppinen tutkimus aiheesta on mahdollista toteuttaa. (Laine ym. 2007, 32.)

Omassa tapaustutkimuksessamme tutkimme pääkaupunkiseudulla toimivan juniorijalkapalloseuran harrastajia ja jo aktiivisen seuratoiminnan lopettaneita nuoria. Tutkimuksessamme pyrimme selvittämään juuri tämän tutkimuksen tapausta. Neljän nuoren tutkimukseen osallistuvan nuoren puheesta pyrimme tulkitsemaan ja ymmärtämään heidän kokemusmaailmaa rajaamiimme tutkimusteemoihin liittyen.

Tulokset eivät ole yleistettävissä, eikä niitä voida sellaisinaan siirtää muille alueille.

Tyypiltään tapaustutkimuksemme sijoittuu tyypillisen ja paljastavan välimaastoon. Tutkimuskohteemme on aika ja paikkasidonnainen. Tutkimuksen kohteena ovat varhaismurrosikäiset jalkapalloa harrastavat nuoret ja heidän elinympäristönsä. Pyrimme selittämään tämän tapauksen kokonaisuutta, johon liittyy eritasoista yhteiskunnallista tulkintaa. Olemme rajanneet tutkimuksen viiteen ydinteemaan, joiden avulla pyrimme sen kokonaisuutta tulkitsemaan. Tutkimuksen viitekehys on kuvattu kuviossa 1. sivulla 32. Tavoitteenamme on kyseenalaistaa ennakkoasetelmia ja oppia jotakin uutta tutkittavasta kohderyhmästämme.

7.3 Teemahaastattelu

Valitsimme tiedonkeruumenetelmäksi teemahaastattelun. Tutkimuksemme tarkoitus oli saada informaatiota siitä, kuinka varhaismurrosikäiset nuoret pojat kokevat seurassa tapahtuvan jalkapalloharrastuksen. Tutkimusongelman luonne on siis nuoren omakohtainen kokemus asiasta. Saadaksemme tietoa tämänkaltaisesta näkökulmasta täytyi tutkimukseen osallistuvien nuorten saada melko vapaasti kertoa omia kokemuksiaan ja ajatuksiaan aiheesta. Teemahaastattelu on eräänlainen keskustelu, joka tapahtuu tutkijan ja haastateltavan kesken, tutkijan aloitteesta ja pääsääntöisesti hänen ehdoillaan. Tutkijan on päästävä hyvään vuorovaikutukseen tutkittavien kanssa saadakseen selville ne asiat, jotka ovat keskeisiä tutkimuksen kannalta. (Aaltola & Valli 2001, 24.) Teemahaastattelun oletus on, että kaikkia yksilön kokemuksia, ajatuksia, uskomuksia ja tunteita voidaan tulkita tällä menetelmällä (Hirsijärvi & Hurme 2000, 49). Tämän vuoksi valitsimme tutkimusmetodiksi teemahaastattelun, jossa asetimme esille joukon aiheeseen liittyviä teemoja haastattelun keskustelurunkoon. Tutkimukseen osallistuville pojille kerroimme teemat etukäteen, jotta he voisivat fokuoittaa aiheeseen.

Murrosikäisten nuorten halukkuus ja kypsyys kertoa omista kokemuksistaan oli metodin yksi keskeisistä haasteista. Toisaalta ennakkovalmistautuminen voi ehkä joissakin tapauksissa myös kaventaa näkökulmaa aiheeseen. Jokainen haastattelurupeama on ainutlaatuinen tapahtuma. Haastattelutilanteen ilmapiirin tulisi olla sen kaltainen, että tutkimukseen osallistujat pystyisivät kertomaan avoimesti ja vapaamuotoisesti ajatuksiaan jalkapalloharrastuksestaan. Oli tarkoin mietittävä missä ja milloin haastattelut tehdään.

Kuinka lähestyisimme haastateltavia? Mikä oli seuran junioripäällikön rooli, kun pyrittiin löytämään tutkimuksesta kiinnostuneita nuoria. Haastattelujen yhteydessä oli varauduttava monenlaisiin ongelmiin. Esihaastatteluja tekemällä olisi mahdollisesti voitu ennaltaehkäisemään varsinaisessa haastattelutilanteessa huomioitavia seikkoja. Teemahaastattelun runkoon teimme itsellemme joukon apukysymyksiä, jotka veivät haastateltua haluamiimme teemoihin, mikäli haastateltavat eivät omalla puheellaan tuottaneet riittävästi informaatiota. Haastattelukysymysten tyyppinä olivat avauskysymykset, jatkokysymykset, lisäkysymykset, tarkentavat kysymykset, suorat kysymykset, epäsuorat kysymykset, organisoivat kysymykset, hiljaisuus, sekä tulkitsevat kysymykset (Hirsijärvi & Hurme 2000, 111).

Teemahaastattelu eroaa muista haastattelutyypeistä. Strukturoidussa haastattelussa (tai lomakehaastattelu) kysymysten muotoilu ja järjestys on kaikille sama. Ajatus perustuu siihen, että kysymysten merkitys on kaikille sama. Vastausvaihtoehdotkin ovat samoja, joista vastaaja valitsee itselleen sopivimmat. Puolistrukturoitu haastattelu poikkeaa edellisestä siten, että siinä kysymykset ovat kaikille samat, mutta siinä ei käytetä valmiita vastausvaihtoehtoja. Haastateltava saa vastata omin sanoin ja näin ollen hän tuottaa mitä todennäköisimmin enemmän henkilökohtaisempaa informaatiota. (Aaltola & Valli 2001, 26.)

Haastatteluista saatuja vastauksia ja havaintoja ei koskaan voida pitää suoranaيسina tutkimustuloksina. Ne ovat eräänlaisia johtolankoja, joita tulkitsemalla pyritään pääsemään havaintojen taakse. Yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa aineiston empiirisiä havaintoja on ajoittain vaikea erottaa tutkimuksen tuloksista. Havainnot merkitsevät aina jotakin ja niitä voi tulkita niin sanotulla maalaisjärjellä, ilman tutkijan antamaa tulkintamallien johdatusta. (Alasuutari 2011, 78.) Tutkimuksessamme on tärkeää tehdä selkeä analyttinen ero havaintojen ja johtolankojen välille. Johtolankoja tarkastellaan vain ja ainoastaan tietystä, eksplisiittisesti määritellystä näkökulmasta. Tätä erityistä näkökulmaa nimitetään teoreettiseksi viitekehyyksi. (Alasuutari 2011, 79.)

Tutkimusmetodin täytyy olla sopusoinnissa teoreettisen viitekehyyksen kanssa. Näiden kahden yhteensovittaminen ei kuitenkaan ole täysin ongelmaton, koska laadulliselle tutkimukselle on luonteenomaista tarkastella ilmiötä monelta kantilta, sekä kyseenalaistaa jokaista itsestään selvää näkökulmaa. Pitäisi mahdollistaa monensuuntainen tarkastelu. Ainoastaan yhden metodin läpi tarkasteltuna tutkimus ei tuota oikeanlaista informaatiota. Käytimme tutkimuksessamme lähiluvun ja hermeneuttisen kehän metodeja. Tilastollisen, eli kvantitatiivisen kyselyn kohdalla tilanne on juuri päinvastainen. Tutkijalla on käytössään vain valmiiksi määritetyillä muuttujilla tuotetut vastaukset. Kvalitatiiviselle aineistolle on tyypillistä ilmaisullinen rikkaus, moniulotteisuus ja kompleksisuus. Esimerkiksi haastatteluista ei merkitä muistiin ainoastaan vastauksia ennalta asetettuihin kysymyksiin, vaan analyysien kohteena on sanatarkka kuvaus koko tilanteesta. (Alasuutari 2011, 82–85.)

7.3.1 Haastattelun toteutus

Kaikki haastateltavat olivat peruskoulussa opiskelevia 14-vuotiaita poikia. Teimme ensimmäisen teemahaastattelun heinäkuussa 2012 koulun liikuntasalin tiloissa. Hän tutus-

tui ennen haastattelua kyselylomakkeessa oleviin teemoihin. Pojan isän kanssa oli keskusteltu etukäteen tutkimuksesta. Hän suhtautui tutkimukseen myönteisesti. Ehdotimme, että itse haastateltavalta olisi tarpeellista saada henkilökohtainen suostumus tutkimukseen. Huoltaja totesi, että hän on keskustellut asiasta haastateltavan kanssa ja asia on kunnossa. Hän pyysi lähettämään huoltajalle tarkoitetun haastattelun lupalomakkeen ja haastateltavalle tarkoitetun informaatiolomakkeen sähköisesti. Sovimme haastattelupäivän ajankohdan, mutta huoltaja lähetti myöhemmin tekstiviestin, jossa hän ehdotti haastattelua siirrettäväksi seuraavaan päivään. Ajankohta sopi kaikille osapuolille.

Huoltaja toi haastateltavan itse paikalle ja antoi meille allekirjoitetun lupalomakkeen. Tällä varmistettiin haastattelun juridinen oikeellisuus. Haastateltava vastasi käsiteltyihin teemoihin melko hyvin. Tosin hänen puheensa artikulaatio oli ajoittain epäselvää, tyyppillistä murrosikäisen ”muminaa.” Pyrimme antamaan tilaa mahdollisimman paljon haastateltavan omalle kerronnalle. Apukysymyksiin täsmensimme teemojen sisältöä tarvittaessa. On ymmärrettävää, ettei varhaismurrosikäinen nuori poika pysty kovin laajanaisesti ilmaisemaan ajatuksiaan haastattelutilanteessa. Itsellemme jäi varsin myönteinen kuva haastattelusta. Haastatteluun kului aikaa noin 65 minuuttia.

Olimme testanneet nauhoituslaitteen etukäteen. Tästä huolimatta laitteessa ilmeni tekninen vika ja nauhurin äänentoisto alkoi vinkua. Kun kuuntelimme nauhoitusta välittömästi haastattelun jälkeen, nousi melkoinen epätoivo, miten sitä pystyy litteroimaan kyseisen nauhan vinkumisen takia. Litterointi onnistui erittäin epämiellyttävästä teknisestä ongelmasta johtuen ainoastaan kärsivällisellä ja kovalla työllä. Emme olleet koskaan aikaisemmin litteroineet, joten sen tekeminen osoittautui todella aikaa vieväksi. Neljän haastattelun litterointiin kului aikaa lähes 30 tuntia.

Saimme seuran junioripäälliköltä toisen mahdollisen haastateltavan yhteystiedot heinäkuun lopussa 2012. Olimme lähettäneet sähköisesti haastateltavan huoltajalle ennakoon huoltajan lupalomakkeen, haastateltavalle tarkoitetun infolomakkeen ja teema-haastattelukysymykset. Varmistimme puhelimitse, että kyseiset liitteet olivat menneet perille. Kirjaston kokoustila toimi haastattelupaikkana. Ennen haastattelua kävimme haastateltavan kanssa teemat läpi. Lisäksi ensimmäisestä haastattelusta viisastuneina opastimme haastateltavaa puhumaan mahdollisimman selkeästi. Testasimme nauhoitusvälineen ennen varsinaisen haastattelun aloittamista. Toinen haastattelu sujui erinomaisesti. Haastateltava kertoi teema-alueista reippaasti ja selkeästi artikuloiden. Aikaa haas-

tatteluun kului noin 40 minuuttia. Tilan valinta oli onnistunut ratkaisu. Pyrimme antamaan haastateltavalle mahdollisimman paljon tilaa kertoa omin sanoin tuntemuksistaan. Käytimme kuitenkin apukysymyksiä jälleen melko runsaasti, jotta informaatiota saataisiin teema-alueista enemmän. Haastateltava oli erittäin liikuntamotivoitunut ja se heijastui myös hänen positiivisessa puheentuottamisessa. Tarkastimme äänitenauhan haastattelun alkupuolella ja haastattelun lopuksi. Se toimi moitteettomasti. Kiitimme haastateltavaa tilaisuuden lopuksi ja toivotimme hänelle hyvää menestystä niin koulunkäynnin kuin harrastustoiminnan suhteen.

Tiedustelimme haastateltavalta haastattelun jälkeen, onko hänen kaveripiirissään joitakin lähiaikoina jalkapalloharrastuksen lopettaneita nuoria. Haastateltava lupasi tiedustella asiaa. Haastateltava lupasi olla yhteydessä huoltajan välityksellä, mikäli hänen kaverinsa haluaa tulla haastateltavaksi. Kiitimme huoltajaa haastattelun jälkeen tekstiviestillä hänen lapsensa reippaasta osallistumisesta tutkimukseen. Huoltaja lupasi välittää kiitokset itse haastateltavalle.

Osoittautui erittäin vaikeaksi löytää vapaaehtoisia jo aktiiviharrastuksen lopettaneita nuoria tutkimukseen. Tutkimuksen luonteen kannalta kaikkien tutkimukseen osallistuvien poikien tuli olla lähtöisin samasta seurasta ja ikäluokasta. Tämä osoittautui haasteelliseksi yhtälöksi. Lähetimme syyskuussa 2012 teemahaastattelu rungon sähköisesti muutamalle aktiiviharrastuksen lopettaneelle nuorelle. Lisäksi olimme suorassa puhelinyhteydessä muutama nuoreen, jotka eivät kuitenkaan innostuneet tulemaan mukaan tutkimukseen. Kysyimme eräältä jalkapalloa harrastavalta oppilaalta tunteeko hän kehtään vuonna 1998 syntyneitä lajin lopettaneita nuoria. Hän kertoi muutaman pojan nimen. Kyseiset pojat olisivat tavattavissa nuorisotalolla iltaisin. Toinen meistä kävi loka-kuussa 2012 nuorisotalolla katsomassa olivatko mahdolliset haastateltavat paikalla. Yhden pojan kanssa saatiin sovituksi haastatteluajankohta heti seuraavaksi päiväksi.

Menimme seuraavana päivänä nuorisotalolle sovittuun tapaamiseen. Valitettavasti haastatteluun lupautunut nuori ei kuitenkaan saapunut paikalle. Häntä yritettiin tavoittaa ja välikäsiä kautta saimme epävarmaa tietoa, onko hän tulossa vai ei. Odottelimme kaiken kaikkiaan noin tunnin ajan, mutta kyseinen osapuoli ei siinä ajassa paikalle ilmaantunut. Saimme kokea nuorten kanssa vapaa-ajalla toimimisen vaikeuden. Tämä haasteellisuus nuorten kanssa toimittaessa lienee tutkijoiden arkipäivää. Nuorisotalolla olevat maahanmuuttajanuoret viestittivät käytöksellään ja toiminnallaan sitä arjen realiteet-

tia, jossa tällä hetkellä toimimme. Kaikki asiat eivät näiden nuorten kohdalla ole aivan itsestäänselvyyksiä. Luottamuksen ja arvostuksen saaminen tässä yhteisössä vaatii aikaa ja kärsivällisyyttä. Sen saimme hyvin konkreettisesti kokea.

Lokakuun lopussa 2012 menimme jalkapalloseuran harjoituksiin ja tiedustelimme siellä olevilta aktiivisesti lajia harrastavilta nuorilta, oliko heillä mitään linkkejä tai yhteistietoja vanhoista pelikavereistaan. Saimmekin yhden uuden haastateltavan yhteystiedot seuran apuvalmentajalta. Soitimme pojan isäpuolelle ja kerroimme tutkimusaiheemme teeman. Hän välitti terveiset haastateltavalle ja sovimme haastateltavan kanssa puhelimitse sopivan ajankohdan haastattelun tekemiseen. Teimme haastattelun marraskuussa 2012 koulun liikuntasalissa. Haastattelu sujui hyvin. Teknisiä ongelmia ei mainittavasti esiintynyt. Haastattelu kesti 50 minuuttia. Tästäkin haastattelusta kävi ilmi, kuinka vaikeaa nuorten on kertoa omaa narratiivista tarinaa omasta lähihistoriasta.

Tässä vaiheessa oli tullut selväksi, kuinka paljon perhetausta ja isän/huoltajan rooli merkitsee tämän tyyppisessä kohdeaineiston keruussa. Kaikilla tähän asti tutkimukseen osallistuneilla haastateltavien huoltajilla/isillä oli ollut jokin rooli joukkueen sisällä. He olivat valmentaneet tai toimineet joukkueenjohtajina siinä seurassa, jossa nuori harrasti jalkapalloa.

Joulukuussa 2012 saimme neljännen haastateltavan osallistumaan tutkimukseemme. Hänen lähtökohtansa oli erilainen kuin aikaisempien kolmen nuoren kokemusmaailma. Haastateltava oli maahanmuuttotustainen nuori, joka oli joutunut lopettamaan seuratasolla harrastamisen taloudellisista syistä. Hän oli vaihtanut seuraa kehittyäkseen paremmaksi pelaajaksi, mutta noin viiden kuukauden harjoittelun jälkeen taloudelliset esteet lopettivat seurassa tapahtuvan harjoittelun. Haastateltava unelmoi ammattilaisurasta.

Haastateltavan lapsuuden taustansa ja erilainen kulttuuri erosivat aikaisempien haastateltavien taustoista oleellisesti. Uskonnolla oli myös oma roolinsa nuoren kertomuksessa. Hän olisi valmis jatkamaan seuraharrastusta, mikäli saisi kesätöitä ja pystyisi itse kustantamaan oman jalkapalloharrastuksensa. Tämä puoltaa nuoren omaa vahvaa uskoa osaamiseensa. Itsellemme heräsi ajatus, onko jalkapallon harrastaminen todella näinkin kallista? Voisiko vähävaraisemmille nuorille olla tarjolla jonkinlaista puskurirahaa seurojen budjeteissa? Kuinka ja millä perusteilla sitä voisi anoa, olisi pohtimisen arvoinen seikka. Haastattelu kesti 30 minuuttia.

7.3.2 Haastattelujen käsittely: lähiluku

Tammikuussa 2013 kaikki haastattelut oli litteroitu. Kaikki haastattelut litteroitiin lähes välittömästi haastattelujen jälkeen. Jokaisen haastattelun litteroimiseen kului aikaa noin seitsemän tuntia. Haastattelut litteroitiin sanasta sanaan. Haastatelussa käytettiin nauhuria, jossa oli portaaton nopeudensäätö, joka mahdollisti epäselvien sanojen oikeellisuuden varmistamisen. Tutkimusmetodinä käytimme lähilukua ja hermeneutista kehää. Pehdyimme Vaeltavat metodit teoksessa (Pöysä 2010, 331 - 360) kuvattuun lähiluku -metodiin. Lähiluku -metodi perustuu ajatukseen tekstin useaan kertaan lukemisesta. Jokaisella lukukerralla löytyy tekstistä jotakin uutta sisältöä. Syntagmaattisesta, tekstiä ketjuna tarkastelevasta lukutavasta aletaan siirtymään paradigmaattiseen, tekstin eri osia keskenään rinnastavaan lukutapaan. Lähiluku ei koskaan saavuta päämäärää. Se on aina lopusta avoin. Lähiluvussa huomio kiinnitetään tekstin keskeisiin piirteisiin. Lähiluku on aina myös tulkintaa. Teoreettisesti informoitu lähiluku tarkoittaa, että teoria ei ole isäntä vaan renki.

Tutkimuksemme haastateltavat kertoivat omaa kokemusmaailmaa, jota me tutkijoina yritämme tulkita ja selittää. Lähiluku -metodia käyttäen luimme litterointeja useaan kertaan ja löysimme sieltä tutkimuksen teoreettiseen viitekehykseen sisältyviä asiayhteyksiä. Pääasiallisena tutkimusmetodinä käytimme tutkimuksessamme hermeneuttista kehää.

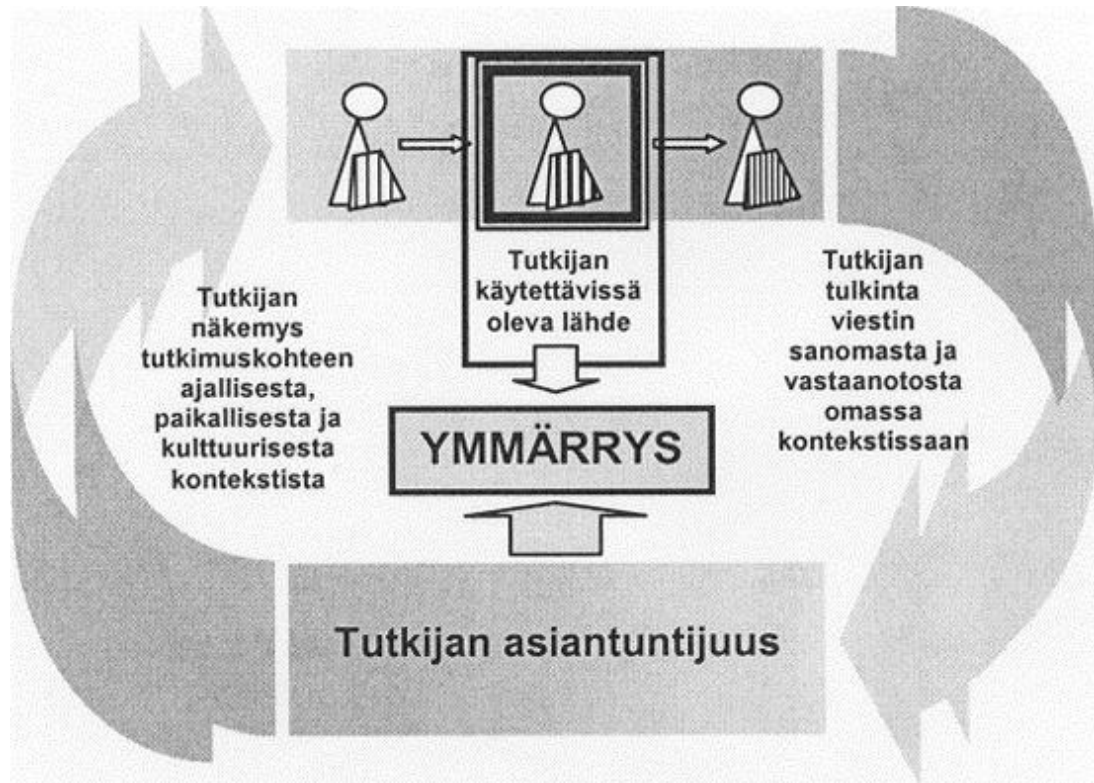
7.3.3 Hermeneuttinen kehä

Siljander (1988, 115–119) tiivistää hermeneuttisen kehän konseptin kolmeen keskeiseen periaatteeseen:

1. Tulkintaprosessilla ei ole absoluuttista lähtökohtaa, sillä kaiken ymmärryksen perustana on tulkitsijan oma esiymmärrys. Tulkinnan edetessä tämä esiymmärrys muuttuu ja vaikuttaa uusiin tulkintoihin, jotka puolestaan muovaavat uutta ymmärrystä jne.
2. Tulkittavaa ilmiötä on mahdollista ymmärtää vain sen yksittäisten elementtien ja kokonaisuuden välisen dialogisen suhteen kautta. Mitä paremmin kokonaisuutta ymmärretään, sitä paremmin ymmärretään myös sen osien merkitys ja päinvastoin. Tulkinta käynnistyy siitä, että kokonaisuutta tulkitaan osiensa perusteella, mutta prosessin edetessä yksittäisten osien merkitys jatkuvasti muuttuu (ja tarkentuu) kokonaisuuden ymmärtämisen perusteella.
3. Tulkintaprosessilla ei ole absoluuttista päätepistettä, sillä hermeneuttinen kehä on

sulkeutumaton. Kaikkien käsitteiden tulkinta tapahtuu alati jatkuvassa spiraalinomaisessa dialektisessä tiedostuksessa.

Tutkimuksessamme pyrimme tulkitsemaan haastateltavien nuorten kokemusmaailmaa peilaamalla heidän puhettaan tutkimuksen teoreettiseen viitekehykseen. Kirjallisuuskatsauksessa olimme luoneet esiymmärryksen tutkittavasta aiheesta. Tulkittaessa nuorten puhetta esiymmärryksemme muutti koko ajan muotoaan ja aikaan sai uusia tulkintoja. Kävimme jatkuvaa dialogia yksittäisten elementtien ja kokonaisuuden välillä. Keskeisimmät elementit tutkimuksemme kontekstissa olivat liikunnan harrastuneisuus, motivaatioilmasto, nuoruusikä, murrosikä sekä drop out. Kävimme jatkuvaa vuoropuhelua kyseisten yksittäisten elementtien ja tutkittavan kokonaisuuden välillä. Tämä vuoropuhelu tuotti ja tuki tapauksen tulosten rakentumista. Ymmärsimme, että hermeneuttinen kehä ei anna kysymyksiin lopullista vastausta. Se kiertää koko ajan spiraalimaisessa dialektisessä tiedostuksessa ja tuottaa näin ollen jatkuvasti uutta tulkintaa. Täten lukijalle jää aina oma tulkinnan mahdollisuus. Tutkimuksen loppupohdinnassa pyrimme kuvaamaan mitä tämä kyseinen tapaus meidän mielissämme herätti. Kuinka alati muuttuva tulkinta jatkaa omaa dialektista kiertoaan ja mitkä tulkinnat vaatisivat puolestaan lisää jatkotutkimuksia. Hermeneuttinen kehä on kuvattu kuviossa 2.

KUVIO 2. Hermeneuttinen kehä

(<http://sokl.uef.fi/verkojulkaisut/tutkivaope/sipila.htm>).

8 NUORTEN HARRASTUKSESSA MUKANA PYSYMISEEN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT

Tutkimuksessamme aiheena oli varhaismurrosikäisten poikien mukana pysyminen jalkapallossa. Haastattelimme neljää varhaismurrosiässä olevaa jalkapalloilijaa. Heistä kaksi oli edelleen aktiivisesti mukana seuratoiminnassa ja kaksi oli hiljattain lopettanut harrastuksensa. Kaikki pojat olivat samana vuonna syntyneitä ja pelasivat samassa seurassa. Tutkimuksemme avainsanoiksi olemme määritelleet nuorten liikunnan harrastuneisuuden, motivaatioilmaston, nuoruusiän, murrosiän sekä drop out -ilmiön. Lisäksi pyrimme selvittämään, mitkä ovat omat mahdollisuutemme vaikuttaa nuorten vapaa-ajan liikuntakäyttäytymiseen liikunnanopettajan roolissa? Käsittelemme tutkimustuloksia näihin aihekokonaisuuksiin pohjautuen. Lähdemme purkamaan tutkimuksemme tuloksia niistä tekijöistä, jotka ovat olleet vaikuttamassa tutkimuksessa mukana olevien nuorten lajivalintaan. Miksi he ovat valinneet lajikseen jalkapallon harrastamisen

8.1 Perheen sosiaalistava vaikutus liikuntaan

Tutkimukseen osallistuneiden neljän pojan vanhemmasta tai huoltajasta oli peräti kolmen pojan isä mukana seuran valmennus- tai johtotehtävissä. Tällä on mitä ilmeisimmin merkittävä vaikutus nuoren harrastuskäyttäytymiseen. Yhden haastateltavan nuoren vastaus kysymykseen; Kuka vei sinut ensimmäistä kertaa seuran harjoituksiin?

”Tais olla just se puoli-isä, joka valmensi, se tais viedä, mutta muuten ne oli aika lähellä, että ei siinä ollu mikään pitkä matka kävellä” (haastateltava)

Suomessa perheen merkitys liikuntaan voidaan jakaa sekä kulttuuriseen pääomaan sekä harrastusta mahdollistavaan taloudelliseen pääomaan. (Laakso, Nupponen, Koivusilta, Rimpelä & Telama 2006, 8)

Vanhempien kannustuksella ja tuella on suuri merkitys nuoruusiän liikunnan harrastamiseen, kun taas äidin tai isän fyysisellä aktiivisuudella ei ole suurta merkitystä nuorten liikuntakäyttäytymiseen (Sallis James F., Prochaska Judith J., & Taylor Wendell C. 2000). Isän liikuntaharrastuksella on voimakkaampi vaikutus nuoreen kuin äidin liikumisella. Myös perheen muiden jäsenten ja heidän liikunta-aktiivisuutensa voivat edistää nuoren liikuntaharrastusta. (Laakso ym.2006, 8)

”No, se puoli-isä harrasti jalkapalloa joskus pitkähkön ajan, en nyt muista, joitain vuosia se oli.” (haastateltava)

Huoltajan esimerkin voidaan tulkita vaikuttaneen tässäkin tapauksessa myönteisesti nuoren lajivalintaan. Vanhempien toimiessa lastensa liikuntaan ja urheiluun sosiaalistamisessa heidän on syytä olla tarkkana. Sosiaalistamisprosessissa on tärkeintä lapsen positiiviset kokemukset, sillä negatiiviset kokemukset saavat harvemmin lapsen innostumaan liikunnasta. Hyvään tulokseen päästään useimmiten silloin, kun vanhemmat luovat lapselle mahdollisuuden osallistua erilaisiin liikunnallisiin aktiviteetteihin, joista lapsi voi valita mieluisimman. (Cote 1999, 401–403.)

”No se futis tais olla se ihan ensimmäinen niinku vakituinen harrastus. Sitten tota seuraavaks mä vähän vapaa-ajallani skeittasin ja BMX:äilin, mutt sitt seuraava oli taekwondo, minkä mä senkin sitte lopulta lopetin”

Nuorten vastauksista käy ilmi, että vanhemmat ovat olleet mitä ilmeisimmin taloudellisesti tukemassa nuorten eri harrastuksiin liittyviä välinehankintoja. Varhaismurrosikäisen nuoren on useimmiten saatava rahallista apua omiin harrastuksiinsa omilta vanhemmiltaan. Olemme samaa mieltä (Coten 1999) esittämästä väittämästä, että nuoren harrastuksesta saamat positiiviset kokemukset ovat tärkein tekijä liikunnan sosiaalistamisprosessissa.

Murrosikä on viimeistään se vaihe, jolloin käy ilmi, että lapsen liikunta- tai urheiluharrastus on ollut tärkeää ennen kaikkea vanhemmille. Nuoria alkaa usein murrosiässä viehättää uudet harrastukset ja samalla myös kavereilla on entistä enemmän merkitystä. Tässä tilanteessa vanhempien ei ole syytä yrittää pitää lastaan väkisin tietyn harrastuksen parissa. Oikealla suhtautumisellaan vanhemmat voivat muuttaa asioita haluamaansa suuntaan, mutta pakottamalla se ei kuitenkaan tapahdu. (Kujala 1996, 9.)

”No, mä lähen harvemmin perheen kanssa esim. jos ne menee uimahalliin, niin mä jään kotiin väsään jotain biisiä tai oon kavereiden kanssa.” (haastateltava)

Nuoren kommentti tukee hyvin aiempaa väittämää. Murrosiän tuoma itsenäistymisprosessi on nuoren vastauksesta selkeästi tulkittavissa. Halutaan asteittain irtautua omien vanhempien määräysvallasta ja kavereiden mukana tuoma samaistumistarve alkaa olla yhä tärkeämmässä roolissa nuoren valintakriteereissä.

Ydinperhe on kaikista olennaisin sosiaalistava tekijä pienenä lapsena. Perhe tarjoaa lapsuudessa turvallisen sosiaalisen ympäristön, jossa opitaan tarvittavat arvot, normit ja tiedot myös kodin ulkopuolista sosiaalista ympäristöä varten. Luonnollisesti lapsi oppii perheessä samalla liikuntaan liittyviä malleja ja arvopainotuksia. Perhe vaikuttaakin voimakkaasti lapsen liikuntaan sosiaalistumisessa, sillä se on ensimmäinen ja hyvin vahva lapsen sosiaalistaja. Vaikka myöhemmin tulee muita sosiaalistajia, kuten koulu, media ja vertaisryhmät, perusta liikunnalliseen aktiivisuuteen on kuitenkin luotu lapsuuden perheympäristössä. Mallien ja arvostusten lisäksi perheen tarjoama taloudellinen ja henkinen tuki lapselle edesauttavat harrastuksen kehittymistä. Vanhemmat ja muut perheenjäsenet voivat rohkaista lastaan liikunnallisiin harrastuksiin ja antaa ylipäättään mahdollisuuden liittyä erilaisiin liikuntaryhmiin. (McPherson, B. D., Curtis, J. E. & Loy, J. W. 1989, 40–41.)

Yhden tutkimukseen osallistuvan nuoren vastaus kysymykseen: ”Mikä vaikutti lajivalintaasi?”

”No kun me pelattiin niin paljon siinä meiän pihalla, niin sitte kun mun yks serkku pelas fudista, niin mä mietin, että mäkin voisin kokeilla sitä. Sitte mun äiti on lastentarhan opettaja, niin sillä oli siellä asiakkaana toi seuran valmentaja, niin mä pääsin sitä kautta suoraan sinne mukaan pelaa fudista.” (haastateltava)

Vastauksesta voidaan tulkita äidin ammatin kuvalla olevan merkittävä rooli nuoren lajivalinnassa. Vanhemmalla on tässä tapauksessa ammatillinen näkemys vapaa-ajan harrastuksen positiivisesta vaikutuksesta oman lapsensa hyvinvointiin. Vanhempi käyttää omaa pedagogista osaamistaan hyödyksi, ohjaamalla oman lapsensa liikuntaharrastuksen pariin.

Woolger ja Power (1993) jakavat lasten sosiaalisen oppimisen ja liikuntaan sosiaalistumisen perheessä viiteen eri tekijään: 1) sosiaalinen tuki ja hyväksyntä, 2) mallien tarjoaminen, 3) odotusten ilmaiseminen 4) käyttäytymisen vahvistaminen palkkioin ja rangaistuksin, 5) käyttäytymisen kontrollointi ja yksityiskohtaisten ohjeiden antaminen. Perheen tuki ja hyväksyntä ovat positiivisessa yhteydessä lasten nautintoon ja innostukseen liikunnassa. Roolimalleina vanhemmat ja sisarukset voivat auttaa lasta omaksumaan liikunnallisia arvoja, asenteita ja käytöstapoja. Odotusten on hyvä olla kohtalaisia ja palkkioiden tulisi olla sosiaalisia, kuten hymy ja halaus. Sosiaaliset palkkiot kasvattavat lapsen sisäistä motivoitumista liikuntaan. Liiallinen käyttäytymisen kontrollointi voi

laskea lapsen nautintoa ja osallistumista. Aina on kuitenkin hyvä muistaa, että perheen vaikutukset ovat erilaisia eri yksilöille. (Woolger & Power 1993, 173–174, 179–180.)

Vaikka sisarukset voivat myötävaikuttaa tai heikentää lapsen liikuntaan osallistumista, on vanhemmilla perheessä keskeisin merkitys. Lapsi osallistuu liikuntaan todennäköisemmin, jos vanhemmat harrastavat tai ovat harrastaneet liikuntaa (McPherson ym. 1989). Myös vanhempien urheilun seuraaminen paikanpäällä tai televisiosta sekä urheilusta ja liikunnasta keskusteleminen kotiympäristössä vaikuttaa positiivisesti lasten harrastamiseen.

Tässä tapaustutkimuksessa mukana olevien poikien isät olivat pääsääntöisesti mukana lastensa harjoituksissa. Ainoastaan yhden nuoren kumpikaan vanhemmista ei osallistunut toiminnan seuraamiseen harjoitus- ja pelitapahtumissa. Voidaan tulkita, että Woolgerin ja Powerin (1993) esittämät sosiaalinen tuki ja hyväksyntä sekä mallien tarjoaminen toteutuvat tässä tapaustutkimuksessa. Lastentarhaopettaja-äidin ammatillinen pedagogiikka sekä valmentajatehtävissä toimivien isien rooli tukevat myös Woolgerin ja Powerin esittämää käyttäytymisen kontrollointia ja yksityiskohtaisten ohjeiden antamista. Täten voimme tulkita tutkimukseemme osallistuvien nuorten vanhemmilla olevan merkittävä rooli nuoren harrastusaktiivisuuteen. Samankaltainen vaikutus on todettu olevan myös sillä, että vanhemmat rohkaisevat lapsiaan liikuntaan tai asettavat heille sopivia tavoitteita. Toisaalta, jos perheessä ei arvosteta liikuntaa, eikä tarjota mahdollisuuksia ja rohkaisua, on todennäköistä, ettei myöskään lapsi ala harrastaa liikuntaa. Tilanne on erityisen ongelmallinen, jos lapsella itsellään herää kiinnostus liikuntaa kohtaan, mutta vanhemmat eivät luo mahdollisuuksia lapsen liikkumiseen. (McPherson ym. 1989, 39 – 42.)

Tutkimuksen teemahaastattelusta ei käynyt ilmi, että vanhemmat olisivat asettaneet nuorille jotakin menestystavoitteita. Sen sijaan nuorten kommenteista ilmeni heidän henkilökohtaisia tavoitteita.

”Kyll, ku mä vedän siinä tehoryhmässä, kyll siellä kaikki vetää kunnolla, ett ei siellä kukaan pelleile siell treeneissä jos ne jotain pelleilee niin ne pelleilee ennen tai jälkeen treenien.” (haastateltava)

Tässä tapaustutkimuksessa vanhempien nuoria liikuntaan sosiaalistava rooli korostuu selkeästi. He ovat ohjanneet lapsensa jalkapalloharrastuksen pariin ja kolmessa tapauk-

sessä neljästä myös edesauttaneet lastensa aktiivista seuratoiminnassa mukana pysymistä omalla aktiivisella mukana olollaan. Isän positiivinen auktoriteetti tukee nuoren harrastusaktiiviteetin jatkumista. Kuten (Laakso ym. 2006) aiemmin toteavat, isän toimiessa valmentajana tai joukkueenjohtajana, isän oma harrastuneisuus ja aktiivinen seuratoiminnassa mukana oleminen vaikuttaa nuoren harrastusaktiiviteettiin myönteisesti.

8.2 Motivaatioilmaston merkityksellisyys

Motivaatioilmasto on yksi lasten ja nuorten liikuntaharrastuksiin keskeisesti vaikuttavista tekijöistä. Kirjallisuuskatsauksessa käsitelimme motivaatioilmastoa sosiokognitiivisen ajattelun pohjalta. Sosiokognitiivisen motivaatioajattelun mukaan ihminen kykenee arvioimaan käyttäytymistään, kognitioitaan ja ympäristön tapahtumia vastavuoroisella tavalla sekä muokkaamaan tulevia tapahtumia näiden arviointien perusteella (Nikander 2007, 19).

Motivaatio on monimutkainen ja dynaaminen kognitiivinen prosessi, joka perustuu omaan subjektiiviseen arviointiin tilanteen tavoitteesta ja sen merkityksestä itselle. Motivaatio on siis persoonallisuustekijöiden, sosiaalisen ympäristön ja kognitioiden vuorovaikutuksesta syntyvä tila. Motivaatio syntyy, kun ihminen osallistuu johonkin tehtävään tai suoritukseen, jossa häntä arvioidaan tai hän yrittää saavuttaa jonkin tietyn normin tai standardin. Tämä tilanne tuo esiin yksilössä tiettyjä motivaatiotaipumuksia tai itsearviointeja, jotka vaikuttavat yksilön käyttäytymiseen suorittamistilanteessa. Taipumukset voivat olla lähestymis- tai välttämistäipumuksia, arvoja, odotuksia tai arviointeja yksilön omasta onnistumisesta tai epäonnistumisesta. (Nikander 2007, 19).

”Kun mä maalivahtina pelasin sellaset 2,5 vuotta siitä ajasta, niin jotkut niistä torjunoista jäi mieleen ja sitten kun yhen pelin pelasin puolustajana niin sekin aika hyvin jäi mieleen, koska ainakin omasta mielestä pelasin siinä hyvin vaikka mä en kentällä pelaallakaan, ei siitä kauheen montaa pelaajaa menny läpi” (haastateltava)

Vastauksessa nuori kuvailee hyvin omia tunnetilojaan ja harrastustoiminnasta saatuja myönteisiä kokemuksia. Vastauksesta voidaan tulkita positiivisten mielikuvien myönteinen vaikutus ja itsetunnon vahvistuminen harrastetoiminnasta saatujen kokemusten avulla.

8.2.1 Tehtäväsuuntautunut ja minäsuuntautunut motivaatioilmasto

Tavoitesuuntautuneisuusteorian mukaan yksilön oma tavoiteorientaatio voi olla joko tehtäväsuuntautunut tai minäsuuntautunut. Ihmisellä voi olla näitä molempia, jompaa-kumpaa tai ei kumpaakaan (Duda 1988, 95–106). Tehtäväsuuntautuneet ihmiset kokevat pätevyyttä, kun he oppivat jonkin uuden tehtävän tai jokin heidän ominaisuuksistansa kehittyä.

Minäsuuntautuneille ihmisille on tärkeää pätevyyden ja paremmuuden osoittaminen muihin verrattuna. Amesin (1992) mukaan tehtäväsuuntautunut käyttäytyminen liittyy myönteisempiin motivaatiomalleihin kuin minäsuuntautunut käytös. Minäsuuntautuneen ihmisen motivaatio pysyy korkealla niin kauan kuin ihminen on varma kyvyistään. Minäsuuntautuneen ihmisen motivaatio on kestoltaan lyhytaikaista ja haavoittuvaa, koska korkeat kyvykkyyden kokemukset ovat koko ajan uhattuina.

Tehtäväsuuntautuneella ihmisellä on taipumus kovaan yrittämiseen. He suoriutuvat tehtävistään taitojensa mukaisesti. Heillä on taipumus valita haasteellisempia tehtäviä ja he jaksavat yrittää paremmin kuin minäsuuntautuneet ihmiset. (Ames 1992, 161–197.) Sekä minä- että tehtäväsuuntautuneet ihmiset haluavat kokea pätevyyttä (Nicholls 1989). Kyky kohdata tappio on erilainen tehtävä- ja minäsuuntautuneilla ihmisillä. Tehtäväsuuntautunut ihminen kohtaa ja käsittelee tappion helpommin. Pohjimmiltaan on kysymys siitä, miten ihminen kokee urheilun merkityksen omassa elämässään. (Roberts 1992, 3–29.) Niillä urheilijoilla, joiden tavoiteorientaatio on sekä minä- että tehtäväsuuntautunut, on enemmän mahdollisuuksia saada myönteisiä kokemuksia ja elämyksiä urheilusta (Duda 2001).

”Sanoit, että olet saanut paljon peliaikaa koko urasi aikana, niin minkälainen harjoittaja olet mielestäsi?”(haastattelijat)

”Kyllä mä yritän tehdä parhaani siellä treeneissäkin, välillä menee tietenkin huonostikin, mutta aina yrittää parhaansa, ettei pilaa toisten treenejä kuitenkaan kokonaan, että kyllä mä yritän tehdä kaiken mitä mä pystyn siellä treeneissä” (haastateltava)

Vastauksesta voidaan tulkita nuoren taipumus tehtäväsuuntautuneeseen motivaatioilmastoon. Hän pyrkii tekemään parhaansa ja harrastus motivoi häntä yrittämään. Omatoiminen harjoittelu tukee hyvin tehtäväsuuntaisuuden teoriaa.

Haastateltavan vastaus kysymykseen: ”Harjoitteletko koskaan omatoimisesti?”

”Kyllä mä käyn kavereitten pelaa tossa kentällä kun siihen pääsee nopeesti pyörillä, niin kyllä mä käyn kavereitten kaa pelaa fudista siinä, sitten siinä meidän lähellä tiellä joskus vaikka pomputellaan kavereitten kanssa ja sitte siinä meidän pihalla pelataan yks vastaan ykköstä tai toinen on maalissa ku siinä on pari puuta maalina ”(haastateltava)

Toisaalta, motivaatioilmaston heikentymiseen voi olla monia eri syitä. Koetun pätevyyden heikentyessä nuori alkaa pohtia harrastuksen merkityksellisyyttä. Mikäli harraste-toiminta ja siitä seuraava tunne-elämys eivät kohtaa, on vaarana toiminnan hiipuminen.

”Kerroit, että aikaa oli koululle, harrastuksille ja kavereille tarpeeksi, niin minkälaisia syitä mahdollisesti tuli siihen lopettamisvaiheeseen?” (haastattelijat)

”No just se, kun mä olin juuttunut niihin valkoisiin ja siihen tuli niitä uusia ihan aloittajia ja mä siinä kolme vuotta treenanneena, silti jouduin olemaan siellä ns. aloittelijoiden jengissä” (haastateltava)

Vastaus heijastelee nuoren tunnetilaa, jossa hän kokee tulleen väärin kohdelluksi. Nuorelle ei tarjottu mahdollisuutta oman tasoiseen harjoitteluun, vaikka seuralla oli tarjota kaksi eri tasoryhmää. Valmentajien rooli on tässä tapauksessa ollut keskeinen. He eivät ole antaneet pelaajan toiveista huolimatta hänelle näyttömahdollisuutta pidempään harjoitteleiden pelaajien ryhmässä. Seurauksena on ollut nuoren harrastusmotivaation heikentyminen, joka on omalta osaltaan ollut vaikuttamassa nuoren lopettamispäätökseen. Valmentajan luoman motivaatioilmaston merkitys on siis keskeisessä asemassa aktiivisessa seuratoiminnassa.

8.2.2 Target-malli valmennuskulttuurissa

Kuten edellä totesimme, valmentajan luomalla motivaatioilmastolla on etenkin nuorten urheilussa suuri merkitys. Urheilevat nuoret ovat aikuisia herkempiä motivaatioilmaston vaikutuksille (Treasure & Roberts 1995, 478). Tutkielmassamme on tarkoituksenaan kartoittaa motivaatioilmaston merkitystä nuorten jalkapalloharrastuksen jatkamiseen tai sen lopettamiseen. Aikaisemmissa tutkimuksissa on keskitytty ensisijaisesti niihin syihin, jotka saavat nuoret luopumaan harrastuksestaan. Itseämme kiinnostavat yhtä lailla ne syyt, jotka vaikuttavat jalkapalloharrastuksen jatkamiseen. Tutkielmamme kohderyhmänä ovat varhaismurrosikäiset nuoret. Tämän ikäisten nuorten motivaatioilmastoa on aikaisemmin tutkittu Target-mallia hyväksi käyttäen. Target-mallissa kuvataan tehtävä-

ja minäsuuntautuneen oppimisen motivaatioilmaston tunnuspiirteitä. Malli koostuu kuudesta toimintaympäristöön liittyvästä rakennetekijästä, jotka ovat:

Tasks eli tehtävät. Tehtävät ovat monipuolisia, vaihtelevia ja osallistujan edellytysten mukaisia eriytettyjä tehtäviä, jotka tukevat oppimista ja edistävät tehtäväsuuntautuneisuutta. Erilaiset tehtävät vähentävät oppilaiden tarvetta vertailla niitä toisten kanssa.

”No just se, kun mä olin juuttunut niihin valkoisiin ja siihen tuli niitä uusia ihan aloittajia ja mä siinä kolme vuotta treenanneena, silti jouduin olemaan siellä ns. aloittelijoiden jengissä” (haastateltava)

Nuoren vastauksesta voidaan päätellä, ettei valmennuksen tehtävänanto ole ollut tässä tapauksessa haastateltavan toiveiden mukaista. Tutkimuksemme aiheen ollessa nuorten mukana pysyminen harrastetoiminnassa, voidaan olettaa tämältyyppisten tekijöiden olevan vaikuttamassa nuoren motivaatioilmastoon ja yksittäistapauksissa olevan jopa ratkaisevana vaikuttajana koko harrastuksen jatkumiselle.

Authority eli vallankäyttö. Oppilaiden koettu pätevyys ja autonomian kokemukset lisääntyvät, kun heille tarjotaan aitoja päätöksentekomahdollisuuksia. Monipuoliset ja haastavat tehtävävaihtoehdot ovat suotavia. Oppilaan kiinnostus tehtävään määrittää valintaa ohjaavan kriteerin. Olennaista on, ettei oppilaan tarvitse suojella omaa koettua pätevyyttään.

Aiemmin esitetty kuvaus siitä, kun nuorelle ei annettu näyttömahdollisuutta pidempään harjoitteleiden ryhmässä, on käänteinen esimerkki valmentajien oikeudenmukaisesta vallankäytöstä.

”Kyll se joskus kysyy, että mitä teidän mielestä meidän kannattais vielä treenaa, sitten me voidaan ite sanoo että mitä voitais treenaa, sitte se voi laittaa niitä treenejä sinne mukaan” (haastateltava)

Edellä esitetty vastaus on puolestaan esimerkki nuorten mielipiteitä huomioivasta ja nuoria osallistavasta toimintakulttuurista. Tämän suuntaiseen toimintaan olisi omasta mielestämme tilausta. Nuoret ovat kasvaneet vuorovaikutteiseen yhteiskuntaan ja tottuneet osallistumaan ja vaikuttamaan omiin vapaa-ajan valintoihinsa. Mikäli seurat haluavat nuorten pysyvän toiminnassa mukana yli murrosiän, on seuroissa työskentelevien

aikuisten sekä toimihenkilöiden ymmärrettävä yhteiskunnassamme tapahtunut muutos ja pyrittävä päivittämään omaa toimintakulttuuriaan muutoksen edellyttämään suuntaan.

Recognition eli tunnustuksen antaminen. Motivoinnin avulla oppilaille annetaan tunnustusta ja heitä palkitaan. Tunnustuksen antamiseen ei saisi liittyä lahjontaa eikä kontrollointia.

”Onko teillä sellainen tapa, että saatte aina pelien jälkeen palautteen, että miten asiat on menneet?” (haastattelijat)

”Joo, se kertoo aina, että miten ollaan pelattu ja sit se sanoo, että missä oltiin hyviä ja missä on parantamista, niin niitä kannattaa kattoo sitten seuraavissa treeneissä” (haastateltava)

Vastaus kertoo nuoren saavan valmentajalta sanallista palautetta otteluiden jälkeen. Valmentaja pyrkii ohjaamaan ja kehittämään pelaajien taktista osaamista. Sanalliseen palautteeseen pohjautuen pyritään seuraavissa harjoituksissa kehittämään havaittuja epäkohtia ja parantamaan omaa osaamistasoa. Toimintamalli on hyvin looginen, mutta sitä ei voida pitää itsestäänselvyytenä. Kaikki valmentajat eivät ole välttämättä motivoituneita kehittämään joukkueen ja sen yksittäisten pelaajien kokonaisvaltaista osaamista.

Itse olemme liikunnanopettajan työnkuvassamme havainneet palautteen merkityksellisyyden. Positiivisella palautteella on monia kerrannaisvaikutuksia. Samalla kun se tuottaa mielihyvää sen kuulijalle, se myös motivoi palautteen saajaa yrittämään enemmän ja edesauttaa sosiaalisen ilmapiirin eheytymistä. Juuri sosiaalisen ilmapiirin parantuminen luo kaikelle ryhmätoiminnalle turvallisuuden tunnetta sekä positiivista jatkuvuutta. Tämän palautteen annon voiman olemme omassa työssämme erityisesti havainneet.

Hyvä palaute on oiva arvioinnin apuväline. Yksilö pystyy arvioimaan omaa toimintaansa kriittisesti saadessaan oikeanlaista palautetta tekemisestään. Tämä puolestaan auttaa yksilöä kehittämään omia puutteitaan ja toisaalta ylläpitämään omia vahvuuksiaan.

Grouping eli ryhmittely. Suositaan pienryhmiä, jotka mahdollistavat oppilaiden tasapuolisen huomioimisen. Samalla ne tarjoavat oppilaalle enemmän mahdollisuuksia vaikuttaa ja tuottavat samalla onnistumisen kokemuksia.

”Lähinnä kenttäpelaajien ehdoilla, mutta sitten kun tuli niitä joitain vetoharjoituksia, niin kyllä mäkin vedin niitä pari kertaa, mutta lähinnä mä istuin siellä maalissa ja kyllä oli niinku treenien jälkeen se valmens mua se valmentaja” (haastateltava)

Maalivahtina pelanneen nuoren vastaus kielii eriyttämisen näkökulmaa. Vastauksen perusteella maalivahdin harjoitteita olisi voitu integroida paremmin joukkueen harjoituksiin. Valmentajien ammatillinen organisointikyky on siis vaikuttamassa oleellisesti yksittäisen pelaajan motivaatioilmastoon.

Evaluation eli arviointi. Oppilaan itsearvioinnin rooli korostuu. Oppilas arvioi omaa oppimistaan, omia tavoitteitaan ja omaa yrittämistään. Oppilaiden keskinäinen vertailu ja julkinen arviointi laskevat motivaatiota, koettua pätevyyttä sekä sisäistä motivaatiota ja tukee täten minäsuuntautuneisuutta.

Omista liikuntatunneistamme oppilaat tekevät itsearvioinnin. Siinä he saavat pohtia omaa liikuntakäyttäytymistään kokonaisvaltaisesti. Fyysisen, psyykkisen- ja sosiaalisen kunnan osa-alueet ovat oppiaineen itsearvioinnissa tarkasteltavina. Korostamme omassa työssämme liikunnanopettajina oppilaan arvioinnin henkilökohtaisuutta. Oppilaiden tulee oivaltaa, että jokainen saa numeronsa omien ansioiden mukaisesti. Opettaja pyrkii mahdollisimman objektiivisesti arvioimaan kunkin oppilaan henkilökohtaista kehittymistä ja osaamista. Oppilaiden keskinäiseen vertailuun ei pitäisi sortua.

Oppilas saa antaa myös palautetta opettajan toiminnasta. Käymme palautteen itsearvioinnista läpi oppilaan kanssa henkilökohtaisesti. Arviointikeskustelun pohjana toimii oppilaan tekemä kirjallinen tuotos. Olemme todenneet tämän erittäin otolliseksi työkaluksi kehittäessämme omaa ammatillista osaamistamme. Olisiko tämänkaltainen toimintamalli lanseerattavissa myös nuorten harrastemaailmaan? Tutkimuksemme haastateltavat eivät omista puheissaan tämänkaltaista mallia tuoneet esille.

Time eli ajan käyttö. Oppimiseen varataan riittävästi aikaa. Laaditaan henkilökohtaisia oppimisaikatauluja. Pyrkimyksenä on, että oppilaat voivat itse määrätä harjoitteluun käytettävän ajan. Oppilaita tuetaan ja heille annetaan riittävästi ohjeita. Minäsuuntautuneessa motivaatioilmastossa harjoitusaika on kaikille sama.

Perinteisissä seuran joukkueharjoittelutapahtumissa harjoittelu-aika on yleensä etukäteen määriteltä. Valmentaja on tehnyt harjoitussuunnitelman, jota kaikki pelaajat noudattavat samanaikaisesti. Joukkueen yhteisharjoituksissa on joukkuelajin saneleman pakon takia

tehtävä koko joukkuetta palvelevia harjoitteita. Toki on mahdollista eriyttää pelaajia esimerkiksi pelipaikkakohtaisiin harjoitteisiin. Pelaajien henkilökohtaisten taitojen harjoittaminen jää yksilön omatoimisen harjoittelun varaan. Tämä tarkoittaa tehtäväsuuntautuneisuuden korostumista. Henkilökohtaiset oppimisaikataulut tulee luoda lähinnä omatoimisen harjoittelun näkökulmasta. Nuoria lajiharrastajia olisi ohjattava mahdollisimman monipuoliseen omatoimiseen harjoitteluun. Ainoastaan riittävä ja monipuolinen omatoiminen harjoittelu mahdollistaa kehityksen, jota vaaditaan ylemmillä sarjatasoilla.

Suomalaisessa nuorten liikuntakulttuurissa on lajikateus ollut eräs kehitystä jarruttava tekijä. Tietyissä lajeissa ja seuroissa ei enää varhaismurrosiässä sallita kahden tai useamman lajin samanaikaista harjoittamista. Liikunnanopettajan näkökulmasta tämä on aivan käsittämätöntä liikuntakasvatusta. Kansallisen liikuntatutkimuksen (2009 - 2010) mukaan ikäluokissa 7–18 -vuotiaat vähintään kahta lajia harrastaa kuitenkin kolme neljästä nuoresta. Tässä on mielestämme jonkinasteinen ristiriita tilastojen ja arkikäytänteiden välillä. Liikuntatutkimuksen tulokset osoittavat, että noin 15 vuoden iässä urheiluseurojen vetovoima alkaa vähentyä. Tutkimuksen mukaan 15–18 -vuotiaista nuorista on urheiluseuratoiminnassa mukana enää reilu kolmannes. Olisiko hieman avarakatseisempi liikkuvien nuorten kehityksen tarkastelu perusteltua? Lajien välinen yhteistyö ja ”kaikki osaaminen peliin” -ideologia saattaisi tuottaa parempia tuloksia.

Ajankäytön suhteen tämä tarkoittaa yksilön oman ajallisen kehitysjanan yksilöllistämistä. Nuoret kehittyvät varsin yksilöllisesti murrosiän aikana. Kukaan huippuvalmentajakaan ei pysty sanomaan varhaismurrosikäisestä nuoresta, kenestä pelaajasta tulee varmasti huippupelaaja. Harjoittelun lahja on ylivoimaisesti merkittävin tekijä huippu-urheilun mahdollistajana. Tämä tosiasia on mielestämme unohtunut useilta nykyajan nuorilta. Kuvitellaan, että pelkillä seuran harjoituksilla kehitytään huippuyksilöksi.

”Kyll mä käyn kavereitten pelaa tossa kentällä kun siihen pääsee nopeesti pyörillä, niin kyll mä käyn kavereitten kaa pelaa fudista siinä, sitten siinä meiän lähellä tiellä joskus vaikka pomputellaan kavereitten kanssa ja sitte siinä meiän pihalla pelataan yks vastaan ykköstä tai toinen on maalissa ku siinä on pari puuta maalina ” (haastateltava)

Vastaus ilmentää ainakin jonkinlaista omatoimista harjoittelua. Yksittäisenä vastauksena se ei kuitenkaan kerro vielä riittävästi siitä, onko nuorella todellinen halu menestyä ja kehittyä lajissaan. Siitä voi kuitenkin päätellä, ettei ainakaan drop out -ilmiö ole tällä hetkellä nuoren harrastuskäyttäytymisen uhkana. Harrastus on vakaalla pohjalla ja to-

dennäköisyys seuratoiminnassa mukana pysymiseen on mitä ilmeisin. Tämä on juuri tapaustutkimuksemme aihevalinnan ydin. Haluamme etsiä vastauksia liikuntaharrastuneisuutta tukeviin syihin ja ilmiöihin.

8.2.3 Nuorten osallisuus seuratoiminnassa

Teknologian kehittyminen on muuttanut yhteiskuntaa hektisempään suuntaan. Nuoret ovat kasvaneet nopeasykliseen elinympäristöön. Tämä on väistämättä muuttanut nuorten vapaa-ajan käyttäytymistä. Osasyynä nuorten ajattelutapaan voi olla yhteiskunnan viihteellisyyden lisääntyminen. Nuorten vapaa-ajan tarjotin on kasvanut huomattavasti uusien liikuntamuotojen ja teknisten laitteiden lisääntymisen myötä. Nuoret ovat tottuneet saamaan asioita melko helposti ja nopeasti. Pitkäjännitteinen sitoutuminen johonkin itselle tärkeään asiaan ei ole kaikille luontevaa. Tätä oppia tulisi mielestämme nuorille tarmokkaasti opettaa. Urheiluseurat kilpailevat nuorten vapaa-ajasta ja heidän tulisi huomioida se omassa toiminnassaan. Antamalla nuorelle riittävästi aikaa hänen yksilölliselle kehityksen aikajanelle, on seuroilla ainakin paremmat edellytykset pitää kiinni omista harrastajistaan.

Kyseenalaistimme tutkimuksemme johdanto-osiossa urheiluseurojen nuoria osallistavan vaikutuksen. Onko urheiluseuratoiminta päivittänyt toimintakulttuurinsa nykynuorisoa tyydyttävälle tasolle? Seuraavassa nuorten tuottamia vastauksia asettamiimme kysymyksiin;

”Saatteko te vaikuttaa mitenkään itse näihin harjoitusten sisältöihin, keskustelletteko te koskaan valmentajan kanssa?” (haastattelijat)

”Kyll se joskus kysyy, että mitä teidän mielestä meidän kannattais vielä treenaa, sitten me voidaan ite sanoo että mitä voitais treenaa, sitte se voi laitta niitä treenejä sinne mukaan” (haastateltava)

”Mitenkäs teidän osallistaminen niihin harjoituksiin ja peleihin, suunnitteletteko te yhdessä valmentajan kanssa asioita vai tuleeko kaikki suoraan valmentajalta eli onko palavereja, joissa saatte tuoda omia näkemyksiänne esiin?” (haastattelijat)

”Siis kyll me voidaan puhuu niiku pelipaikoista ja sillee, mutt se on vähän sillee, ett mitä enemmän käy treeneissä niin sitä enemmän saa peliaikaa” (haastateltava)

”Saitteko pelaajat koskaan yhdessä valmentajan kanssa suunnitella niitä harjoitteita tai oliko teillä yhteisiä pelisääntöjä?” (haastattelijat)

”Yleensä valmentaja kertoi niitä taktiikoita, jos oli jotain ideoita, niin sitten kokeiltiin niitä kentällä pelattaessa” (haastateltava)

”Saiko pelaajat ideoida mitään koskaan?” (haastattelijat)

”Eipä oikeestaan” (haastateltava)

Vastaukset osoittavat, että seuran valmennus on ainakin jollain tasolla huomionnut nykynuorison vuorovaikutteisen sosiaalisen toimintamallin. Nuoret ovat tottuneet sosiaalisen median tuomaan vuorovaikutteiseen tapakäyttäytymiseen. Heillä on mahdollisuus olla mukana useissa erilaisissa sähköisissä keskusteluympäristöissä esimerkiksi Facebookissa, Twitterissä, LinkedInissä ja muissa vastaavanlaisissa verkkoyhteisöpalveluissa. Tämä uusi teknologia tulisi ottaa hyötykäyttöön myös seuratoiminnassa.

Keskustelimme erään tutkimukseen osallistuvan nuoren vanhemman kanssa, joka toimi joukkueenjohtajana. Hän kertoi, että joukkueen harjoitusohjelmat ovat kaikkien luettavissa sähköisessä muodossa. Joitakin testituloksia pystyttiin myös seuraamaan valmentajien luomien verkkosivujen kautta. Tämä kaikki osoittaa seuran pyrkivän toiminnassaan vastaamaan nuorten tarpeisiin. Nuoret eivät tätä omassa puheessaan tuoneet esille. Todennäköisesti he pitävät tämän tyyppistä toimintamallia itsestäänselvyytenä. Ovathan he kasvaneet mediatyhteiskunnan ympäröiminä koko tähänastisen elämänsä ajan. Seuran valmennuksesta vastaavat monet aikuiset eivät välttämättä miellä asiaa aivan samalla tavalla. Heidän on ollut ennemminkin pakko vähitellen oppia ja sopeutua uuden tyyppiin nuorisokulttuuriin.

Opetusministeriö asetti marraskuussa 2008 työryhmän, jonka tehtävänä oli organisoida ja visioda suomalaisen huippu-urheilun tulevaisuuden kuvaa kansainvälisesti menestyksellisempään suuntaan. ”Urheilijan polku” on työstetty tammikuusta 2011 alkaen ja muutostyöryhmän loppuraportti valmistui vuoden 2012 joulukuussa. (HuMu 2013.)

Huippu-urheilun Muutostyöryhmä (HuMu) pyrkii viestittämään aikaisempaa yhteistyökykyisempää organisaatiomallia. Ajatuksena on, ”urheilija keskiössä” -ideologia. Puhutaan urheilijan polusta. Tavoitteena olisi kohdentaa entistä selkeämmin iso osa tuesta itse urheilijoille ja vähentää ylimääräiseen hallintoon ja sen rakenteisiin kuluva talou-

dellista panosta. Yhdessä tekemisen kulttuuria korostetaan. Tulevaisuus näyttää toteutuvatko suunnitelmat käytännössä.

Seurojen on opittava tekemään lajirajojen ylittävää yhteistyötä. Mitä enemmän ja pidempään saamme nuoret pidettyä mukana aktiivisessa seuratoiminnassa, sen enemmän meillä on tulevaisuudessa myös potentiaalisia huippu-urheilijaehdokkaita. Tästä on myös omassa tutkimuksessamme osaltaan kysymys.

Kuten edellä olemme todenneet, ovat kansanterveydelliset terveysvaikutukset seurojen suurin positiivinen anti yhteiskunnalle. Tästä näkökulmasta tarkastelemme pääsääntöisesti myös omia tutkimustuloksiamme. Tämä ei kuitenkaan vähennä sitä tosiseikkaa, että ainakin osa nuorista tarvitsee huippu-urheilijoita esikuvikseen. Nuoren yksilöllinen huomioiminen on seuratoiminnan tämän hetkinen haaste niin harraste- kuin kilpaurheilutasolla. Tähän haasteeseen on seurojen syytä tarttua, mikäli ne haikailevat tulevaisuudessa aktiiviharrastajia mukaan omaan toimintaansa.

8.3 Nuoruusiän tuomat muutokset

Nuoruus voidaan sijoittaa ikävuosien 12–22 väliin. Nuoruusikä on rajallinen ajanjakso, eikä kehityksellisesti pitkittynyttä nuoruutta ole olemassa. Nuoren psyykinen kasvu on voimakasta kehittymistä, mutta samalla myös ajoittaista psyykkisten toimintojen taantumaa. Nuoruus on mahdollisuuksien aikaa, jolloin nuoren persoonallisuus rakentuu ratkaisevalla ja lopullisella tavalla. (Aalberg & Siimes 2007, 67.) Nuoren kehityksellisen päämääränä on pyrkiä itse hankittuun autonomiaan. Itsenäistymisen prosessi on jatkuvassa kehityksen tilassa, eikä sitä koskaan saavuteta täydellisesti.

8.3.1 Murrosiän tuomien muutosten vaikutus harrastustoimintaan

Nuori pyrkii irtaantumaan omista vanhemmistaan ja kavereiden rooli nousee yhä tärkeämmäksi. Tutkimukseemme osallistuneiden nuorten puheesta tämä nousi varsin selkeästi esille. Kaverit ovat pyytämässä milloin mihinkin rientoihin ja kavereilta saatu palaute ja arvostus ovat nuorelle elämän edellytyksiä. Nuori joutuu löytämään itsestään oman seksuaalisen identiteettinsä. Seurustelu suhteitakin tulisi solmia. Kun kysyimme nuorilta seurustelusta, he vastasivat seuraavasti.

”Mitenkäs nämä seurusteluasiat, oletko koskaan seurustellut tai seurusteletko tällä hetkellä? (haastattelijat)

”En mä oo vielä kertaakaan” (haastateltava)

”No sillee pikkusen, ei sillee mitään, kavereitten kanssa ollaan” (haastateltava)

”En tällä hetkellä ja oon” (haastateltava)

”En” (haastateltava)

Vastauksista voimme päätellä poikien varhaismurrosiän olevan juuri siinä vaiheessa, että seurustelukumppanin tuleminen mukaan poikien elämään on periaatteessa jo mahdollista. Yksi haastateltavista kertoi jo vähän aikaa seurustelleen ja muutkin pitivät ajatusta mahdollisena. Seurustelun mukana tuoma tunnetila saattaa olla monelle nuorelle niin valloittava kokemus, että jopa pitkäaikainen liikuntaharrastus voi jäädä nuoren valintakriteereissä toiselle sijalle.

Tapaustutkimuksemme nuorten vastauksista ei juuri kapinahenkeä vanhempia kohtaan löytynyt. On ennalta arvattavaa, etteivät nuoret halua kertoa omista henkilökohtaisista mielentilojen vaihteluistaan tämän tyyppisessä haastattelussa. Tiedostavatko he omaa käyttäytymismallia aina edes itsekkään? Harvan varhaismurrosikäisen nuoren itsetuntemus on niin vakaalla pohjalla, että nuori pystyy tarkasti analysoimaan omaa käyttäytymistään.

8.3.2 Kavereiden merkitys varhaismurrosikäisen kasvuprosessissa

Tapaustutkimuksessamme erityisesti kavereiden merkitys korostuu haastateltavien puheesta. Aikaisemmin esitimme perheen voimakkaan sosiaalistavan vaikutuksen merkityksellisyyden nuoren liikuntaharrastuneisuuteen. Murrosiässä tämä ei enää päde. Kavereiden mielipiteet ja näkemykset saavat nuoren mielessä suuremman painoarvon. Tullessaan murrosikään nuori alkaa vahvasti kritisoida vanhempiensa näkemyksiä ja hän pyrkii itsenäistymään ja irtautumaan omista vanhemmistaan

Mikäli nuori ei saa tukea tai arvostusta omille pyrkimykselleen kavereiltaan, ei vanhemmilta saatu kannustus riitä mitenkään paikkaamaan tuota vajetta. Ikätoverit muodostavat ryhmittymän, joka korvaa vanhemmat ja he ovat täten keskeisessä asemassa nuoren minuuden rakentamisessa. Ryhmään kuuluminen on välttämätön nuoren kehityksen kuuluva välivaihe. (Aalberg & Siimes 2007, 72.) Varhaisnuoren yleisönä ovat kaverit, eivät omat vanhemmat. Kaikki nuoren elämässä esillä olevat asiat käyvät läpi

ikätoverien testin: vaatteet, hiusmuoti, mielipiteet, musiikkielämykset, elokuvat, pelit, seurusteleminen, opettajat ja koulunkäynti (Sinkkonen 2010, 57).

Varhaisnuori kokee kahdenkeskisyyden liian intiimiksi. Hallitakseen ahdistuneisuutta ja yksinäisyyttä nuori tarvitsee ryhmän tukea ja turvaa. (Aalberg & Siimes 2007, 72.) Pyrimme omissa haastattelutilanteissa luomaan mahdollisimman avointa ja luottamuksellista ilmapiiriä. Emme kuitenkaan pysty tarkasti arvioimaan, mitä kaikkea nuoret meille halusivat kertoa ja mitä he jättivät kertomatta.

Ryhmässä nuoren itsevarmuus lisääntyy, joka on osaltaan seurauksena siitä, että nuori luopuu omasta yksilöllisyydestään. Samalla nuori hyväksyy myös ryhmän muiden jäsenten kanssa jaetun identiteetin. Ryhmä erottautuu ulkoisin tuntomerkein ja omalla ideologiallaan. Nuoren on lunastettava paikkansa ryhmässä samaistumalla sen tunnuspiirteisiin. Halu kuulua ryhmään on niin voimakas, etteivät omat kriittiset ajatuksetkaan estä nuorta liittymästä siihen. (Aalberg & Siimes 2007, 72.)

Jalkapallojoukkueeseen kuulumisen täytti omalta osaltaan tutkimuksessamme mukana olevien nuorten ryhmäriippuvuustarpeen.

No, kyllä mä oon tosi paljon sillee, kuitenkin pitää olla pari päivää viikossa sillee vapaata viikossa, ett pystyy olla kavereittenkin kanssa, ettei oo mitään vaikka viisi kertaa viikossa plus peli niin sitte on vielä arkipäivä, niin ei oikeen jaksa kavereiden kanssa, nii olis hyvä kun olis vaikka pari päivää viikossa vapaata” (haastateltava)

”No nytten kun on loma niin jää ja sitte jos on vapaapäivii kun on normaalit arkipäivät niin kyllä mä sillonkin, jos ei oo treenei, niin kyllä mä on kavereitten kaa suoraan koulutakin” (haastateltava)

”Siis kyllä se kiinnosti sillee...kyllä me välillä pelattiin ulkona tai sillee kavereitten kaa, sillon nuorempana...sit se niinku oli kivaa nii sit sitä halus oppia” (haastateltava)

”Joo sain, aina kun menee johonkin pelaamaan, niin sä löydät jonkun kaverin” (haastateltava)

Kehittyäkseen psyykkisesti tasapainoiseksi persoonaksi, nuori tarvitsee ikätovereitaan ja ryhmää. Jäädessään ryhmän ulkopuolelle yksinäisyyteen, psyyken kehitys häiriintyy. Ryhmien sisäinen kehitys on etenevää ja taantuvaa liikehdintää. Ryhmän jäädessä taantuman tilaan ei se palvele nuoren kasvuprosessia, vaan toimii sitä tuhoavasti. (Aalberg

& Siimes 2007, 72–73.) Juuri tämä nuoren sosiaalisen kasvun taantuminen on varteenotettava tekijä kun nuori lopettaa aktiivisen liikuntaharrastuksensa. Näkemyksemme mukaan harrastustoiminnan jatkuminen yli murrosiän toisi paljon sosiaalista pääomaa nuoren omaan kasvuprosessiin.

”Onko jalkapalloharrastus kasvattanut sin itsetuntoasi, oletko tullut rohkeammaksi jalkapalloharrastuksen myötä?” (haastattelijat)

”Joo se auttaa sillee henkisesti” (haastateltava)

”Kyll se on” (haastateltava)

Nuorten ytimekkäät vastaukset antavat ymmärtää jalkapalloharrastuksella olevan positiivinen vaikutus sosiaalisen kasvun lisäksi myös psyykkisen kasvun kohdalla. Aikaisemmin esitettiin nuorten aktiiviharrastuksen tärkeimmiksi syiksi fyysisen kunnan parantaminen ja hyvässä fyysisessä kunnossa pysyminen (Kansallinen liikuntatutkimus 2009–2010). Ollessaan pidempään mukana aktiivisen seuratoiminnassa, tässä tapauksessa joukkuelajin parissa, nuoret havaitsivat harrastuksen mukana tuomia muita hyvinvointiin liittyviä vaikutuksia. Tämä on juuri sitä urheiluseurojen tuottamaa yhteiskunnallista hyvää, jolla tuetaan ja edesautetaan nuorten kasvattamista kokonaisvaltaisesti yhteiskunnan jäseniksi. Mitä paremmin seurat pystyvät nuorten kanssa vuorovaikuttaisesti toimimaan, sen suurempi todennäköisyys niillä on pitää kiinni omista harrastuksistaan.

8.3.3 Nuorten kulutuskäyttäytyminen

Sporttisuus on nykypäivänä nuorten keskuudessa suuri myönteinen tekijä (Sinkkonen 2010, 58). Yhteiskunnassamme on valalla nuoruuden ihannointi ja siihen liittyvät arvokäsitykset myös aikuisväestön keskuudessa. Kaupallinen media tuottaa kiihtyvällä tahdilla mitä moninaisinta ulkonäköön ja taloudelliseen menestykseen perustuvaa mainontaa. Nuoret ovat otollisin kohderyhmä tässäkin toimintaympäristössä.

Sporttisuuden mukana tuomat terveysvaikutukset ovat toki tervetulleita. Kaupallisissa intresseissä on valitettavan usein terveys ja hyvinvointi asetettu ainoastaan myytävien tuotteiden apuvälineiksi. Nuorten murrosiän kehitysvaiheeseen kuuluva biologinen kehitys ei tee nuorista kriittisiä kuluttajia. Itsetunto ja mielialanvaihtelut ovat murrosikäisille nuorille kovin tyypillisiä. Tämän seurauksena nuoret saattavat ostaa mainonnan

mielikuvien perusteella terveyden ja hyvinvoinnin kannalta täysin turhia tuotteita. Sama asia toistuu tosin myös aikuisväestön keskuudessa.

Nuorten kulutuskäyttäytymisestä kertovat asiat eivät tutkimuksessamme tulleet esille. Nuorten oma kerronta ei sitä tuottanut, emmekä tutkijoina ymmärtäneet teemahaastattelussa sitä ottaa esille. Sporttisuus on mitä todennäköisimmin ollut kuitenkin haastateltaviemme nuorien yksi liikuntaharrastuksen valintakriteereistä.

8.3.4 Nuorten päihdekäyttäytyminen

Sinkkosen (2010) mukaan varhaismurrosikäisen pojan on vaikea sanoa ei, kun hänelle tarjotaan päihteitä tai häntä yllytetään tekemään jotakin muuta kiellettyä. Paitsi keskushermoston kehityksestä johtuvista syistä, niin ainakin kaverijoukkoon kuulumisen perusteella nuori on valmis tekemään melko ajattelemattomia ratkaisuja ja valintoja. Mikäli nuori arvelee saavuttavansa valinnoillaan kavereiden hyväksynnän, on houkutus ajattelemattomien ratkaisujen tekemiseen suuri (Sinkkonen 2010, 44.) Haastateltavamme nuoret eivät paljastaneet omia erehdyksiään avoimesti. Nuorten ikävaiheen ja tapaututkimuksen tutkimusasetelman näkökulmasta, tämä oli hyvin ennalta arvattavaa.

Murrosikäinen nuori joutuu elämässään punnitsemaan suhdettaan erilaisiin riippuvuutta aiheuttaviin asioihin kuten tupakkaan, alkoholiin, huumeisiin, harrastuksiin ja seksiin. Aivotoiminnan ollessa vielä kehitysvaiheessa nuori ei pysty tekemään välttämättä aina järkeviä valintoja, vaan hän elää hetkessä, mikä saattaa aiheuttaa joidenkin osa-alueiden kohdalla riippuvuussuhteiden muodostumista (Sinkkonen 2010, 208–246). Kysyimme nuorilta heidän suhtautumistaan päihteisiin.

”Mitä mieltä olet tupakasta, alkoholista, nuuskasta ja ylipäänsä päihteistä?” (haastatelijat)

”En voi sanoa, koska en oo koskaan kokeillut” (haastateltava)

”No on mun mielestä ihan turhia, se on tyhmää kun nykyään näkee nuoria, jotka käyttää nuuskaa ja tupakoi ja joskus juo, niin ei ne mun mielestä oo hyviä asioita, että aloittaa, niin nuorena, koska niistä on kuitenkin niin vaikee päästä eroon, niin se on huono juttu, jos se on aikuisillekin huono juttu, niin kun mun ikäset alottaa, niin ei se oo hyvä asia ollenkaan” (haastateltava)

”Tupakasta olen tehnyt itelleni sopimuksen, etten aloita sitä missään vaiheessa, sama pätee myös nuuskaan” (haastateltava)

”Mitenkäs alkoholi, minkälainen suhde sulla on siihen tai mitä mielipidettä sulla on siitä?” (haastattelijat)

Mä todennäköisesti alotan sen vasta sitten kun mä täytän sen 18, en tiedä miten käy, mutta..” (haastateltava)

”No nuuskaahan on just urheilupiireissä, oon mä itekkiin välillä, mutt ei se niin paha oo” (haastateltava)

”Siis kyllähän me joskus juhlitaan, jos vaikka kaverilla on synttärit tai päättärit, kyllähän ne vähän välillä juo, joskus enemmän ja joskus vähemmän, mutt ei ne ketkä urheilee” (haastateltava)

”Miten tämmöinen huumeiden näkyvyys tänä päivänä, onko se sun mielestä lisääntynyt ja mitä niistä olet mieltä?” (haastattelijat)

”Kyll se varmaan on lisääntynyt, emmä sillee oo paljoo nähny tai kai jossain tuolla kaduilla sitä on” (haastateltava)

”Onko sulle koskaan tultu tarjoamaan huumeita?” (haastattelijat)

”Ei” (haastateltava)

Haastateltavien vastaukset ovat kovin valistuneita. Tutkijoina meidän on suhtauduttava kriittisesti nuorten antamiin lausuntoihin. Liikuntaan liittyvä tutkimusaihe osaltaan edellyttää tervettä ja päihteetöntä imagokuvaa. Nuorten urheilulla oletetaan olevan kiiltokuvamaine. On varsin arvoituksellista, kehtaavatko nuoret kertoa koko totuutta omista mahdollisista päihdekokeiluistaan kahdelle tuntemattomalle gradun tekijälle. Kommentit kuitenkin osoittavat haastateltavilla olevan varsin selkeä näkemys päihteistä ja niiden vaikutuksista. Nuorten vastauksien perusteella ei alkoholi ole onneksi millään lailla haittaamassa heidän jalkapalloharrastustaan.

Nuorten hyvinvointi Suomessa 2000 -luvulla kouluterveyskyselyn 2000–2009 mukaan monien peruskoulun kahdeksannen ja yhdeksännen luokan oppilaiden terveystottumukset ovat kehittyneet myönteisesti 2000-luvulla. Tutkimuksemme osallistuvat nuoret kuuluvat tähän ikäryhmään.

Päivittäin tupakoivien osuus on pienentynyt 24 prosentista 15 prosenttiin ja laittomia huumeita kokeilleiden osuus 10 prosentista 6 prosenttiin vuosiin 2006/2007 mennessä. Sen jälkeen ne ovat pysyneet ennallaan. Humalaan vähintään kerran kuukaudessa juovi- en osuus on pienentynyt muina vuosina lukuun ottamatta vuosia 2004/2005. Vuosina 2000/2001 osuus oli 26 prosenttia ja viime kyselyissä 17 prosenttia. (Kouluterveys- kysely 2000–2009.)

Tapaustutkimuksemme varhaismurrosikäiset pojat omalla päihdekäyttäytymisellään ja ainakin tutkimushaastatteluiden perusteella puoltavat laajaa kouluterveyskyselyn (2000–2009) otosta. Se, kuinka rehellisesti tässä tutkimuksessa nuoret ovat asiasta meille tutkijoille kertoneet, jää arvoitukseksi. Tämän suuntainen myönteinen, päihteisiin kriittisesti suhtautuva yleinen asenneilmapiirin muutos, on kovin tervetullutta nuorten hyvinvoinnin edistämisen kannalta. Tätä samaa hyvinvoinnin edistämistä tukee seurois- sa tapahtuva aktiivinen liikunnanharrastaminen. Liikuntaseurojen tulisi omalta osaltaan kantaa vastuu nuorten terveyttä edistävien elämäntapojen suunnannäyttäjänä. Tehdes- sään sen vuorovaikutteisesti yhdessä nuorten kanssa, mahdollistaa se uskoaksemme myös nuorten pitkäaikaisemman sitoutumisen harrastetoimintaan.

8.4 Drop out

Lasten tai nuorten varhaisesta liikuntaharrastuksen lopettamisesta käytetään nimitystä drop out. Tästä ilmiöstä käytetään myös sellaisia termejä kuin poisjäänti, poisjättäyty- minen sekä poisvetäytyminen. (Virtanen 1999, 15.) Kalliopuska, Miettinen ja Nykänen (1995, 1) tarkoittavat drop outilla nuoren urheiluharrastuksen ennakoimatonta ja eri tekijöistä johtuvaa lopettamista. Usean nuoren aktiivinen urheiluharrastus loppuu sil- loin, kun harjoittelusta tulee liian rankkaa, ei mahdu enää joukkueeseen eikä voi harras- taa muita lajeja tai koulunkäynti kärsii. Tällöin nuori joutuu eroon kavereistaan ja saat- taa kadottaa liikunnan ilon. Nuoren motivaatio, vanhempien tuki, elämäntilanne sekä fyysinen ja psyykinen kehitys ovat omiin ratkaisuihin perustuvia syitä lopettaa urhei- lun harrastaminen. Lopettamispäätöksiä tarkastellaan yleensä kahdella erilaisella taval- la: yksilön omiin ratkaisuihin perustuvalla tai urheilujärjestelmän puutteita tarkastele- valla tavalla (Lämsä & Mäenpää, 2002).

Nykyaikana urheilujärjestelmää kritisoidaan yleensä liian kilpailuhenkiseksi, mutta drop out -ilmiössä on myös kyse arvojen muutoksesta. Kilpailuyhteiskunnan kovat arvot

määrittelevät yhteiskunnassa vallitsevan olotilan. Kasvavat sosiaaliset luokkaerot ja lisääntynyt syrjäytyneiden määrä kertovat omaa kieltään yhteiskunnassa vallitsevasta kehityssuunnasta. Joskus syrjäytyminen urheilun parista tapahtuu ennakoimattomasti ja vastentahtoisesti siten, että nuori haluaisi jatkaa, mutta ei voi, ei saa tai siihen ei ole enää mahdollisuutta (Kalliopuska ym. 1995, 1).

”Mä pelasin kolme kertaa viikossa jalkapalloa ja nyt sitte korista kun se ei maksa mitään, mä haluan pelaa koripalloa että musta tulee taitavampi. Mä halusin pelaa jalkapalloa kunnolla ja kehittyä paremmaks ja mä tiedän, että mä oon parempi jalkapallossa. Mä olin viis kuukautta siinä seurassa ja maksoin ekat pelit, mutta sitte kun en oo töissä niin en saa rahaa että voin pelaa” (haastateltava)

”Onko sun mielestä jalkapallo liian kallis harrastus?” (haastattelijat)

”On, jos mä voin harrastaa koripalloa ilmaseks, niin ei tarvi jäädä kotiin ja silloin voitulla paha mieli, niin mä päätin mennä korikseen” (haastateltava)

”Jos vielä tiivistät, niin mitkä syyt johtivat lopettamiseen seurassa?” (haastattelijat)

”Raha” (haastateltava)

Näistä edellä mainituista vastauksista voimme selkeästi päätellä lopettaneen pelaajan tulevan sosioekonomisesti vaatimattomista olosuhteista, sillä jalkapallon harrastamisen lopettamisen ainoana syynä hän mainitsi taloudellisten resurssien puutteen. Tämänkaltaiset vastaukset tapaustutkimuksessamme olivat sellaisia, joita olimme ennakoajatelemissamme odottaneet. Tänä päivänä varsinkin joukkuelajien harrastaminen on melko kallista ja se tekee niiden harrastamisen usealle nuorelle mahdottomaksi.

”Onko teillä ollut koskaan kotona puhetta, että onko jalkapallo kallis harrastus?” (haastattelijat)

”Joo, se sano että kaikki noi summat yhteensä on lähes 700 tai 600” (haastateltava)

Jos tehdään laskelma edellisen haastateltavan vastauksen perusteella, niin investointi urheiluharrastukseen on noin viisikymmentä euroa kuukaudessa. Niille perheille, joissa on monta urheilua harrastavaa lasta, saattaa tulla taloudellisia esteitä harrastusten jatkamisen suhteen. Voisiko yhteiskuntamme perustaa enemmän jonkinlaisia rahastoja syrjäytymisen ja drop out -ilmiön ennaltaehkäisemiseksi? Pääkaupunkiseudulla toimii muutama vapaaehtoisjärjestö, jotka järjestävät urheilutoimintaa sellaisille lapsille ja nuorille, joille se olisi taloudellisesti täysin mahdotonta.

8.4.1 Nuorten drop out

Nuoren elämän kasvuprosessiin liittyy monia asioita kuten itsensä ja harrastuksensa etsiminen ja löytäminen. Nykyään harrastukset aloitetaan aina vaan nuorempana, joten on luonnollista, että ennen aikuisikää mielenkiinnon kohteet saattavat vaihtua moneen kertaan (Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2007:13, 22). Seuraharrastuneisuus kääntyy laskuun yleisimmin noin 13 vuoden iässä, juuri nuoruusiän alussa. Tässä iässä liikuntaharrastuksen vakiinnuttamisen kannalta olisi ensiarvoisen tärkeätä kehittää monipuolisia liikuntataitoja ja -rutiineja.

Monet urheiluseuroissa aktiivisesti urheilevat varhaisnuoret harrastavat useampaa kuin yhtä lajia, mikä on motorisen kehityksen kannalta vain hyvä asia. Jos nuori lopettaa jonkun lajin, niin se ei välttämättä tarkoita liikuntaharrastuksen lopettamista, vaan harrastus voi suuntautua johonkin toiseen lajiin. Kapea-alaisesti tutkittuna saattaa tällöin näyttää siltä, että nuori on lopettanut liikuntaharrastuksen, vaikka hän on siirtynyt toisen urheilulajin pariin. Sama koskee myös sitä tilannetta, jossa nuori siirtyy kilpaurheilusta kuntosuoritusurheiluun.

”Kyllä pari kavereita lopetti, koska ne kokeili muitakin lajeja, ne alotti uuden lajin kokonaan, ku ei ne enää jaksanu pelata vaan fudista” (haastateltava)

”Onko teidän seurassa monia, jotka harrastavat muitakin lajeja kuin jalkapalloa?” (haastattelijat)

”No, kyllä aika moni on harrastanu, paitsi nekin on lopettanu, ku ne on halunnu enemmän aikaa että ne voi olla kavereitten kaa, sitt jos treenit voi mennä päällekkäin ne ei

oikeen tiedä kumpiin menee, niin aika moni on lopettanut sen toisen lajin tai fudiksen, ne on valinnu ett kumman ne ottaa, ei meill tällä hetkellä mun mielestä oo yhtään joka harrastaa kahta lajii kunnolla” (haastateltava)

Tapaustutkimuksessamme tuli selkeästi esille nuorten ajanpuute, jos he haluaisivat harrastaa useampaa kuin yhtä lajia. Murrosiässä olevien nuorten valmentajilla on suuri merkitys nuoren harrastuksessa pysymiseen. Monien valmentajien omat henkilökohtaiset intressit menevät kaiken edelle, nuoren kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista piittaamatta. Menestynyt urheilija tarkoittaa hyvää valmentajaa ja päinvastoin. Liiallinen kilpailuorientoituminen ei sovi kaikille nuorille ja tämä saattaa olla yksi syy lopettamis päätöksien tekemiseen. Toisaalta juuri kilpailu pitää osan nuorista urheiluharrastuksen parissa.

”Koetko, että seuratoiminta on jollain tavalla liian kilpailuhenkistä?” (haastattelijat)

”En mä koe, kyll mäkin haluan ett se on ihan tarpeeks kilpailuhenkistä, se treenaaminen ja pelaaminen” (haastateltava)

”Oliko joukkuekaverit tunnollisia harjoittelijoita, kävivätkö he aina harjoituksissa?” (haastattelijat)

”Jotkut ei ollu, mutta jos halus päästä pelaamaan niin ne kävi aina harjoituksissa, jos oli huono ja ei käyny harjoituksissa, niin ei saanu kunnolla peliaikaa. Sen takia mä kävin aina harjoituksissa.” (haastateltava)

Edellä olevat kommentit tukevat sitä käsitystä, että monet nuoret harrastavat lajiaan juuri sen takia, että siinä on kilpailua. Toisaalta myös omassa lajissa tarvittavien taitojen kehittyminen motivoi harrastajaa olemaan tunnollinen harjoittelija.

8.4.2 Erilaisia syitä liikuntaharrastuksen lopettamiseen

Seuraurheilu on usein kurinalaista ja koulumaista, eivätkä vaihtoehtojen maailmassa elävät nuoret halua välttämättä sitoutua urheiluun niin täydellisesti kuin heidän valmen-

tajansa haluaisivat. Murrosiässä tapahtuvat sosiaalisen elämän muutokset voivat heijastua myös yksilön liikunnalliseen kehitykseen. (Nupponen 1997, 72). Sosiaalinen kanssakäyminen voi olla tärkeä syy harrastaa liikuntaa urheiluseuroissa, sillä juuri sieltä on nuori saattanut löytää parhaat ystävänsä. Kun ystävien mielenkiinnon kohteet vaihtuvat johonkin muuhun kuin urheiluun, se saattaa muuttaa myös omaa mielenkiintoa liikuntaa ja urheilua kohtaan. Sosiaalinen näkökulma on täten erittäin tärkeä tekijä vapaa-ajan harrastuksia valittaessa. Nuoret saattavat suuntautua varsinkin sellaisiin harrastuksiin, joita ei aikataulut ja kellonajat määrää. Urheilun tilalle löytyy nykyään paljon muitakin vaihtoehtoja.

”No se kun meni vaan rampeille, ei ollu mitään määrättyä aikaa, vaan soitti kaverille ja lähti sinne jonnekin ja se oli muutenkin hauskaa” (haastateltava)

”Niin, näissä yksittäisissä harrastuksissa mitä mä teen, kuten elektronisessa musassa, niin kukaan ei estä mua menemästä eteenpäin” (haastateltava)

”Kun sellanen mitä yksittäin tekee ilman valmennusta, missä sä ite päätät että mitä sä teet, missä sä teet, miten sä teet ja miks sä teet” (haastateltava)

Edellä olevat kommentit tukevat sitä teoriaa, että kaikki nuoret eivät halua harrastaa sellaisia lajeja tai harrastuksia, jotka eivät anna nuorelle omaa tilaa omille ajatuksilleen. Kasvava nuori haluaa ottaa elämänsä suunnittelun omiin käsiinsä. Huono viihtyminen urheiluseurassa saattaa johtua myös nuorelle asetetuista paineista, liian kovista vaatimuksista, valmennuksen tai harjoitusolosuhteiden huonosta laadusta.

Mika Sipi (1994; 1995) teki B- ja C-nuorille kyselytutkimuksen jalkapallon harrastamisen lopettamisen syistä. Hän teki sen vuonna 1994 Kymenlaakson ja Saimaan piirin seuroissa ja vuonna 1995 Helsingin piirin alueella. Näihin kyselyihin osallistuivat sekä tytöt että pojat. Lopettaneista nuorista 58 % oli sitä mieltä, että ainakin osittaisena syynä lopettamiseen oli valmennuksen taso (Helsingin piirissä 42 %). Nuorten joukkueisiin on vaikeata saada päteviä valmentajia, sillä yleensä he valmentavat edustusjoukkueita ja ylemmillä sarjatasoilla. (Kalliopuska 1995, 9.)

”Silloin kun pelasit, niin oliko sun mielestä harjoitusolosuhteet hyvät ja olivatko ne ihan kunnossa?” (haastattelijat)

”Ei, koska me jouduttiin koko ajan olemaan hiekalla, ei oltu nurmella paljoo ollenkaan, jossain turnauksissa ja joissain peleissä, mutta melkeen pelkkää hiekkää” (haastateltava)

”Periaatteessa treenien sisälle ei siis sisältynyt sellaista varsinaista henkilökohtaista valmennusta, niin kuin monessa seurassa on maalivahtivalmentaja, niin eikö teillä ollut sitä?” (haastattelijat)

”Ei ollut maalivahtivalmentajaa, oli vaan yksi henkilö, eikä se pystynyt kaikkeen” (haastateltava)

”Tiedätkö, että onko muilla joukkueilla ja seuroilla monia valmentajia yleensä vai onko aina pääsääntöisesti vain yksi päävalmentaja?” (haastattelijat)

”Mun mielest on muissa jengeissä useempia valkkuja” (haastateltava)

Edellä olevista vastauksista voidaan päätellä, että haastateltavien mielestä ainakin osittain sekä valmennuksesta että olosuhteista löytyy puutteita. Toisaalta haastateltavien vastauksista löytyi myös positiivista palautetta valmennuksen laadusta.

”Miten kuvailisit nykyistä valmentajaasi?” (haastattelijat)

”Hyvä tai sillee pätevä” (haastateltava)

”Mikä tekee hänestä sen oloisen?” (haastattelijat)

”No siis osaa valmentaa hyvin tai sillee ottaa huomioon monii eri juttui” (haastateltava)

”Se on tosi hyvä valmentaja, tekee hyviä treenejä ja siltä se vaatii tarpeeksi paljon kaikilta pelaajilta” (haastateltava)

Ristiriita vastauksissa valmennuksen laadusta puhuttaessa johtuu siitä, että tapaustutkimuksemme osallistuneista nuorista kaksi oli lopettanut jalkapallon pelaamisen ja kaksi jatkoivat aktiivista pelaamistaan. Kyseisen seuran organisaatiossa oli kaksi joukkuetta samassa ikäryhmässä, joten toisen joukkueen harjoitus- ja peliolosuhteissa sekä valmennuksessa olisi haastateltavien vastauksien mukaan paljon parannettavaa. Tapaustutkimuksemme tuloksia tulkittaessa tulee ottaa huomioon otoksemme suppeus.

8.5 Koululiikunta

Liikunnanopetuksen päämääränä on vaikuttaa myönteisesti oppilaan fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen toimintakykyyn ja hyvinvointiin. Liikunnanopetuksella tarjotaan oppilaalle sellaisia tietoja, taitoja ja kokemuksia, joiden pohjalta on mahdollista ymmärtää liikunnan terveydellinen merkitys ja omaksua liikunnallinen elämäntapa. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004, 248.) Tässä tapaustutkimuksessa haastateltavat olivat 14-vuotiaita, joten liikunnanopetuksen tavoitteita ja sisältöjä käsittelemme pintapuolisesti vuosiluokkien 5 – 9 näkökulmasta.

Vuosiluokkien 5 – 9 liikunnanopetuksessa tulisi ottaa huomioon tässä kehitysvaiheessa sukupuolten erilaiset tarpeet sekä oppilaiden kasvun ja kehityksen erot. Monipuolisen liikunnanopetuksen avulla tuetaan oppilaan hyvinvointia, kasvua itsenäisyyteen ja yhteisöllisyyteen. Tämän lisäksi luodaan valmiuksia omaehtoisen liikunnan harrastamiseen. Liikunnanopetuksen keskeisinä tavoitteina on kehittää oppilaan motorisia perustaitoja, liikunnan lajitaitoja sekä oppia ymmärtämään liikunnan merkityksen terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämisessä. Motorisia perustaitoja kuten juokseminen, hyppääminen ja heittäminen sisällytetään eri liikuntalajeihin. Voimistelu, musiikki- ja ilmaisuliikunta ja tanssi kuuluvat liikunnanopetuksen opetussisältöihin. Suunnistus, retkeily, talviliikunta ja erilaiset pallopelit kuuluvat keskeisenä osana liikunnanopetukseen. Uinti ja hengenpelastus sekä tutustuminen uusiin liikuntamuotoihin sisältyvät opetussuunnitelmiin. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004, 249 – 250.)

8.5.1 Koululiikuntakokemukset

Koululiikunnasta saadut kokemukset, niin positiiviset kuin negatiiviset koskettavat käytännöllisesti katsoen kaikkia suomalaisia. Jos kokemukset ovat myönteisiä, niin lapsi tai nuori saattaa alkaa harrastaa liikuntaa vapaa-ajallaan. Toisaalta jos kokemukset ovat negatiivisia, niin kynnys liikuntaharrastuksen aloittamiseen voi olla liian suuri. Koululiikunnassa on tärkeää luoda sellainen ilmapiiri, että oppilaalla on mahdollisuus kokea itsensä liikunnallisesti päteväksi. Jotta koululiikunnalla edistettäisiin oppilaan pätevyyskokemuksia liikkujana, on erittäin tärkeää antaa hänelle pätevyyteen liittyvää palautetta (Hietanen & Kauppila 2007, 30). Oppilaan minäkäsityksen kehittyminen on juuri varhaismurrosiässä herkässä vaiheessa. Liikuntatunnit, jotka ovat sosiaalisia tapahtumia, saattavat vaikuttaa merkittävästi nuoren psyykkiseen kehitykseen.

8.5.2 Liikunnanopettajan toiminta liikuntatunneilla

Opettajan perustaitoihin kuuluvat oppiaineksen hallinta, kommunikointitaito, taito luoda sosiaalista järjestystä, henkilösuhteiden taito sekä motivointi- ja aktivointitaito. Opettajan tulee kyetä soveltamaan osaamistaan käytäntöön eli hänellä täytyy olla kykyä hallita erilaisia työtapoja. (Numminen & Laakso 2001, 34.) Ihmissuhdetaitojen hallinta kuuluu olennaisesti myös liikunnanopettajan hallittaviin osa-alueisiin, sillä antaessaan palautetta oppilaille voi törmätä tilanteisiin, joissa voimakkaat tunteenpurkaukset ovat mahdollisia. Positiivisen ja rakentavan palautteen antaminen oppilaalle motivoi häntä kehittymään niin ihmisenä kuin lajitaidoissa. Tasapuolisuuden ja oikeudenmukaisuuden tärkeyttä ei voi korostaa liikaa. Tässä tapaustutkimuksessa pyrimme tiedustelemaan haastateltaviltamme heidän kokemuksiansa liikunnanopettajistaan.

”Sinulla on varmasti ollut useita liikunnanopettajia koulu-urasi aikana, minkälaisia muistikuvia sinulla on liikunnanopettajistasi?” (haastattelijat)

”Kyll ne on ollu ihan hyviä tai kaikki ketkä on mua opettanut, niin on ollu ihan mukavia” (haastateltava)

”Ovatko liikunnanopettajat toimineet mielestäsi oikeudenmukaisesti ja rehdisti?”

(haastattelijat)

”Kyllä ne on, ei ne oo ikinä sillee ollu, ettei ne vaan valitse tiettyjä, kyllä ne on rehtejä”

(haastateltava)

”Ovatko sinun liikunnanopettajasi olleet oikeudenmukaisia?” (haastattelijat)

”On” (haastateltava)

”Pystytkö kertomaan, että miten se näkyy?” (haastattelijat)

”En, mutta tiedän vaan sen, että ne on oikeudenmukaisia” (haastateltava)

Haastateltavien vastauksista voidaan päätellä, että heidän kokemuksensa opettajien oikeudenmukaisuudesta ovat olleet positiivisia. Jos emme olisi tutkimuksessamme itse ottaneet oikeudenmukaisuus-aspektia esiin, niin voi olla, ettei teema olisi edes noussut esille haastateltavien vastauksista. Kysymykseemme, että minkälainen liikunnanopettaja on mielestäsi hyvä opettaja, haastateltavat vastasivat seuraavanlaisesti:

”No sillee niinku monipuolinen, ettei vaan aina samaa, ett just on ollu kivaa kun on päässy seinäkiipeilee, monipuolisuus”

”Se, ett se niinku opettaa selkeesti ja näyttää demon, että mistä on kyse”

”Jos kysyy apua kun ei osaa, niin sitte se tulee ja yrittää selittää sulle”

”Jos tekee oikein niin, ne sanoo niin että muutkin kuulee, että on tehny jotenkin hyvin”

Monipuolisuus ja opettajan ammatilliset taidot nousevat esiin haastateltaviemme vastauksista. Kannustaminen ja positiivisen palautteen antamisen tärkeys heijastuu erään haastateltavan vastauksesta, tällöin itsetuntoon liittyvät asiat koetaan tärkeäksi. Kun

kysyimme, että onko heillä huonoja kokemuksia liikunnanopettajista ja jos on, niin minkälaisia, he vastasivat:

”No kyll joskus on ollu joku huono opettaja tai sellanen joka vaan huutaa sulle ja ei oo kauheen hauskaa olla sen tunneilla, jos se vaan huutaa siellä koko ajan...se oli joku sijainen”

”Just sellanen joka huutaa vaan ja ei anna mitään palautetta, jos se huutaa, niin se ei sitte selitä että miks se huutaa sulle ja sitt sellanen joka on pitäny hyviä tunteja, niin se ei huuda niin paljon”

”On, jos varsinainen opettaja on pois, niin siellä on muutama oppilas jotka ei tee mitä pitäis, esimerkiks viime torstaina piti pelata sulkapalloa, niin ne valitsi koripallon ja ei pelannu oikeilla säännöillä ja siitä ei tullu mitään ja ne ei kunnioittanut opettajaa. Silloin kun oikea opettaja on paikalla, niin on paljon parempia tunteja”

Edellä olevista vastauksista voi helposti päätellä, että opetustapahtuman onnistumisen edellytyksenä on tuttu ja pätevä opettaja, jonka ei tarvitse huutaa pitääkseen tunti hallussaan. Lisäksi epätietoisuus siitä, miksi sinulle on huudettu, saa oppilaan tuntemaan olonsa vaivautuneeksi ja turhautuneeksi. Oikeanlaisten pedagogisten ja didaktisten metodien käyttäminen on ainoa oikea ratkaisu ilon, virkistyneen ja onnistumisen elämyksiin tuottamiseen liikuntatunneilla. Kun kysyimme haastateltaviltamme tulevaisuudensuunnitelmista ja toiveammattista, niin eräs heistä vastasi:

”No tietenkin aluks haluis jalkapalloilijaks tai vois olla joku liikunnanopettaja tai vois hakee, jos ei pääse jalkapalloilijaks, kun siinä pystyy ohjaa niitä nuorii liikkuu, niinku mullekin on noi liikunnanopettajat ohjannu liikkuu, niin sitt vois itekkin ohjaa nuorii”

Nuoren vastauksesta voidaan päätellä, että ainakin hänellä on ollut erittäin positiivisia kokemuksia koululiikunnassa, sillä hänen toiveammattinsa löytyy urheilun, liikunnan ja sitä kautta myös kasvatuksen maailmasta.

9 POHDINTA

Lähdimme tekemään pro gradu -työssämme tutkimusta varhaismurrosikäisten nuorten poikien harrastuskäyttäytymisestä. Lajiksi valikoitui jalkapallo, koska se oli meidän molempien tutkijoiden oma laji. Uskoimme oman lajituntemuksen lähtökohtaisesti auttavan aiheen tutkinnassa. Tutkijoina meillä on lähes identtiset koulutus- ja työkokemustaustat. Olemme koulutustaustaltamme liikunnanohjaajia ja olemme työskennelleet yhtäjaksoisesti 20 vuoden ajan peruskoulun liikunnanopettajina. Lähdimme toteuttamaan tutkimustamme siis varsin samankaltaisista lähtökohdista.

Tutkimuksen tekeminen parityönä oli meidän tapauksessa oivallinen ratkaisu. Pääsimme keskustelemaan aiheesta ja tulkitsemaan omia ja toisen ajatuksia. Ensikertalaisina pro gradun tekijöinä saimme työhömmme laadukasta ohjausta. Tämän koimme ensiarvoisen tärkeäksi tekijäksi työmme onnistumisen kannalta. Hyvän ja kannustavan ohjaavan opettajan tutkimuspalautteen myötä tutkimuksemme eteni aikataulullisesti suunnitelman mukaisesti.

Tutkimuksen kannalta erittäin tärkeää oli myös oma mielenkiintomme löytää joitakin vastauksia jo varsin pitkään meitä molempia askarruttavaan kysymykseen murrosikäisten harrastuskäyttäytymisestä. Tutkimusaiheen valintaprosessissa on oleellista mielenkiinto ja aito kiinnostuneisuus valittua aihetta kohtaan. Nämä tekijät osoittautuivat omassa työssämme tärkeiksi voimavaroiksi. Molempien tutkijoiden oma henkilökohtainen kiinnostus aiheeseen lisäsi molempien tutkimusmotivaatiota ja edesauttoi tutkimuksen valmistumista määräajassa.

Tässä laadullisessa tapaustutkimuksessa pääsimme syventämään käsitystämme juuri siinä toimintaympäristössä, missä olemme noin 20 vuoden ajan itse toimineet. Aikuisopiskelijan kannalta tämä oli erittäin olennaista ja motivoivaa. Varsin suppea neljän nuoren tutkittavan joukko ei riitä tieteelliseen yleistyksen, mutta se syventää kvantitatiivisia tutkimuksia, joita aiheen parista on pääsääntöisesti aikaisemmin tehty. Vertaamme myöhemmin tulosten tarkasteluosiossa, kuinka oma tapaustutkimuksemme vahvistaa ja syventää Valtion liikuntaneuvoston julkaisua (2013) ”Miksi murrosikäinen luopuu liikunnasta?”

TAULUKKO 2. Tutkimuksen kulku ja luotettavuus (Tuomi & Sarajärvi 2002).

Oma sitoutuminen tutkijoina:	Mielestämme tutkimus on tärkeä yhteiskunnallisesti, koska sen avulla saadaan tietoa varhaismurrosikäisten nuorten aktiivisesta seuratoiminnassa mukana pysymisestä yksilötasolla. Mitkä eri tekijät vaikuttavat nuoren vapaa-ajan valintoihin.
Aineiston keruu	Aineisto kerättiin teemahaastattelumetodia käyttäen. Käytimme neutraaleja haastattelupaikkoja ja nauhuria. Teemahaastattelut tehtiin rauhassa ja litteroimiseen käytettiin 30 tuntia aikaa. Ainoastaan yhdessä haastattelussa oli ongelmia nauhoituksen kanssa.
Tutkimuksen tiedonantajat:	Tutkimuksen tiedonantajina toimivat neljä samassa jalkapalloseurassa harrastavaa/harrastanutta varhaismurrosikäistä nuorta.
Tutkija-tiedonantaja suhde	Suhde oli toimiva. Tiedonantajat suhtautuivat tutkimukseen myönteisesti.
Tutkimuksen kesto ja ajankäyttö	Tutkimus kesti syksy 2011 – syksy 2013 välisen ajan. Aikaresurssi ja ohjeistus olivat riittävät.
Aineiston analyysi:	Aineiston käsittelyssä ja tulkinnassa käytettiin temaattista lähilukua sekä hermeneuttista kehää.
Tutkimuksen raportointi:	Teemojen kautta tulkitseminen ja haastateltavien suorat si- taatit.

Taulukossa 2 on kuvattu tutkimusprosessimme eteneminen. Oli hienoa huomata, kuinka kirjallisuuskatsauksessa laadittu eri teema-alueiden aikaisempi tutkimustieto linkittyi omien haastateltaviemme kertomuksiin. Opimme omassa tutkimusprosessissamme tieteellisen ajattelun ja kvalitatiivisen tutkimuksen luonteenominaisuuksia. Tämä ymmärrys tieteellisestä logiikasta ja asioiden tulkinnasta oli parasta oppia meille molemmille tutkijoille. Teorian ja käytännön välisen yhteyden löytyminen auttoi meitä molempia ymmärtämään aihetta laajemmin ja syvällisemmin. Oman ajattelun kehittyminen on parasta pääomaa, jota toivottavasti osaamme hyödyntää jatkossa omassa liikuntakasvatustyössämme.

9.1 Tutkimusmenetelmän analysointi

Toteutimme kvalitatiivisen tutkimuksemme teemahaastattelua hyväksi käyttäen. Rajasimme aiheet keskeisiin teemoihin. Esiymmärryksemme haastattelutilanteista oli kovin vähäinen. Tutkimuksen eettisyys ja rennon haastatteluilmapiirin luominen olivat keskeisimpiä kiinnekohtia, joihin pyrimme vaikuttamaan. Varmistimme haastateltavien vanhemmilta tutkimuslupalomakkeella tutkimuksemme lakisääteisen oikeellisuuden.

Opimme jokaisesta haastattelukerrasta jotakin uutta. Törmäsimme ensikertalaisina tutkijoina moniin kohderyhmäämme liittyviin ominaispiirteisiin, kuten siihen, että murrosikäiset pojat eivät välttämättä tuota narratiivista kerrontaa omista kokemuksistaan. Tutkimukseen, joka sisältää henkilökohtaisen haastattelun, ei välttämättä ole helppo saada osallistujia. Varsinkin harrastuksen äskettäin lopettaneita on vaikeata löytää. Havaitsimme myös sen, että haastattelutilan merkitys on vaikuttava tekijä haastattelun onnistumiselle. Nuorelle tuttu ja mieluisa ympäristö ovat tekijöitä, jotka vapauttavat ilmapiiriä. Luotettavan ja turvallisen ilmapiirin aikaansaaminen oli keskeinen tehtävämme.

Olimme tehneet itsellemme täydentäviä apukysymyksiä, joiden avulla pyrimme saamaan informaatiota haastateltaviltamme. Jälkikäteen ajatellen osaisimme antaa nyt nuorelle enemmän tilaa hänen omalle puheelleen. Nuoren oman narratiivin välittyminen tutkimuskysymyksiin on laadullisen tutkimuksen päätavoitteita. Johdattelevilla apukysymyksillä saimme kuitenkin kasattua riittävän aineiston, jolla pystyimme keskustelemaan oman tutkimuksemme viitekehyksen kanssa.

Tutkimusmetodina käytimme lähilukua ja hermeneuttista kehää. Litteroidessamme kaikki haastattelut, oli ensivaikutelma, ettei niistä löydy riittävästi materiaalia tutkimuksen rakentamiseen. Lukiessamme litterointeja useaan kertaan teema kerrallaan ja niitä välillä myös yhdistäen, alkoi nuorten vastauksista löytyä yllättävän paljon tutkimuksemme viitekehykseen sopivaa tulkintaa. Tämä on juuri lähilukumethodin keskeinen ominaispiirre. Tämä todella yllätti meidät positiivisesti. Opimme ymmärtämään laadullisen tutkimuksen rakennetta. Meille tuli ymmärrys, kuinka tärkeää on hyvän ja tieteellisesti moninaisen viitekehyksen rakentaminen.

Tutkimuksemme kaltaisille useille tapaustutkimuksille on tyypillistä hermeneuttisen kehän metodologia. Tutkimus ei ikään kuin pääty koskaan. Siinä on aina esiyymmärrys eli ensimmäisen asteen tulkinta, jota nimitetään tutkimuksen teoreettiseksi viitekehykseksi. Toisen asteen tulkinta on tutkijan oman analyysi ja johtopäätökset aineistosta aikaisempaa esiyymmärrystä hyödyntäen. Tätä seuraa vielä lukijan tulkinta ja näkemys, eli kolmannen asteen tulkinta, jonka jälkeen tutkimus palautuu uuteen avoimeen lähtötilanteeseen uusille jatkotutkimuksille.

9.2 Tutkimustulosten analysointi

Kirjoitimme koko tutkimusprosessin ajan tutkimuspäiväkirjaa. Kuvasimme siihen eri tutkimusvaiheiden kulkua. Tavoitteenamme oli kirjoittaa tutkimuksemme mahdollisimman avoimeksi. Onnistuimme siinä mielestämme ensikertalaisina kohtuullisen hyvin. Kolmannen asteen, eli lukijan tulkinta lopullisesti määrittää sen, kuinka hyvin tässä onnistuimme.

Tutkimustuloksemme vahvistivat osittain omia ennakko-odotuksiamme. Kavereiden suuri merkitys varhaismurrosikäisen harrastekäyttäytymiseen oli ennakoitavissa. Seuran valmennuskulttuuri oli niin myönteisessä kuin kielteisessä mielessä osallisena jalkapalloharrastuksen jatkumiseen. Kyseenalaistimme johdanto-osiossamme perinteisen melko autoritäärisen valmennuskulttuurin mielekkyyden. Uuden, nuoria toimintaan osallistavan valmennuskulttuurin aikaansaaminen oli tietyillä osin havaittavissa. Valmennus hyödynsi nykyaikaista sähköistä viestintäteknikkaa seuratoiminnan informaation jakelukanavana. Nuorille tämä on itsestänselvyys, mutta samanaikaisesti se asettaa nuoret eriarvoiseen asemaan siinä suhteessa, onko kaikilla varallisuutta hankkia esimerkiksi viestinnässä tarvittavia teknisiä laitteita, kuten älypuhelimia. Kuinka seuratoiminnan eettisyys toteutuu tällaisissa tilanteissa?

Yhä parantuneita harjoitusolosuhteita ja valmentajien rahallisia palkkioita pidetään yleisesti ottaen syinä harrastuskustannusten nousuun. Jalkapalloharrastuksen vuosittaiset taloudelliset kustannukset olivat meille hienoinen yllätys. Erään tutkimukseen osallistuneen nuoren mahdollisuudet harrastaa jalkapalloa seuratoiminnan parissa esti taloudelliset syyt eli liian kalliit kuukausimaksut. Nämä taloudelliset seikat ovat pääasiallisina syinä harrastetoiminnasta luopumiseen yhä useammassa tapauksissa eriarvoistuvassa yhteiskunnassamme.

Valtion liikuntaneuvoston (VLN 2013) tekemän raportin mukaan lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen on polarisoitunut. VLN:n (2013) tutkimukseen osallistui yli 2000 iältään 11–17-vuotiasta nuorta. Osa lapsista ja nuorista ei liiku juuri missään muodossa. Eräänä syynä tähän ovat kohonneet taloudelliset kustannukset. Kaikilla ei sosioekonomisesta taustasta riippuen ole yksinkertaisesti varaa harrastaa aktiivista seuratoimintaa. Osittain tämän seurauksena nuorison kestävyyskuntoa ja terveydentilaa kuvaavat mittarit ovat kääntyneet hälyttävään laskuun. Olemme liikunnanopettajina olleet itse aitiopaikalla todistamassa tätä yhteiskunnallista muutosta viimeisen kahden vuosikymmenen ajan. Missä olemme epäonnistuneet? Ovatko meidän omat opetustyyliimme ja opetusmenetelmämme vanhanaikaisia?

Yhtenä keskeisenä teemana tutkimuksessamme oli, miten voisimme liikunnanopettajina olla edistämässä nuorten seuraharrastuksessa mukana pysymistä. VLN:n tutkimuksessa neljännes oli pohtinut viimeisen vuoden aikana harrastuksensa lopettamista. Nuoret kokivat kyseisessä tutkimuksessa, jota aikaisemmat vastaavanlaiset tutkimustulokset vahvistavat, että heidän omilla liikuntataidoillaan on suuri merkitys harrastuksen jatkumisessa. Ne nuoret, jotka eivät ole olleet omasta mielestään riittävän hyviä, harkitsivat harrastuksensa lopettamista yli viisi kertaa todennäköisimmin, kuin ne nuoret jotka kokivat omat liikuntataitonsa hyväksi. (VLN 2013.) Tulos osoittaa, kuinka merkityksellisessä roolissa liikunnanopettajat ja seuraohjaajat omassa työnkuvassaan ovat. Jouduimme pohtimaan omaa tapakäyttäytymistämme liikuntakasvattajina. Olemmeko itse toimineet parhaalla mahdollisella tavalla? Pitäisikö meidän itse muuttaa opetuskulttuuriamme nuorten kokemusmaailman suuntaan? Tämän teeman pohdinta olikin työmme parasta ammatillista antia. Tutkimus syvensi omaa opettajuuttamme ja pakotti meidät tarkastelemaan asioita laajemmassa kontekstissa.

Arjen passiivisuuden ongelma on tunnistettu jo pitkään. Esimerkiksi Liikkuva koulu -ohjelman pilottikouluissa tehdyt mittaukset havainnollistavat, että vain joka kymmenes yläkouluikäinen saavuttaa 60 minuutin päivittäisen liikunnan kriteerin. Vuonna 2010 11-vuotiaista pojista yli kolmannes (38 %) ja tytöistä neljännes (25 %) liikkui suositukseen mukaisen tunnin päivässä. Vastaava osuus oli 15-vuotiailla pojilla 17 % ja tytöillä 10 %. Samasta tutkimuksesta kävi ilmi, että viisi kertaa viikossa ainakin tunnin liikkuvien 11-vuotiaiden poikien osuus oli 72 % ja samanikäisten tyttöjen 60 %. Vastaavat luvut olivat 15-vuotiailla pojilla 43 % j tytöillä 38 %. Tämä joukko oli hieman suurempi, mutta kuten prosentista näkyy, tässäkin otoksessa iän myötä liikunta-aktiivisuus väheni. (VLN 2013, 15.)

Omassa tutkimuksessamme tutkittavat kävivät seuran harjoituksissa 3–5 kertaa viikossa ja harrastivat satunnaisesti omatoimista liikuntaa. Voidaan olettaa, että päivittäinen tunnin liikuntakriteeri ei heidänkään kohdalla toteudu säännöllisesti. Ville Uronen (2003) on omassa liseniaattityössään ”Juniorijalkapalloilijoiden fyysinen aktiivisuus, urheilumotiivit ja kaverisuhteet kahden vuoden aikana”, perehtynyt muun muassa jalkapalloa harrastavien nuorten tärkeimpiin harrastusmotiveihin. Tärkeimmiksi motiveiksi urheilemiseen juniorijalkapalloilijat kertoivat fyysiseen kuntoon liittyvät tekijät. Urosen (2003) mukaan nuoret harrastavat urheilua ollakseen ja pysyäkseen hyvässä kunnossa.

”No, kyllä meillä on, kun on se tehoryhmä, niin siinä toisessa ryhmässä ne ei treenaa, meillä on yhet treenit enemmän, niillä on varmaan parit treenit viikossa ja meillä yhet treenit enemmän, niin ne voi vaan vetää siellä sillee ettei siellä vedetä niin kovalla tempolla kun tossa tehoryhmässä”(haastateltava)

Tutkimuksemme esimerkkitapauksessa nuoren vastauksesta välittyy halu olla ja pysyä hyvässä fyysisessä kunnossa. Urosen (2003) tutkimukseen osallistui yli 400 11–15 -vuotiaista nuorta. Omassa tapaustutkimuksessamme on haastateltu ainoastaan neljää jalkapalloa harrastavaa tai hiljattain aktiivisen seuratoiminnassa tapahtuvan harrastuksen lopettanutta nuorta. Otos on täten hyvin suppea, mutta edellä esitetyn nuoren vastauksen mukaan se tukee Urosen (2003) väittämää nuorten halusta olla ja pysyä harrastuksen avulla hyvässä fyysisessä kunnossa.

Vastauksesta voidaan päätellä seuran tarjoavan eritasoista harjoittelua pelaajien motivaatiotasosta ja kyvykkyydestä riippuen. Tämä puoltaa seuran resurssia tarjota harrastusmahdollisuutta isommalle joukolle nuoria. Hyvä niin. Läheskään kaikki seurat eivät

pysty resurssipulan vuoksi järjestämään kaiken tasoisille harrastajille palvelevaa toimintaa. Mielestämme seurojen tulisi organisoida toimintaa siltä pohjalta, että se tavoittaisi mahdollisimman ison joukon nuoria toiminnan pariin.

Mielestämme kansanterveydellisen näkökulman pitäisi olla yksi seuratoiminnan keskeisimmistä arvoista. Hyvin harvasta urheiluseurasta juniorit nousevat edes kansalliselle huipulle, kansainvälisestä huipputasosta puhumattakaan. Sen sijaan jokainen urheiluseura toimii erinomaisena kansanterveydellisenä hyvinvoinnin mahdollistajana useille nuorille. Urosen (2003) tutkimukseen osallistuneiden nuorten määrittelemä seuraharrastuksen tärkein motiivi, hyvä fyysinen kunto, on yksi tärkeä osatekijä puhuttaessa nuorten kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista.

Yhteiskuntamme fyysistä passiivitumista ei voida laittaa yksinomaan liikuntapolitiikan ja organisoidun liikuntakulttuurin vastuulle. Tarkasteltaessa ilmiötä laaja-alaisesti fyysistä passiivisuutta voidaan parhaiten purkaa huomioimalla liikunta kaikessa yhdyskuntasuunnittelussa. Liikennesuunnittelussa tulisi kävely- ja pyöräilymahdollisuudet ottaa paremmin huomioon. Sosiaali- ja terveyssektorilla tulisi liikunnan merkitys tuoda voimakkaammin esiin yksilön terveyttä ja hyvinvointia edistävänä tekijänä. (VLN 2013.)

Lasten ja nuorten liikunnan kehittämiseen on tarjolla monia hyviä hankkeita. Ne eivät kuitenkaan ole saaneet arjen passiivisuuden trendiä kääntymään laskuun. Yhteistyötä on kehitettävä jatkossa enemmän niin tutkimuksen kuin käytännön kehittämishankkeiden välillä ja pyrittävä arvioimaan tätä kokonaisprosessia laajassa viitekehyksessä (VLN 2013.)

Yksi tekijä voisi olla omassa tutkimuksessamme alueella toimivien seurojen yhteistyö. Olemassa olevia resursseja tulisi hyödyntää yli raja-aitojen. Yhteistyössä on yleensä voimaa ja tehokkuutta. Mikäli alueella toimii useampia seuroja paikallisten nuorten liikuttajina, mikä estää yhteistoiminnan aikaansaamisen? Perinteinen lajikateus tai fanaattinen suhtautuminen omaan liikuntamuotoon on mielestämme ainakin jossain määrin asian taustalla. Tutkimuksemme nuoret harrastivat tai olivat kokeilleet useita eri liikuntamuotoja. Liikkumisen vapaus harrastustoiminnassa tulisi olla hyväksyttävää.

Liikuntaseurojen arvot tarvitsisivat kenties päivityksen. Kovin harvoista asuinalueiden nuorista seuraharrastajista tulee edes kansallisia lajinsa huippuja, kansainvälisestä kilpailutasosta puhumattakaan. Olisiko siis harrastetoiminnan resursseja ohjattava enem-

män terveyttä ja hyvinvointia korostavaan toimintamallin suuntaan? Tällöin nuoret saataisivat pysyä mukana seuratoiminnassa yli kriittisen murrosiän. Tästä saatava siirtovaikeus puolestaan eheyttäisi valtavalla panoksella yhteiskuntamme kokonaisrakennetta. Uskoaksemme se toisi mukanaan niin henkistä kuin taloudellista hyvää.

VLN:n (2013, 24) raportti osoittaa, että liikuntaseuroissa liikkuvien poikien drop off eli liikunta-aktiivisuuden väheneminen, oli loivempaa kuin urheiluseuraan kuulumattomien. Tulos puoltaa seuraharrastuksen merkityksellisyyttä. Seurantatutkimukset ovat osoittaneet, että seuratoiminnassa mukana pysyminen ennustaa positiivista aikuisiän liikuntakäyttäytymistä. (Tammelin, 2005.) VLN:n (2013, 26) raportin mukaan 13–15-vuotiaiden urheiluseurassa harrastavien keskuudessa on yhä enemmän sellaisia nuoria, jotka kokevat elämyksellisyyden ja ”urheiluhengailun” menestymistä tärkeimmiksi seikoiksi. Tästä näkökulmasta urheiluseurojen tulisi toimia bottom-up eetosta noudattaen. VLN:n (2013) tutkimus tukee samaa ajatusmallia, mitä itse olemme omassa tutkimusprosessissamme yrittäneet viestiä.

Nuorten osallistaminen toiminnan suunnitteluun, toteutukseen sekä arviointiin ovat keskeisiä elementtejä tulevaisuuden seuratoiminnassa. Omat tulkintamme nuorten harrastuneisuudesta siis vahvistavat VLN:n (2013) tuloksia.

Koululla on myös keskeinen rooli liikuntakasvattajana. Kaikenlainen välituntiliikunta sekä yli ainerajojen ulottuva liikuntamyönteisyys olisi saatava kirjattua pikaisesti opetussuunnitelmien yleiseen osaan. Tämä mahdollistaisi liikuntakasvatuksen ulottumisen nuoren kouluarkeen laaja-alaisesti. Peruskoulu on ainoa ja samalla viimeinen yhteisö, jossa nuoret ovat tasa-arvoisessa asemassa sosioekonomisesta taustastaan riippumatta. On todella ihmeellistä, mikäli yhteiskunnan poliittinen päätäntövalta ja tahtotila, eivät tätä todellisuutta huomioi. Emme voi olettaa isojen muutosten tapahtuvan ilman selkeitä uusia linjauksia, jotka edesauttavat arjen liikuntapassiivisuuden nujertamisessa.

Kyseinen ajatusmalli vahvistui omassa tutkimustyössämme ja selkeytti meille tutkijoille liikunnan moniarvoisuuden ja moniulotteisuuden mahdollisuuksia. Asiat on nähtävä laajassa viitekehyksessä ja pyrittävä luomaan uusia rajoja rikkovia toimintamalleja. Niistä voi jatkossa syntyä uudennäköistä moniulotteista liikuntakulttuuria. Tämä on myös näkemyksemme mukaan se väylä, jota pitkin nuoret nyt ja tulevaisuudessa lajivalintojaan tekevät.

9.3 Mikä oli tämän tapaustutkimuksen tapaus?

Mikä oli tämän tapaustutkimuksen tapaus? Tutkimuksemme asetti meidät pohtimaan nuorten harrastekentän moninaisuutta. Itsellemme vahvistui käsitys siitä, kuinka suuri vaikutus vanhempien mukanaololla ja tuella on harrastuksen jatkumisen kannalta. Varhaismurrosikäinen nuori tarvitsee ympärilleen jonkinasteisen turvaverkon pysyäkseen aktiivisen harrastetoiminnan parissa. Osalle nuorista turvaverkoksi riittävät kaverit. Tämä tosiasia nousi myös esiin tähän tapaustutkimukseen osallistuvien nuorten puheesta.

Kuinka tätä tukea voisi ulottaa laajempaan toimintaympäristöön? Yksi tapa voisi olla seurojen rantautuminen paljon aktiivisemmin alueen kouluihin. Seurat voisivat yhdessä koulun kanssa järjestää ohjattua kerhotoimintaa oppilaille tutuissa tiloissa heti koulupäivän jälkeen. Tällöin osallistumiskynnys saataisiin mahdollisimman alas. Tarjontaa olisi oltava jo alakoulun puolella ja sieltä se olisi jatkumona siirrettävissä myös yläkouluun. Toimintamallissa voisi olla siirtovaikutus siihen, että kohderyhmän nuorista yhä useampi hakeutuisi mukaan aktiiviseen seuratoimintaan. Tässä visiossa meillä liikunnanopettajina olisi varsin keskeinen rooli asian koordinoinnissa ja toteutuksessa. Pääsisimme konkreettisesti tukemaan nuorten harrastetoimintaa. Tutkimustyömme yksi prioriteetti oli oma vaikutusmahdollisuutemme tukea nuorten aktiivista harrastetoimintaa.

Kunnan liikuntatoimet tarjoavat varmasti jo nyt hyvää aktiviteettia omista resursseista riippuen. Tämäkin sektori olisi pystyttävä hyödyntämään tehokkaammin. Tulisi päästä mahdollisimman lähelle asiakkaita. Kaikilla nuorilla ei ole yksinkertaisesti varaa seurojen asettamiin harrastekustannuksiin. Tälle joukolle olisi kyettävä tarjoamaan riittävän laadukasta aktiviteettia. Osallistumiskynnys olisi saatava mahdollisimman matalaksi.

Moniulotteisen, raja-aitoja rikkovan yhteistyön voidaankin olettaa olevan elinehto, mikäli haluamme jatkossa tuottaa nuorille heidän itsensä näköistä harrastetarjontaa. Nuorten osallistaminen toiminnan suunnitteluun, toteutukseen sekä arviointiin on keskeistä onnistuneen lopputuloksen kannalta.

9.4 Jatkotutkimusaiheita

Tutkimuksemme antoi aiheita mahdollisten jatkotutkimusten suhteen edellä kuvatun kaltaisille teemoille. Onko jalkapalloseuroilla ja urheiluseuroilla ylipäätänsä resurssia kaikäntasoisia nuoria huomioivaan tarjontaan? Olisiko luotava laadukasta juniorival-

mennusta tuottava organisaatiomalli, joka pystyisi vastaamaan nykypäivän haasteisiin. Kenen vastuulla olisi toiminnan taloudellisen resurssin myöntäminen?

Mikä on nuorten kokeman autonomian taso, kuinka paljon nuoret itse saavat vaikuttaa harrastetoiminnan toimintakulttuuriin? Osallistetaanko heitä toimintaan vuorovaikutteisesti mukaan? VLN:n (2013, 39) julkaisussa todetaan vuorovaikutustaitojen merkityksellisyys valmennuskulttuurissa. Murrosikäiset nuoret ovat henkisesti haavoittuvassa kasvuvaiheessa ja valmentajilta vaaditaan hyviä tunneälyn taitoja.

Millä tasolla on kuntien, koulujen ja seurojen välinen yhteistyö? Osataanko ja halutaanko alueen seuratoiminnassa hyödyntää yhteistyön voimaa? Miten eri liikuntaseurojen valmentajat ja vastuuhenkilöt asian kokevat?

Keitä ovat ne nuoret ja mistä he tulevat, jotka putoavat pois aktiivisesta seuratoiminnasta? Yleisesti heidän oletetaan olevan pääsääntöisesti maahanmuuttajia tai yksinhuoltajaperheiden nuoria, mutta onko siinä koko totuus? Yhteiskuntamme eriarvoistuminen on ollut jo pidemmän aikaa nähtävissä. Liikunta-aktiivisuus on polarisoitunutta (VLN 2013). Voidaankin olettaa, että tämä toiminnasta putoavien joukko on ennakkokäsityksiä laajempi. On myös muistettava, että liikunta- ja urheilutoiminnassa mukana olevat aikuiset ovat tekemisessä nuorten kanssa, joiden liikuntamotiivit ja halut voivat olla hyvinkin erilaisia aikaisempiin sukupolviin verrattuna. Tämä asettaa koko seuratoiminnan toimintakentän uudenaikaiseen valoon.

Nuorten harrastekäyttäytymisestä on tehty etupäässä kvantitatiivisia tutkimuksia. Mikäli haluamme päästä syventämään aihealuetta, olisi tärkeää tutkia ilmiötä mahdollisimman laajasti myös kvalitatiivisin menetelmin. Tällöin nuorten oma puhe ja kokemusmaailma toisivat ilmiöön luotettavamman aspektin. Tähän ydinajatuksen nojautui myös oma varhaismurrosikäisten poikien harrastuskäyttäytymiseen pohjautuva tapaustutkimuksemme.

LÄHTEET

- Aalberg, V. & Siimes, M. 2007. Lapsesta aikuiseksi. Nuoren kypsyminen naiseksi tai mieheksi. Helsinki: NEMO, 67–118.
- Aaltola, J. & Valli, R. 2001. Ikkunoita tutkimusmetodeihin osa 1. Jyväskylä: Gummerus, 24–26, 68–74.
- Aapola, S. & Kaarninen, M. 2003. Nuoruuden vuosisata. Suomalaisen nuorison historia. Jyväskylä: Gummerus, 88–101, 489–492.
- Alasuutari, P. 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. Riika: InPrint, 39–43, 78–85.
- Ames, C. 1992. Achivement goals, motivational climate and motivational processes. In G. C. Roberts (ed.) *Motivation in Sport and Exercise*. Champaign, Illinois: Human Kinetics, 161–197.
- Cote, J. 1999. The influence of the family in the development of talent in sport. *SportPsychologist* 13 (4), 401–403.
- Duda, J. L. 1988. The relationship between goal perspectives, persistence and behavioural intensity among male and female recreational sport- participants. *Leisure Sciences* 10, 95–106.
- Duda, J. L. 2001. Achievement goal research in sport: Pushing the boundaries and clarifying some misunderstanding. Teoksessa G. C. Roberts (toim.), *Advances in motivation in sport and excerse*, Champaign, IL: Human Kinetics, 129–182.
- Epstein, J. L. 1989. Family structures and student motivation: A developmental perspective. In C. Ames. & R. Ames (Eds.) *Motivation in Education: Vol 3*. New York: Academic Press.
- Forsman, A. 1985. Orsaker till tävlingsbortfall på förbunds nivå bland löpar-, skid- och orienterar flickor i åldern 17–21 år. Jyväskylä universitet: pro gradu -arbete.
- Fri, L. 1997. Drop out bland finländska kvinnliga handbollspelare. Jyväskylä universitet. Pro gradu -arbetet i idrottspedagogik.
- Haataja, J. 2007. Nuorten jalkapalloilijoiden lopettaminen tavoitesuuntautuneisuusteorian näkökulmasta. Jyväskylän yliopisto. Liikuntapedagogiikan pro gradu-tutkielma.
- Hietanen, M. & Kauppila, A. 2007. Mikä saa lapsen liikkumaan? -Perheen, koululiikunnan ja kavereiden yhteys liikunnanopiskelijoiden liikuntaharrastuk-

- sen aloittamiseen ja lajivalintaan. Jyväskylän yliopisto. Liikuntapedagogiikan pro gradu-tutkielma.
- Hirsijärvi, S. & Hurme, H. 2000. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino, 49, 111.
- Huippu-urheilun muutos [http://www.huippu-urheilunmuutos.fi/site/Luettu 3.4.2013](http://www.huippu-urheilunmuutos.fi/site/Luettu%203.4.2013)
- Kalliopuska, M., Miettinen, P. & Nykänen, H. 1995. Putoanko pelistä? Vantaa: Mestarioffset, 1–9, 57–58.
- Kansallinen liikuntatutkimus 2005–2006. Nuori Suomi. SLU:n julkaisusarja 4/2006.
- Kansallinen liikuntatutkimus 2009–2010. Nuori Suomi. SLU:n julkaisusarja 7/2010. 6–27.
- Kilpeläinen, V. & Laine, P. 1991. Nuorten jalkapalloilijoiden ja uimareiden poisjättäytyminen lajinsa parista. Jyväskylän yliopisto. Liikuntapedagogiikan pro gradu -tutkielma.
- Kujala, A. 1996. Kapinointi on tärkeä osa aikuistumista: vanhemmat antakaa nuorille aikaa ja tilaa aikuistumiseen. Kiekkolehti 26, 9.
- Laakso Lauri, Nupponen Heimo, Koivusilta Leena, Rimpelä Arja & Telama Risto (2006). Liikkuvaksi nuoreksi kasvaminen on monen tekijän summa. Liikunta & Tiede. Vol. 2, nro 43, 8.
- Laine, M. Bamberg, J. & Jokinen, P. 2007. Tapaustutkimuksen taito. Helsinki: Yliopistopaino, 10–63.
- Lappalainen, J. & Nissilä, M. 2007. Voimistelun lopettamisen syyt ja käsitykset valmentajasta voimistelun lopettaneilla 12–18-vuotiailla tytöillä. Jyväskylän yliopisto. Liikuntapedagogiikan pro gradu -tutkielma.
- <http://www.liikuntaneuvosto.fi/files/252/murrosika.pdf>
- Lintunen, T. Kilpailu ei ole pahasta, kunhan se järjestetään oikein. Sinetti-Sanomat 2/2004. Nuori Suomi.
- Luopa, P., Lommi, A., Kinnunen, T., Jokela, J. Kouluterveyskysely 2000–2009 [http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/91431fe2-cfa6-4909-9363-75eda1839dc3/Luettu 10.4.2013](http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/91431fe2-cfa6-4909-9363-75eda1839dc3/Luettu%2010.4.2013).
- Lämsä, J. & Mäenpää, P. 2002. Kuinka moni lopettaa? Tietoja ja näkemyksiä nuorten urheiluharrastuksen aloittamisesta ja lopettamisesta. Nuori Suomi.
- McPherson, B. D., Curtis, J. E. & Loy, J. W. 1989. The social significance of sport. An introduction to the sociology of sport. Champaign Il. : Human Kinetics Books, 39–42.

- Nicholls, J.G. 1984. Conceptions of ability and achievement motivation. In R. Ames & Ames (toim.), *Research on motivation in education; Vol. 1. Student motivation*. New York: Academic Press.
- Nicholls, J.G. 1989. *The competitive ethos and democratic education*. Cambridge, MA: Harvard University press.
- Niemelä, H. 1993. Kilpailu-uraa jatkavien ja sen lopettaneiden suomalaishiihtäjien taustatekijöiden vertailu sekä jatkamiseen ja lopettamiseen vaikuttavat tekijät. Jyväskylän yliopisto. Liikuntapedagogiikan pro gradu -tutkielma.
- Nikander, A. 2007. Tehtäväsuuntautuneen motivaatioilmaston edistäminen miesten jalkapallojoukkueen valmennuksessa. *Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja* 203. Jyväskylä. LIKES, 19.
- Numminen, P. & Laakso, L. 2001. Liikunnan opetusprosessin A,B,C. *Liikuntakasvatuksen julkaisuja* 5. Jyväskylä: Kopijyvä Oy, 34.
- Nupponen, H. 1997. 9–16-vuotiaiden liikunnallinen kehittyminen. *Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja* 106. Jyväskylä: LIKES, 72.
- Närhi, A. & Frantsi, P. 1998. Psykkinen valmennus -järkeä ja sydäntä. *Keuruu: Otava*, 152–153.
- Ommundsen, Y. & Vaglum, P. 1997. Competence, perceived importance of competence and drop-out from soccer: A study of young players. *Scandinavian Journal of Medicine & Sciences in Sports* 7, 373–383.
- Opetusministeriö. Liikunta valintojen virrassa. Kansallista liikuntaohjelmaa valmistele-
van toimikunnan väliraportti. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja sel-
vityksiä 2007:13. Yliopistopaino, 22.
- Patriksson, G. 1988. Theoretical and empirical analyses of drop-outs from youth sport in Sweden. *Scandinavian Journal of Sports Sciences* 10 (1), 29–37.
- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004. Opetushallitus. *Vammalan Kirjapaino Oy*, 248–250.
- Pöysä, J., Järviluoma, H., Vakimo, S. 2010. Vaeltavat metodit. *Suomen Kansantietouden Tutkijain Seura*. Joensuu, 331–360.
- Roberts, G. C. 1992. Motivation in sport and exercise: conceptual constraints and convergence. In G. Roberts (Ed.) *Motivation in sport and exercise*. Champaign, Illinois: Human Kinetics, 3–29.
- Sallis James F., Prochaska Judith J., & Taylor Wendell C. 2000. A review of

correlates of physical activity of children and adolescents Luettu 29.3.2013.
PDF-dokumentti.

URL:<http://www.edf.ufpr.br/mestrado/Referencias2006/AFS%20Sallis%20et%20a1%202000.pdf>

- Saha, Marja-Terttu. 2012. Pysy vielä tyttönä. Luoma-aho, V. (toim.) Helsingin Sanomat, D4 15.4.2012.
- Sinkkonen, J. 2010. Nuoruusikä. Helsinki: WSOY, 44–78, 141, 208–246.
- Sipi, M. 1994. Lopettaminen ja sen syyt B- ja C-nuorilla. Suomen Palloliiton Nuorten Valmentajakoulu. Helsinki: Suomen Palloliitto.
- Sipi, M. 1995. Lopettaminen ja sen syyt Helsingin piirin B- ja C-nuorilla. Helsinki: Suomen Palloliitto. Moniste.
- Skard, O. & Vaglum, P. 1989. The influence of psychosocial and sport factors on dropout from boys' soccer: A prospective study. *Scandinavian Journal of Sports Sciences* 11 (2), 65–72.
- Tammelin, T. 2005. A review of longitudinal studies on youth predictors of adulthood physical activity. *International Journal of Adolescent Medicine and Health* 17 (1), 3–12.
- Treasure, D. C. & Roberts, G. C. 1995. Applications of achievement goal theory to physical education: Implications for enhancing motivation. *Quest* 47, 478. Viitattu 2.10.2012.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2002) Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.
- Uronen, V. 2003. Juniorijalkapalloilijoiden fyysinen aktiivisuus, urheilumotiivit ja kaverisuhteet kahden vuoden aikana. Liikuntapedagogiikan lisensiaattitutkimus. Liikuntakasvatuksen laitos. Jyväskylän yliopisto.
(<http://sokl.uef.fi/verkkojulkaisut/tutkivaope/sipila.htm>).
- Valtion liikuntaneuvosto. 2013. Miksi murrosikäinen luopuu liikunnasta? Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2013:13, 15–39.
- Virtanen, S. 1999. Dropout -ilmiö naisjalkapalloilussa. Tapaustutkimus nuorten naisjalkapalloilijoiden lopettamiseen vaikuttavista tekijöistä. Jyväskylän yliopisto. Liikunnan sosiaalitieteiden laitos. Pro gradu –tutkielma, 15–22, 57–58.

- Vuolle, P. 1988. Menestyneiden urheilijoiden elämänura. Teoksessa: Kantola, H., Tuominen, K., Rusko, H., Viitasalo, J., Luhtanen, P., Kujala, A., Suomalainen Valmennusoppi. Osa 1: Valmentaminen. Jyväskylä: Gummerus, 111–128.
- Woolger, C. & Power, T. G. 1993. Parent and sport socialization: views from the achievement literature. *Journal of Sport Behavior* 16 (3), 173–180.
- Yang, X. 1991. The relationship among socialization, maturity, body composition, drop out and sport participation. *Idrottspedagogisk studie*. Jyväskylä. Jyväskylän yliopisto.
- Yang, X. 1997. A Multidisciplinary analysis of physical activity, sport participation and dropping out among young Finns: a 12 -year follow up study. Jyväskylän yliopisto.
- Ärting, K. 2003. Kaikki pelaa –ohjelmassa mukana olleiden lopettaneiden ja jatkaneiden jalkapallon pelaajien sisäinen motivaatio ja tavoiteorientaatio. Jyväskylän yliopisto. Liikuntapedagogiikan pro gradu -tutkielma.

LIITTEET

Liite 1: Tiedote tutkimuskohteelle

HYVÄ JALKAPALLOILEVA/JALKAPALLOILLUT NUORI

Liikunnan ja urheilun harrastaminen ja siitä nauttiminen olisi kaikille hyväksi. Jotta liikunnan harrastamisen jaksamista voitaisiin parantaa ja nuoria osattaisiin motivoida paremmin, olisi tärkeää kuulla Sinun kokemuksiasi siitä, miksi jatkat jalkapallon harrastamista/lopetit harrastamisen.

Tutkimus toteutetaan haastattelemalla erikseen sovittuna ajankohtana, silloin kun se parhaiten Sinulle sopii. Haastattelut ja tulokset ovat vain tutkijoiden käsiteltävissä. Tulokset käsitellään nimettömästi, joten yksittäisen haastateltavan henkilöllisyys ei tule esiin.

Kiitos avustasi!

Kari Kukko
Risto Viertola

FT Kalervo Ilmanen

Tutkijat

Ohjaava opettaja
Jyväskylän yliopisto

Liite 2: Lupalomake huoltajille

HEI, HYVÄ JALKAPALLOILEVAN/JALKAPALLOILLEEN NUOREN HUOLTAJA

Opiskelemme Jyväskylän yliopiston Liikuntatieteellisessä tiedekunnassa ja teemme tutkimusta aiheesta ”Varhaismurrosikäisten poikien mukana pysyminen jalkapalloharrastuksessa. Tapaustutkimus pääkaupunkiseudulla toimivasta jalkapalloseurasta”. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää syitä jalkapalloharrastuksen jatkamiseen tai toisaalta myös lopettamiseen. Näiden asioiden kartoitus auttaa toivottavasti myös valmentajia ja urheiluseuraa kehittämään toimintaansa sellaiseksi, ettei lopettaneiden määrä kasvaisi. Lisäksi olisi hyvä tietää miten liikunnanopettajat voisivat tukea harrastamista urheiluseurassa.

Tutkimus on luonteeltaan laadullinen ja aineisto kerätään haastattelemalla. Haastattelut nauhoitetaan, mutta ne käsitellään täysin luottamuksellisesti. Tulokset käsitellään nimettömästi, joten yksittäisen haastateltavan henkilöllisyys ei tule esiin missään tutkimuksen vaiheessa. Allekirjoittamalla alla olevan osion, annatte lapsellenne luvan osallistua tutkimukseen. Halutessanne lisätietoja tutkimuksesta, voitte olla yhteydessä meihin.

Ystävällisin terveisin,

Kari Kukko
Risto Viertola

Palauta tämä osa haastattelun yhteydessä

Annan lapselleni _____ luvan osallistua yllämainittuun tutkimukseen. (lapsen nimi)

Huoltajan allekirjoitus

PERHE	KAVERIT	SEURA	KOULULIIKUNTA	VAPAA-AIKA/MIELENKIINNON KOHTEET
"Joo, se on ollut tossa melkeen koko ajan mukana silleen, et nyt se on huoltaja"	"Kyllä mun kaverit pelas ja silleen...ei se..halusin vaan alottaa"	"No se oli siinä lähellä ku mä oon asunut oikeestaan vaan täs ...siellä oli paljon tuttuja ja sillee...ekaks se oli et mennään vaan kavereitten kaa sinne"	"No, ihan ala-asteella se oli vaan sellasta leikkimistä, ei siellä tehty paljoo mitään, kyllä nykyään ihan hikoilee ja käy jotain onnettomuuksiakin välillä, että aika kovaa on"	"No nuuskaahan on just urheilupiireissä, oon mä itekkiin välillä, mutt ei se niin paha oo!"
"Siis no, ei se liian kallista oo, kyllä se vois halvempaaakin olla"	"Siis kyllä se kiinnosti sillee...kyllä me välillä pelattiin ulkona tai sillee kavereitten kaa, silloin nuorempana...sit se niinku oli kivaa nii sit sitä halus oppia"	"No hyvää siellä on ollut se, että meiltäkin lähtee välillä valmentajii pois ja tälle, niin joku koittaa tulla siihen koutsaa"	"Kyllä se neljä tuntia on sopiva"	"Siis kyllähän me joskus juhliitaan, jos vaikka kaverilla on synttärät tai päättärät, kyllähän ne vähän välillä juo, joskus enemmän ja joskus vähemmän, mutt ei ne ketkä urheilee"
"Siis paljon, että kyllä ne kannustaa ja sillee"	"Kyllä siellä oli ja sit mä menin mun naapurin kanssa"	"No silloin kun oli pienempi, niin oli vähän huonompi tai sillee hiekkakenttä mut sillee aina hyvä et ne on ollut täs lähellä"	"No, meillä on niinku kaks ja kaks, toisella puolella pelataan fudista ja toisella jotain muuta vaikka korista tai salibandyä"	"Kyllä just se naapuri kenen kanssa mä aloitin, niin kyllä se on ainakin vähentänyt sitä treenaamista ku se pelaa tietokoneella"
"No kun me pelattiin niin paljon siinä meidän pihalla, niin sitte kun mun yks serkku pelas fudista, niin mä mietin, että mäkin voisin kokeilla sitä. Sitte mun äiti on lastentarhan opettaja, niin sillä oli siellä asiakkaana toi seuran valmentaja, niin mä pääsin sitä kautta suoraan sinne mukaan pelaa fudista"	"On, sieltä on tullu paljon tuttuja tai niinku tuntee tyyppejä ja käy niinku niitten kanssa välillä pelaamassa sillee vapaaehtoisesti"	"No siis ku sinne tuli se tekonurssi ja niin siinä me ollaan käyty, melkeen joka treeni on siinä"	"Siis, meillä on valinnaisella liikunnalla futista ja noi toiset jutut normitunneilla"	"No kyllä mä aika usein jos pystyn kattoon, niin kyllä mä katon jotain matseja ja kyllä mä seuraan esim. MTV3:n nettisivuilta noita urheilu-uutisia jalkapallosta ja muistakin lajeista"
"No mun äiti kun se tuns sen valmentajan, kun se oli sen asiakas sieltä töistä, niin se sit vei mut sinne ja sit mä treenasin siellä ekat treenit"	"No siis on niinku kavereita joiden kanssa tulee toimeen ja sitten niinku kehittyis"	"No siis sais olla enemmän toimintaa tai sillee turnauksia"	"Ei kun meillä on joka viikko kaks tuntia fudista"	"Ne, ehkä jotku halu olla tosi kovii ja ne on niitten mielestä niinku makeita tyyppejä että ne pääsee joihinkin piireihin jos ne rupee käyttää ja muitakin päihteitä kokeilee"
"No, kyllä mulla on mun serkku, kai kaks serkkuu pelaa... miehissä ja sit mun setä on... valmentaja"	"Ne ett on niinku terve sillee päästä ja kavereitten kanssa menee hyvin" "No kavereita ja niinku voimaa tai sillee kehittynt"	"Oon, vois kyllä olla vähän enemmänkin valmentajia, meillä on nyt vaan yks sellanen niin kuin valkku, sitte jos se ei pääse, niin jonkun iskä tai joku tulee siihen" "Mun mielest on muissa jengeissä useempia valkkuja"	"Ei kun se on niinku futisluokka" "No ihan sillee hyvät, kaikki ne on ollut sillee hyvii"	"Kyllä pari kaverii lopetti koska ne kokeili muitakin lajeja, ne alotti uuden lajin kokonaan, ku ei ne enää jaksanu pelata vaan fudista"

<p>"Siis kyll sillä oli, kun mä mietin, että kun mun serkkukin harrastaa, niin mäkin voisin käydä kokeilee, se on mua pari vuotta tai olisko 5 vuotta vanhempi"</p>	<p>"No varmaan niitten mielestä ei oo niinku aikaa muille kuin kavereille"</p>	<p>"Hyvä tai sillee pätevä". "No siis osaa valmentaa hyvin tai sillee ottaa huomioon monii eri juttui"</p>	<p>"No sillee niinku monipuolinen, ettei vaan aina samaa, ett just on ollu kivaa kun on päässy seinäkiipeilee, monipuolisuus"</p>	<p>"No, kyll aika moni on harrastanu, paitsi nekin on lopettanu, ku nekin on halunnu enemmän aikaa ett ne voi olla kavereitten kaa, sitt jos treenit voi mennä päällekkäin ne ei oikeen tiedä kumpiin menee, niin aika moni on jo lopettanut sen toisen lajin tai fudiksen, ne on valinnu ett kumman ne ottaa, ei meill tällä hetkellä mun mielestä yhtään joka harrastaa kahta lajii kunnolla"</p>
<p>"No kyll mä pari viikkoo sitten kysyin iskäältä, että paljon se maksaa toi kun en mä ollu tienny ollenkaan, niin mä kysyi, että paljon se maksaa"</p>	<p>"No, kyll me kun meiän pihalla oli aika paljon lapsia niin me alettiin kaikkii noita pallo purkissa ja tällasii pelattiin, meillä on aika iso piha niin pelattiin fudistakin siinä ja kaikki oli mukana. Mä oli ihan pienestä asti siellä mukana"</p>	<p>"No meidät ysisekskat on jaettu sille puokkiin ja meillä on meiän valkku ja sillä toisella puolella on meiän maalivahdin iskä siinä"</p>	<p>"Kyll se sillee auttaa, mutt enemmän se mun mielestä jätkistä on kiinni tuleeks ne juttuun"</p>	<p>"Kyll tää ihan hyvä haastattelu oli, itekkin muistelee miten on toi jalkapallo menny niin se tuo mieleen ett on se hyvä harrastus ittelle"</p>
<p>"Joo, se sano että kaikki noi summat yhteensä on lähes 700 tai 600"</p>	<p>"No kun me pelattiin niin paljon siinä meiän pihalla, niin sitte kun mun yks serkku pelas fudista, niin mä mietin, että mäkin voisin kokeilla sitä. Sitte mun äiti on lastentarhan opettaja, niin sillä oli siellä asiakkaana toi seuran valmentaja, niin mä pääsin sitä kautta suoraan sinne mukaan pelaa fudista"</p>	<p>"Kyll se on auttanut, mutt kyll mun mielestä on enemmän jätkistä kiinni"</p>	<p>"No, varmaan tuolla koulussa vois sillee kannustaa vaikka enemmän, että ois niinku varsinkin futiksessa kannustais sillee, no siellä ei varmaan oo aikaa pelipaikkakohtaisesti yrittää neuvoo"</p>	<p>"No se futis tais olla se ihan ensimmäinen niinku vakituinen harrastus. Sitten tota seuraavaks mä vähän vapaa-ajallani skeittasin ja BMX:äilin, mutt sitt seuraava oli taekwondo, minkä mä senkin sitte lopulta lopetin"</p>
<p>"Varmaankin siks kun äiti oli siellä päiväkodissa töissä ja se yks asiakas oli se valmentaja ja sitte sen valmentajan poika oli siellä päiväkodissa...sitten kun siellä päiväkodissa oli meiän ryhmä ja kaverin ryhmä vähän niinku yhteis, niillä on niinku sama pomo, niin mä tiesin sen pojankin joka harrasti siellä"</p>	<p>"Kyll mulla on paljon muitakin kavereita siinä, ne jotka on ollu samassa päiväkodissa ja vanhoi luokkalaisia, että kyll mull on muitakin kavereita kun noi futiskaverit"</p>	<p>"Siis kyll me voidaan puhuu niiku pelipaikoista ja sillee, mutt se on vähän sillee, ett mitä enemmän käy treeneissä niin sitä enemmän saa peliaikaa"</p>	<p>"Kyll ne on ollu ihan hyviä tai kaikki ketkä on mun opettanut, niin on ollu ihan mukavia"</p>	<p>"No se kun meni vaan kavereiden kanssa rampeille, ei ollu mitään määrättyä aikaa, vaan soitti kavereille ja lähti sinne jonnekin ja se oli muutenkin hauskaa"</p>
<p>"No tietenkin on harrastus ja sit perhe ja toi suku on aika tärkeitä ja kaverit, siinä ne oikeestaan tärkeimmät"</p>	<p>"No nytten kun on loma niin jää ja sitte jos on vapaapäivii kun on normaalit arkipäivät niin kyll mä sillonkin, jos ei oo treenei, niin kyll mä on kavereitten kaa suoraan koulustakin"</p>	<p>"No siis niinku kavereitten kanssa kaa käydään pelaa ja välillä iskäkin kaa käydään potkii"</p> <p>"No, pikkasen menny vakavammaksi tai sillee ei siellä enää leikitä, nyt siellä"</p>	<p>"No kyllä mulla aina ala-asteellakin on ollu hyvät liikuntaopet ja sit tällä hetkellä mulla on liikunta- ja futisopena.....siellä ja kyll se osaa ihan hyvin valmentaa siellä"</p>	<p>"Juu, siinä tuli pyörähommassa sitten ongelmaa kun pyörä hajos ja siinä tulisi sitten niin pitkä tauko etten mä viittiny käyttää mun rahoja uuteen pyörään"</p>

		mennään niinku voimalla”		
”No sillai hyvä perhe ja suku jonka kanssa se näkee tietyin väliajoin ja sit se on terve ja sillä on kavereita ja sillä on hyvä koulu ja sillä menee muutenkin hyvin ja vaikka joku harrastus jota se harrastaa, niin aika hyvin sillä menee sitten”	”No, kyllä mä oon tosi paljon sillee, kuitenkin pitää olla pari päivää viikossa sillee vapaata viikossa, ett pystyy olla kavereittenkin kanssa, ettei oo mitään vaikka viisi kertaa viikossa plus peli niin sitte on vielä arkipäivä, niin ei oikeen jaksu kavereiden kanssa, nii olis hyvä kun olis vaikka pari päivää viikossa vapaata	”No ei sillee, kyllä meidän seurassa ja koulussa otetaan kaikki huomioon”	”No se, ett se pitää hyviä liikuntatunteja ja sit se sielläki kehuu ja ei vaan hauku koko ajan jos sä epäonnistut ja sitte, no pitää hyviä liikuntatunteja, ettei tee mitään niinku pelkkää polttopalloa vaan jotain kunnan urheilulajeja” ”Joo, kyllä me vaihdellaan aika paljon, ett talvella välillä lätkää ja sitten sisällä vaikka korista ja kyllä me aika monii lajeja tehään ja sit kesällä pesäpalloa ja tennistä ja sit me käydään välillä Liikuntamyllyssä telinevoimistelua ja keilausta ja uintii, kyllä me vaihdellaan aika paljon, että kaikkee on”	”Kallion lukio on yksi ja sitten siitä jatkaisin lääkkikseen, mutta ensiksi mä kotona väsään elektronista musiikkia tietokoneella ja julkaisen niitä Youtubeen, jos mä sillä pääsisin johonkin, mutta hankin kumminkin koulutuksen jos toi ei toimi”
”Tais olla just se puoli-isä, joka valmensi, se tai viedä, mutta muuten ne oli aika lähellä, että ei siinä ollu mikään pitkä matka kävellä”	”No, se että siellä on kavereita ja se ettei tarvii tehdä suorituksii yksin, ett siellä on aina joukkuekaverit jotka auttaa sua”	”No ehkä noi turnaukset, ulkomaanmatkat ollu hauskoja, me käytiin Tanskassa tuolla Dana Cupissa oisko ollu 2008 vuonna”	”No, kyllä joskus kun on ollu joku huono opettaja tai sellanen joka on vaan huutanut sulle ja ei oo kauheen hauskaa olla sen tunnilla jos se vaan huutaa siellä koko ajan...se oli joku sijainen”	”Ei tee mieli mihinkään notkuu pullo kädessä”
”No, se puoli-isä harrasti jalkapalloa joskus pitkäaikoin ajan, en nyt muista, joitain vuosia se oli”	”Kyllä mä käyn kavereitten pelaa tosa...kun siihen pääsee nopeesti pyörillä, niin kyllä mä käyn kavereitten kaa pelaa fudista siinä, sitten siinä meidän lähellä tiellä joskus vaikka pomputellaan kavereitten kanssa ja sitte siinä meidän pihalla pelataan yks vastaan ykköstä tai toinen on maalissa ku siinä on pari puuta maaliina”	”Emmä tiää, että haluttiiks vahvistaa joukkuetta ja yhdistetään ne kaks joukkuetta ja sit me tehään isompi jengi, mutt sit aika moni vaihto jengii loppujen lopuks”	”Se kyllä antaa, välillä se tulee puhuu ja kertomaan mitä sä oot tehny hyvin ja tälle ja sit se opastaa sua”	”Niin, yritän nyt saada hyviä numeroita, että pääsen lukioon opiskelemaan, yritän päästä musiikilla eteenpäin tai johonkin”
”No, mä lähen harvemmin perheen kanssa esim. jos ne menee uimahalliin, niin mä jään kotiin väsään jotain biisiä tai oon kavereiden kanssa”	”No tietenkin on harrastus ja sit perhe ja toi suku on aika tärkeitä ja kaverit, siinä ne oikeestaan tärkeimmät”	”No me ollaan käyty Ruotsissa ja emmä sit muista, mutt sit 99:t meni pari vuotta sitten käymään Lontoossa ja piti olla pari treenipeliä niin mä olin niitten mukana, mutt sit ne treenipelit peruttiin. Me käytiin siellä Chelsea kotikentällä ja tälle ja Fulhamin valmentaja veti meille yhet treenit, junnuakatemia valmentaja”	”Kyllä ne on, ei ne oo ikinä sillee ollu, ettei ne vaan valitse tiettyjä, kyllä ne on rehtejä”	”Niin, näissä yksittäisissä harrastuksissa mitä mä teen kuten elektronisessa musassa, niin kukaan ei estä mua menemästä eteenpäin”

"Mä pelasin kolme kertaa viikossa jalkapalloa ja nyt sitte korista kun se ei maksa mitään, mä haluun pelaa koripalloa että musta tulee taitavampi. Mä halusin pelaa jalkapalloa kunnolla ja kehittyä parem- maks ja mä tiedän, että mä oon parempi jalkapallossa. Mä olin viis kuukautta seurassa ja maksoin ekat pelit, mutta sitte kun en oo töissä niin en saa rahaa että voin pelaa"	"No kyll se ku kuitenkin on koko ajan sellanen että aina pääsee yli harmeista kun pääsee treenaa ja sit siellä näkee kaikkii treenikavereita, kyll se nostanut omaa itsetuntoa"	"Joo oon mä nytte kun 97:ssa ollaan tehty niinku tehoryhmä, missä ei oo niin paljon pelaajii, että siellä ei kukaan pelleile ja saadaan kunnolla treenattuu, sitte nyt me ollaan vedetty B2:sen kaa treenejä yhdessä kun niitä pelaajia on ollu niin vähän paikalla, toi 97:sta tehty tehoryhmä treenaa niitten kaa"	"Kyll meillä on, ei meill kukaan sillee hauku toisia, kun kaikki tietenkin osaa fudista ja kaikki on liikunnallisia, liikka- tunnit ei oo sellasia ett vaan pelleillään, kyll siellä tehään niitä juttuja, paitsi että kyllä siellä voi aina välillä vähän heittää läppää kun se on kumminkin koululiikun- taa, mutt kuitenkin tehään hyvin ne suoritukset"	"Kun sellanen mitä yksittäin tekee ilman valmennusta, missä sä ite päätät että milloin sä teet, missä sä teet, miten sä teet ja miks sä teet"
"Joo, mä olin toisessa seurassa yhen vuoden, mun eno makso silloin, mutta sitte se sano ettei voi maksaa mulle enempää. Eno ei voi maksaa koko elä- mää tai siihen asti kun mä oon aikuinen ja töissä"	"Emmä tiä, ehkä ne haluu olla enemmän kavereitten kanssa sillee, jos niitten ei tee mieli treenata vaan ne haluu pelleillä siellä, niin on turhaa, kyll jotkut mun kaveritkin on lopettanut, kun ne ei haluu treenaa kunnolla, niin ne enemmän niitten kavereiden kanssa pelaamassa fudista, siellä ne voi pelleillä, sitt joillakin voi olla ett niillä ei oo rahaa"	"Se on tosi hyvä valmentaja, tekee hyviä treenejä ja sit se vaatii tarpeeks paljon kaikilta pelaajilta"	"Ei sillä oo väliä, jos joku epäonnistuu niin sille nauretaan, muttei kiusalla ja se itekin nauraa jos se epäonnistuu, kun tietää kuitenkin ettei se oo mikään telinevoimistelija"	"Joo, mä katon aina Champions-liigaa, La Ligaa tai muitakin kovia pelejä. Viimeksi mä katoin Juventus vs Chelsea silloin Champions-liigaa, mä seuraan aina jalka- palloa"
"Mä maksoin joka kuukausi 50 euroa"	"Oli mun luokalla kaks futaria, joitten kanssa mä välillä välkällä pelasin, kunnes mä sitten alotin sen"	"No, tietenkin, että se tietää vähän taktiikoita ja miten kannattaa treenaa niitten pelaajien kaa, että mitä kannattaa kehittää, sit pelien jälkeen se sanoo että missä kannattaa parantaa ja sitten vaikka seuraavissa treeneissä parannetaan sitä asiaa, mietitään sitä asiaa, että miten sitä voidaan parantaa"	"No kyll sillä on sillee , että jos siellä on jotain hauskaa esim. joku uus laji jota kokeillaan, niin kyll sitä voi sitten kave- reittenkin kanssa ruveta tekee pihalla, jos siellä on joku uus laji, jota sä et oo ennen kokeillu"	"On, jos mä voin harrastaa koripalloa ilmaseks, niin ei tarvii jäädä kotiin ja silloin voi tulla paha mieli, niin mä päätin mennä korikseen"
"Jos vielä tiivistät, niin mitkä syyt johtivat lopettamiseen siinä seurassa?" "Raha"	"Se, että voi kavereiden kanssa tehdä jotain, ettei vaan oo kotona, että on jotain tekemistä"	"Joo, se kertoo aina, että miten ollaan pelattu ja sit se sanoo, että missä oltiin hyviä ja missä on parantamista, niin niitä kannattaa kattoo sitten seuraavissa treeneissä"	"No sen pitäis olla sellasta, että siinä on tarpeeks liikunnallinen laji, ettei mitään missä ei tarte ollenkaan liikkuu, sitten välillä jos me ollaan liikunnassa keilaan niin ei se oo oikeestaan mun mielestä urheiluu, siinä ottaa vaan pari askelta ja heittää, niin ei niin liikunnallista oo, on se hauska tietenkin välillä pitää sellasiikin liikkatunteja"	"Haluaisin yhtä hyväksi kuin jotkut van- hat pelaajat niinku Zidane ja Pele"

"Joo, jos mä saan tänä kesänä töitä, niin mä haluisin palata siihen seuraan"	"Olin 9-vuotias ja koripallon aloitin kun mä tulin Suomeen"	"Kyll se joskus kysyy, että mitä teidän mielestä meidän kannattais vielä treenaa, sitten me voidaan ite sanoo että mitä voitais treenaa, sitte se voi laittaa niitä treenejä sinne mukaan"	"Just sellanen joka huutaa vaan ja ei anna mitään palautetta, jos se huutaa, niin se ei sitte se että miks se huutaa, vaan se vaan huutaa sulle ja sit sellanen joka on pitäny hyviä tunteja niin se ei huuda niin paljon"	"Ne alkaa polttaa silloin, sitte ne alkaa käyttää nuuskaa ja seuraavaksi ne alkaa käyttää alkoholia. Sulla ei oo energiaa enää, sä oot tuhlannu energias ja johtaa terveydellisiin ongelmiin. Mä tiedän tässä koulussa on niitä, jotka pelaa ja polttaa. Yks somali, joka pelaa ja on tässä koulussa erityisluokalla, niin mä tiedän, että se on sen uskonnossa kielletty, mutta hän ei kunnioita uskontoaan, häntä ei kiinnosta uskonnon asiat. se sanoo olevansa muslimi, mutta ei käyttäydy niinku muslimin pitää käyttäytyä. Meidän uskonnossa on oikeesti kiellettyä käyttää noita juttuja"
"Perhe, uskonto ja opiskelu on tärkeitä"	"Kaveri" "Joo..., se oli yks kaveri joka ei oo nyt tällä hetkellä täällä"	"Oon mä saanu, kun mä pelaan yleensä melkeen koko pelin, kun mä oon pelannut laitapakkiä yleensä tai laitakeskikenttää. jompaakumpaa"	"No tietenkin aluks haluis jalkapalloilijaks tai vois olla joku liikunnanopettaja tai vois hakee, jos ei pääse jalkapalloilijaks, kun siinä pystyy ohjaa niitä nuorii liikkuu, niinku mullekin on noi liikunnanopettajat ohjannu liikkuu, niin sit vois itekin ohjaa nuorii"	"Mulla on tänään ja huomenna treenit ja ylihuomenna vapaata ja mä tiedän mitä mä teen, mutta ne vaan ettii tupakkaa ja nuuskaa ja aika menee siihen"
	"Joo sain, aina kun menee johonkin pelaamaan, niin sä löydät jonkun kaverin"	"Joo, en mä niin paljon istu yleensä penkillä, että kyllä hyvin on tullu peliaikaa"	"Se alkoi kun joku koulun järjestämä futisleiri joku seurapelaaja järjesti sen"	"Mä haluan jatkaa fudista ja jos en saa jatkaa, niin jatkan korista. Jos en saa jatkaa niitä molempia, niin opiskella ja saada töitä ja perustaa oman perheen"
	"Me pelattiin lähialueiden kentillä"	"Kyllä meidän jengissä on hyvä yhteishenki ja ei oo niin paljon semmosii, jotka inhoo toista ja ärsyttää sitä koko ajan"	"Emmä tiää, se vaan lähti siitä kun koulu järjesti sen olikse se viikon vai tais olla kuukauden joka keskiviikko tai jotain tollasta"	
	"Sitte me käytiin pelaamassa lähialueen pallohallissa kun mun kaveri pelas siellä ja sillon piti mennä sinne kun ne pelas, niin ei tarvii pelata yksin"	"No meillä on aika usein hauskaa yhdessä ja ei kukaan huuda toiselle vaan, jos se tekee jotain väärin pelissä tai epäonnistuu, niin ne kannustaa"	"Se tais olla niinku ainoa semmonen koulujuttu, muuten mä vaan liikun siellä koulun tunnilla, yritän saada hyvän numeron ja siinä se"	
		"Kyll sillä on kun se vaatii paljon ja jos sä treenaat niin sä treenaatkin siellä vaan, ettet pelleile, jos sä pelleilet, niin sä voit"	"Se, ett se niinku opettaa selkeesti ja näyttää demon, että mistä on kyse"	

		mennä kotiin ei sun tarte siellä pilaa toisten treenejä”	”Tota, saattaa laittaa merkintää jonnekin Wilmaan ja saattaa huomauttaa siitä asiasta, yhenkin se uhkas, joka tuli erityisopetuksesta siihen koululiikuntaan, niin se uhkas jättää sen pois niiltä tunneilta , jos ei se käyttäytyminen lopu”	
		”Kyllä meillä on ollut hyvä joukkuehenki sillonkin, että meillä ei oo ollut missään vaiheessa sille, että koko ajan haukutaan, kyllä meillä on ollut hyvä henki koko sen ajan mitä mä oon harrastanut”	”Jos tekee oikeen niin ne sanoo niin että muutkin kuulee että on tehnyt jotenkin hyvin”	
		”Kyllä oon ollut, meillä on tossa tekonurmella ollut treenejä ja siinä meillä on ollut kerran viikossa treenit tossa nurmella niin kyllä mä oon ollut tyytyväinen”	”Välillä on löysepää, riippuu jos vaikka pelataan jotain, niin sitte se ei välitä mistään metelistä siellä ryhmässä ellei se oo jotain älytöntä, niinku tennismailojen viskomista ja tällasta, mutt muuten kun sitä pitää kuunnella, niin sitte se yhtään tykkää mistään puhumisesta”	
		”Kyllä, kun mä vedän siinä tehoryhmässä, kyllä siellä kaikki vetää kunnolla, että ei siellä kukaan pelleile siellä treeneissä jos ne jotain pelleilee niin ne pelleilee ennen tai jälkeen treenien”	”Jos kysyy apua kun ei osaa, niin sitte se tulee ja yrittää selittää sulle”	
		”En mä koe, kyllä mäkin haluan että se on ihan tarpeeksi kilpailuhenkistä se treenaaminen ja pelaaminen”	”En, mutta tiedän vaan sen, että ne on oikeudenmukaisia”	
		”No, kyllä meillä on, kun on se tehoryhmä, niin siinä toisessa ryhmässä ne ei treena, meillä on yhtä treenit enemmän, niillä on varmaan parit treenit viikossa ja meillä yhtä treenit enemmän, niin ne voi vaan vetää siellä sille ettei siellä vedetä niin kovalla tempolla kun tossa tehoryhmässä”	”Koululiikunta on hyvää paitsi jäällä luistelu, en oikeen tykkää siitä” ”Niin, koska en oikeen osaa, kun aloitin kolme vuotta sitten, ei se oo niin helpo”	

		"Kyll ne pelaa vielä piirisarjassa, ett kyll niillä on kuitenkin pelejä siellä"	"On riittävästi, mulla on vielä valinnaisliikuntaa"	
		"No kyll ne on hyvät sillee, no mä en tiedä vielä kun ens kaudella, mä oon pelannu aina 97:ssa, niin ens kaudella 97:sta tulee B-junnuja, B-kakkosia, niin ne ei tiedä vielä että tehäänks 98:sta oma jengi vai ei sitä tiedä miten se kunnolla menee, ett otetaanks sinne 98:ja mukaan, mut mä oon aika pitkään pelannu, mä oon pelannu koko ajan 97:ssa, oisko ollu pari vuotta sitten niin 98:t yhdisty kokonaan tohon meiän jengiin , kun niillä ei ollu tarpeeks pelaajii isolle kentälle"	"On, jos varsinainen opettaja on pois, niin siellä on muutama oppilas jotka ei tee mitä pitäis, esimerkiks viimeksi torstaina piti pelata sulkapalloa, niin ne valitsi koripallon ja ei pelannu oikeilla säännöillä ja siitä ei tullu mitään ja ne ei kunnioittanut opettajaa. Silloin kun oikea opettaja on paikalla, niin on paljon parempia tunteja" "Se johtuu siitä, että vaikka et harrastaisi liikuntaa ja yrität tehdä ja osaat käyttäytyä, niin sä kehityt, mutta jos et osaa käyttäytyä, etkä tee mitään, niin ei se toimi"	
		"No siinä kun mä alotin, se tais olla just se ihminen joka veti sitä kerhoa minkä takia mä alotin sen futiksen, niin tota, mutt sen jälkeen alko tuleen Barcelonasta muutamia eri henkilöitä"		
		"Kun mä maalivahtina pelasin sellaset 2,5 vuotta siitä ajasta, niin jotkut niistä torjunnoista jäi mieleen ja sitten kun yhen pelin pelasin puolustajana niin sekin aika hyvin jäi mieleen, koska ainakin omasta mielestä pelasin siinä hyvin vaikka mä en kentällä pelaa ollenkaan, ei siitä kauheen montaa pelaajaa menny läpi"		
		"No, mikä päällimmäiseksi jäi mieleen, niin oltiiks me kahessa Hesa-cupissa ja sit se mikä me voitettiin"		
		"No koska se oli se, joka laitto mut liikkeelle futikseen, niin sit mä menin siihen ja se oli lähellä, oisin vaihtanu johonkin,		

		mutta kun mä olin siellä valkosissa ainoo maalivahti, nii se oli yks syy miks mä lopetin ja sit sinne tuli niitä uusia, jotka oli ihan alottelijoita, mä joka olin siinä kolme vuotta treenannu, jouduin oli niitten kanssa siinä, enkä mä sit oikeen päässy siitä mihinkään”		
		”Varmaan se kun treenas ja tuli paremaks ja tälleen ja sitten se kun mä olin jonkun aikaa kapteeni, niin sekin oli aika kivaa”		
		”Paitsi se, että me ei hirveen hyvin peleissä pärjätty, ku ei oltu kauheen korkeella taulukossa”		
		”Ei, koska me jouduttiin koko ajan olemaan hiekalla, ei oltu nurmella paljoo ollenkaan, jossain turnauksissa ja joissain peleissä, mutta muuten melkeen pelkkää hiekkaa”		
		”No varmaan se kun mä jumituin sinne valkosten joukkueeseen, niin se oli yks huono asia”		
		”No oli siinä ollu vähän parantamista, mutta suurin piirtein se oli aika hyvää”		
		”En tiedä, koska se saatto riippua siitä, etten vaan tykänny joistain niistä asioista”		
		”Lähinnä kenttäpelaajien ehdoilla, mutta sitten kun tuli niitä joitain vetoharjoituksia, niin kyllä mäkin vedin niitä pari kertaa, mutta lähinnä mä istuin siellä maalissa ja kyll oli niinku treenien jälkeen se valmens mua se valmentaja”		

		"Ei ollut maalivahtivalmentajaa, oli vaan yksi henkilö, eikä se pystynyt kaikkeen"		
		"Sellasia, että valmennusrutiinit välillä vähän vaihtelee, ettei viikkotolkulla oo aina samaa"		
		"Yleensä valmentaja kertoi niitä taktiikoita, jos oli jotain ideoita, niin sitten kokeiltiin niitä kentällä pelattaessa"		
		"Alkuun se niinku hyvä, mutta sitten siinä lopussa kun tuli pari niitä aloittelijaa, jotka oli vähän häiritsevii siellä, niin sitte se ei enää niin hyvä"		
		"En tiedä, mutta kyllä se niitä uusia, jotka häiritseivät niin se rankas niitä jotenkin"		
		"No just se, kun mä olin juuttunut niihin valkoisiin ja siihen tuli niitä uusia ihan aloittajia ja mä siinä kolme vuotta treenanneena, silti jouduin olemaan siellä ns. aloittelijoiden jengissä"		
		"Se kun tuli niitä uusia ja mä en oikein tykänny siitä kun sinne tuli niitä ihan aloittelijoita"		
		"Välillä, ei kauheen usein yleensä mä nautin mennä peliin ja kokeilla että pystynkö mä torjuun niitä ja tälle"		
		"Ei, mä vaan halusin mennä parempaan joukkueeseen, kun siinä toisessa seurassa ei ollut mulle hyvää joukkuetta"		
		"Viiminen peli siinä seurassa ja tein paljon maaleja, mutta en voinut jatkaa siellä"		

		"Oli joskus kun en päässyt pelaamaan peliin niin tuli paha mieli kun samantasot tai huonommat pääsi pelaamaan ja mä en, pitäis olla tasapuolista kaikille"		
		"Jotkut ei ollu, mutta jos halus päästä pelaamaan niin ne kävi aina harjoituksissa, Jos oli huono ja ei käyny harjoituksissa, niin ei saanu kunnolla peliaikaa. Sen takia mä kävin aina harjoituksissa"		
		"En oikeen osaa sanoa, välillä se oli hyvä ja välillä huono, mutta en voi sanoa kun en oikeen ehtiny tutustua siihen"		
		"Jos mä sanon, että sain tarpeeks, niin ei se niin oo, sillä mä oisin halunnut pelata kaikki pelit"		
		"Joo se auttaa sillee henkisesti"		
		"Oli, jos olit paras, niin sait paljon peliaikaa ja jos huono, niin et saanut ja jos olit keskitasoa, niin olit siinä keskitasolla"		